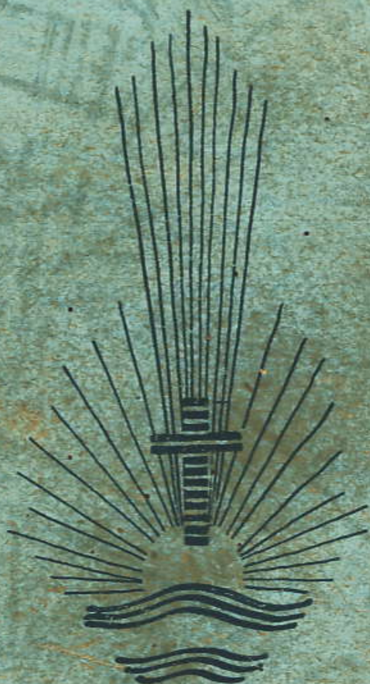
LISBETH BURGER

Majko uči me moliti

LISBETH BURGER: MAJKO, UČI ME MOLITI

KNJIŽNICA ŽIVOTA

NIZ IV. KNJIGA 2.

LISBETH BURGER

MAJKO UČI ME MOLITI

ZAGREB 1944

S dopuštenjem Nadb. Duh. Stola, Zagreb, 15. V. 1944., br. 3666/44.
Državni Izvještajni i Promičbeni ured, Zagreb, 12. V. 1944., br. 1551/44.

Tiskara »Glasnik« Zagreb

Marijina
»Kongregacija učiteljica
u Zagrebu
prigodom četrdesete obljetnice
svoga osnutka
posvećuje ovu knjigu
hrvatskim majkama«
Zagreb
1944

PRIJE NEGO UĐEMO...

Kod čitanja ovoga djela mogao bi čovjek pomisliti, da je nakon neke tmurne zamorenosti ušao ranom zorom u prostrani vrt, koji ga, što dublje ulazi u nj, sve više osvježuje i očarava svojim zdravim mirisom i čudesnom ljepotom: tako su divne tajne naše katoličke vjere, tako je razsvjetljiva evanđeoska rieč, tako suvremena Gospodinova pojava u ljudskom životu. Njemačka spisateljica Lisbeth Burger je ovim djelom uspjela, da osigura pouzdanim vodičem svaku pravu majku, koja želi u svome djetetu izgraditi čovjeka, prodahnuta praljepotom božanskoga bića.

Čitajući ovo djelo rekli bismo, da su dužnosti majke u uzgoju njena djeteta tako goleme, tako težke, da ih je nemoguće izvršiti. Majka mora neprestance bdjeti ne samo nad djetetom, nego gotovo isto toliko i nad sobom, jer sama treba biti prvim uzorom u svemu onome, što želi postići kod svog djeteta. Pa ipak, zar nisu upravo majke neumorne, kad se radi o sreći njihova djeteta, makar koliko bila ta sreća labava i malocjena? Ali se svaki napor i žrtva podnose s radošću i pouzdanjem, i sve — ide.

Kad bi se moglo ocieniti težinu napora i žrtava za cilj sumnjive vriednosti tako, da ih stavimo na tezulju, dok bismo na drugu stranu stavili

žrtve za uzvišeniji cilj, često bismo se od čuđenja zapanjili videći, da i nije svagda tako težko živjeti Bogu, kao što zna biti težko lomiti se za prolazne vriednosti. Na putu vjerovanja težak je prvi korak, koji nam ugrožava ravnotežu te se spotičemo od boli, od čega nam smalakše volja i porodi se sumnja, da bi imalo smisla nanovo započeti korak. Težak je i drugi početak, i treći, čak nebrojeno mnogo početaka. No, malokad je čovjek tako malo sam, kao kod tog djetinjeg spoticanja na duhovnom putu, jer nam Gospodin pruža ruku, u kojoj zagledavamo darove evanđeoskih svjetova. Ti su svjetovi dalje od svih mora, viši od zviezda, novi su i sve noviji, što ih više promatramo. Pa ipak, oni žive i na zemlji: pronose ih duše prosjane svetim životom.

Nije nam ovdje cilj uvjeravati, da je posvećivanje života naša najviša dužnost i najvjernije ogledalo ljudskog dostojanstva; da smo veći po tome, koliko je veći predmet naše ljubavi. Sigurno nitko od nas ne sumnja u to, da je Gospodin vriedan naše ljubavi. Ne sumnjaju u to ni oni, koji Mu se sklanjaju, što više, rekli bismo, da se upravo zato sklanjaju, što se boje, da bi im oteo srdce.

Ali nije u sjeni Gospodin manji zato, što ga manje zamjećujemo, a kad ga gledamo otvorenim očima, podiže se visoko, podižući i »naše srdce onamo, gdje je blago naše«.

I bio je Gospodin blago Majci svojoj.

Marija je bila Njegova prva učenica, koja je čitala iz Njegovih očiju, iz pokreta i koraka ono, što još nikome nije odkrio, a pripremala se za dan javne sjetve.

Marija je bila prva sljedbenica još neobjavljene rieči Božje, prva suradnica u osnivanju Kraljevstva Božjega. Prva i — najtiša. Nitko iz stalne pratnje Gospodinove ne govori tako malo kao Ona. Jer je najstalnija. Jer evanđeosku rieč Onoga, koji je Njena krv i Njeno mlieko, najpodpunije odjekuje u Njenom srdcu. Pa što bi onda Marija imala reći drugo, nego i Njen Sin?

A što bi drugo imala reći i Kongreganistica, koja Marijino ime veze na nebo svojih radosti i poji se na istome izvoru Kraljevstva Božjega? Porodivši Spasenje svietu, Marija nam odkriva knjigu uzgoja, na tihim putovima pregaranja i žrtve, i mi list po list čitamo, kako su plodovi sladki onda, kad ih je sijala ljubav, i da istom onda počinjemo živjeti za bližnje, kad smo umrli sebi.

Dobra Marijo, Ljepota se zove ime Tvoje.

Bila si tiha, da bi vjekovi romonili imenom tvojim.

Tvoje ime pjeva mi u duši glasom svetosti Tvoje, jer si mi otvorila zaključana vrata božanskoga smirenja.

SESTRA

DRAGA MAJKO!

Ova je knjiga u prvom redu pisana za tebe. Znam, da želiš svoje diete odgojiti kao pravog, izkrenog i vjernog kršćanina. Ova knjiga pomoći će ti kod toga. Mnoge majke imaju izkrenu i dobru volju, da odgoje svoje diete u pravom vjerskom duhu; ali stari običaj prošlih vremena, znanje, koje je nekoć jedno pokoljenje predavalo drugome, nestalo je. Ti ga sama nisi možda doživjela u svom domu, pa ga stoga ne možeš imati iz prošlosti.

Druge se opet pitaju: »Je li još danas izpravno, kako mi to činimo?« Svima onima, koje imaju dobru volju, pokazat će ova mala knjiga put. Ona nema nikakovih tumačenja niti razlaganja bilo kojeg nazora; ne donosi niti obrazloženje, zašto hoćemo diete vjerski odgojiti. Ograničuje se jednostavno na to, da pruži samo sasvim praktičnu uputu, kako ćemo veliko životno djelo započeti i dalje voditi, kako ćemo odgojiti diete, da postane vjeran, pobožan i djelotvoran kršćanin.

u ime otca + sina + duha svetoga

Znakom svetoga Križa započni svoju odgojnu zadaću.

Nakon dugih sedmica čekanja, za kojih si već često molila za svoje diete, u kojima si ga često nosila u tihoj i sakrivenoj kolievci izpod srdca Božanskom Prijatelju djece i položila ga kod sv. Pričesti u Njegove ruke, da ga blagoslovi, nakon svega toga sretno si rodila svoje djetešce.

Prošle su potežkoće i težke boli. Tvoje diete živi. Kroz sobu drhće u prvom plaču njegov glasić. Primalja ti ga pruža na prvi poljubac. Majko, u tom tihom i svetom času započinje vjerski odgoj tvoga djeteta. Stoga mu ti — ili otac — posvećenom vodom načini na čelu znak križa:

»U ime Otca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Diete moje, kod tvoga dolazka na sviet neka te blagoslovi nebeski Otac i neka te čuva i brani na putu tvoga života!«

KRŠTENJE

Po mogućnosti daj čim prije diete krstiti. Bio je prije strogi običaj, da se diete mora krstiti najkasnije treći dan. Razmisli, kako lako i brzo može da ugasne ovako slabo svietlo! Zašto hoćeš uzkratiti maloj dušici život milosti, pošto si nakon mnogih boli poklonila svom djetetu život tjelesni? Neka je tvoja prva nadprirodna briga, da tvoje malo ljudsko diete postane Božje diete.

KRSTNO IME

Nije svejedno, kako će se zvati tvoje Diete. Daj mu zvučno, kršćansko ime. Neka pokazuje smjer njegovu životu. Neka je djetetu njegov imenjak-zaštitnik uzor u provođenju kršćanskoga života, što mu ti i otac još zasada niste. Zato je bezsmisleno odabrati neko ime, o kojemu se ništa više ne zna, nego da liepo zvuči i da je suvremeno. Katolički roditelji drže se starog običaja, da djetetu dadu ime kojeg Božjeg junaka svete Crkve, da mu bude kao zviezda na njegovu životnom putu ili kao veliko svietlo, koje će mu svietliti. Dobro je i pravo, ako dajemo prednost svetcima svoje domovine.

KRSTNI KUM

Kumovi neka se prema kršćanskom shvaćanju smatraju odgovornima za vjerski odgoj djeteta. Uz roditelje neka i oni isto podupiru i dopunjuju te prednjače djetetu dobrim primjerom. U nuždi moraju oni naknaditi ono, što bi roditelji zanemarili ili

ne bi mogli učiniti bilo s kojeg razloga. Razumije se samo po sebi, da loš čovjek ne može biti kum tvome djetetu, kao ni takav, od kojega očekuješ jedino bogate darove. On mora biti kršćanin-katolik u pravom smislu, koji zna svoju dužnost, i svojim značajem jamči, da će je izpuniti.
Nalaze li se u kući braća ili sestrice od četiri ili pet godina, neka pođu s kumom u crkvu, da vide krštenje mališa i nadovezujući na to raztumači im smisao svetoga čina, koliko mogu da razumiju. O tome ćemo još kasnije govoriti. Sada ćemo ostati kod našeg najmlađega.

PRVA MOLITVA

Tvoje malo diete postalo je Božje diete. Velike kreposti: vjera, ufanje i ljubav i čitavo bogatstvo nadnaravnoga života milosti počiva u duši tvoga djeteta, kao zrno sjemena u zemlji i čeka na vrieme, kada će se razviti, proklijati i dalje rasti. Mi doduše ne možemo promatrati, kako to božansko sjeme niče, ali znamo, da se razvija, ako ga ne zaguši nepovoljna okolina. Zato je sada vrieme, da majka nježnom rukom i milom rieči pomaže razvitku života duše.
»Molitva je disanje duše«, vele jednoglasno svi vjerski učitelji, i svi se slažu u tome, da čovjek, koji ne moli, ili više ne moli, sigurno srče u bezbožtvo. Na čitavoj zemlji nema vjere niti naroda, koji ne bi molio. Tek bezbožnički pokret naših dana zabacuje molitvu.

Ne traži, da tvoje malo diete razumije sve, što izgovara. Glavno je, da mu molitva postane draga navika, tako razumljiva sama po sebi kao jelo i šetnja. Zašto ne bi i dušu naučili da diše, kao što odgajamo tielo, da zadovolji svoje potrebe?

Draga majko! Od dana krštenja moli sa svojim djetetom svako jutro i svaku večer kakvu kratku molitvicu. Svetom vodom načini mu na čelu znak svetoga križa, sklopi njegove ručice u svoje majčinske ruke i moli kratku dječju molitvicu ili nešto iz svoga srdca.

Ne zanemari dragu dječju molitvicu! Djeca je trebaju. Po ovakovoj molitvici našli su mnogi odrasli u kritičnim časovima opet put Bogu. Naučila ih je nekoć njihova majka, pa je u osamljenim časovima izronila iz môra zaboravi. Zato će u ovoj knjizi biti umetnuto nekoliko malih molitvica, koje će ti olakšati tu svetu dužnost. Ima ih i sličnih, a ti izaberi za svoje diete one, koje ti se sviđaju i koje odgovaraju dobi i shvaćanju tvoga djeteta. Evo odmah nekoliko primjera:

Dragi Bože, dođi,
Sa mnom svuda pođi.
Hvalim Tebe na nebesi,
Što nada mnom bdio jesi.
Što Ti želiš u milosti
Uradit ću svom radosti.

Grieh ću mrzit danak cieli,
Nek se zlo od mene dieli,

Samo Ti me ne ostavi,
Otče mili, pun ljubavi.

Zdravo Marijo, milosti puna,
Gospodin s Tobom!
Blagoslovena Ti među ženama
I blagosloven plod utrobe Tvoje, Isus!

Sveta Marijo, Majko Božja,
Moli za nas grješnike
Sada i na čas smrti naše. Amen.

Slava Otcu i Sinu i Duhu Svetomu!
Kako bijaše na početku,
Tako i sada i vazda
I u vieke vjekova. Amen.

Anđele Božji, čuvaru moj,
Danas i uviek uza me stoj!
Ruku mi pruži, vodi me Ti,
I od zala me očuvaj svih.

Kad se s jutra toplo sunce
Budit počinje,
Moje srdce prvo Tebe,
Bože, spominje.

Blagoslovi, Bože, ovaj
Život maleni,

Vječno nebo daj mi spremi,
Gdje su maleni.

S prvom zrakom Božjeg sunca
Što me iz sna sladkog prene,
Molitvicom dragom Bogu
Neka moja duša krene.

Blagoslovom da započnem,
Svaku miso, djelo svako,
Mir i ljubav da izmolim
Za otčinski dom svoj tako.

Hvala Bogu prođe danak,
I dolazi sladki sanak,
Ali prije no ću spati,
Bože, Tebe ću prizvati,
Da mi budeš u pomoći
Nastajuće ove noći,
Da me svaka bieda mine
I sunce mi opet sine.

Zdravo Marijo ... Slava Otcu ...

Anđele moj dragi,
Moj čuvaru blagi,
Čuvaj me dok živim,
Ništa da ne skrivim.

Majko, otče, laku noć,
Ja ću mirno spavat poć.

Sunce pada na počinak,
Gubi svoju moć,
Dođi k meni moj anđele,
Jer dolazi noć.

Ja ću snivat tiho, sladko,
Blagi dječji san,
A ti čuvaj srdce malo,
Mog Isusa stan.

Svaki disaj neka pjeva
Dobrom Bogu čast,
Jer nad mojim srdcem malim
On imade vlast.

PRAVILNA MOLITVA

Jedna od navedenih molitvica ili koja se moli od prije u obitelji, dostatna je za malo diete kao jutarnja i večernja molitva. Glavno je, da se molitva pravilno izmoli, ne kao igrarija, nego s pravom ozbiljnošću, kako molitvi pripada.

Kada diete malo odraste, možeš molitvicu pomalo proširiti tako, da nadovežeš molitvicu Majci Božjoj ili Anđelu Čuvaru. Za malu su djecu dobri stihovi, jer se lakše pamte. Tu i tamo moramo moliti vlastitim riečima. Na pr. »Dragi Bože, Ivica Ti zahvaljuje na liepom danu, na mnogom veselju (na liepoj lopti

ili što je drugo bilo). Sve nas čuvaj ovu noć. Pomozi mi, da budem dobro diete. Blagoslovi taticu i mamicu, svu djecu i sve ljude. Dopusti, da naš svagdanji kruh raste na našim poljima.« Ili: »Bože dragi, molim Te, da opet ozdravi moj stric...« ili što drugo, što zadaje brigu obitelji.

IZPRAVNA MOLITVA

S djetetom valja moliti polagano i razgovietno, tako da diete sve rieči dobro čuje i dobro zapamti. Kada diete kasnije moli skupa s ostalima, tada moraš pripaziti s ljubavlju i ustrpljivo popravljati njegove rieči i njihovu krivu tvorbu tako dugo, dok diete ne nauči izpravno izgovarati svaku riečč. Ne nadaj se, da ćeš to postići za jedan dan. Strpljivost je važno načelo u odgoju. Pripazi, da ti diete ne tepa molitve sve do šeste godine.

MOLITVA KOD JELA

Kad malo diete prestane primati hranu iz bočice i počne jesti kašicu sjedeći na tvom krilu, započni odmah s molitvicom prije i poslije jela. Na pr.:

Blagoslovi, Isuse,
Nas i Tvoje darove!

Zdravo Marijo ...

Dragi Bože, daj da jelo,
Bude za me dobro djelo,

Stog, što meni daješ Ti,
Daj i drugoj dječici.

Dragi Bože, dođi k nama
Budi svagda gost naš mili,
U Tvom družtvu, mi bi rado,
Tielo, dušu okriepili.

Blagoslovi našu hranu,
Po dobroti Tvojoj danu.
A što nama daješ Ti,
Daj i drugoj dječici.

Tvoja ruka hranu dala,
Moj Isuse, Tebi hvala!
Slava Otcu ...

Dobri Bože, hvala Tebi,
Što si sve nas nahranio,
Što si sveti svoj blagoslov,
Svima nama podielio!
Hvala Tebi, dobri Bože,
Za darove Tvoje,
Blagoslovi s pune ruke,
Svako djelo moje!

Neka Tebi, Bože,
Hvala za dar bude,
A sa mnom nahrani,
I sve dobre ljude.

Moliš li redovno jednu od ovih molitvica prije i poslije jela, ne će dugo potrajati, pa će diete samo od sebe sklopiti ručice i tepati svoju zahvalu. Otac nebeski, koji razumije sve djetinje tepanje, radovat će se toj molitvici kao i zemaljski otac.

BLAGOSLOV

Kada diete obučeš i želiš s njime poći na šetnju, prekriži ga svetom vodom: »Neka nas čuva dragi Bog, Otac i Sin i Duh Sveti!«
Diete će se vrlo brzo priviknuti, da prima blagoslov prije polazka na šetnju, pa će ga samo zatražiti i bez njega ne će htjeti izaći.

DOSTOJNO DRŽANJE

Pripazi od početka, da se diete kod molitve liepo vlada. Ono može kod tako kratke molitvi sklopiti ručice i biti mirno. Na to moraš pripaziti. Molitva je ozbiljna i sveta stvar, a ne kakva igrarija. Tu ne smije biti šale niti igranja. Diete će vrlo brzo primietiti, kako se ti kod nje vladaš. Sveta ozbiljnost, kojom diete križaš ili kako izgovaraš kratku molitvicu, dovest će diete do jednakog držanja. Zato se nemoj dati zavesti i ne daj, da se tu umieša bilo kakva igrarija. Majka i otac prvi su molitvenik, iz kojega diete uči moliti.

Pod nikojim uvjetima ne smijemo dopustiti, da diete moli pred drugim ljudima na ogled. Nikada ne reci svome djetetu: »Pokaži, Ivice, kako ti znaš

liepo moliti.« Molitva je razgovor s Bogom, i time je sve rečeno. Kako se može uobće na to zaboraviti?

PRVO PREPOZNAVANJE

Kad je diete već toliko napredovalo, da prepoznaje pojedine ljude i na slici, tada mu pokaži sliku Nebeske Majke i Spasitelja na križu. »Gledaj, to je draga Nebeska Majka«, reci, kad mu pokažeš sliku Majke Božje, a kad mu hoćeš svratiti pažnju na Gospodina, reci mu pred slikom ili razpelom: »Gledaj, to je dragi Isus. I On bi htio, da mu zaželiš laku noć.«
Kako se u obitelji slavi otčev i majčin imendan, proslavi i Marijine blagdane tako, da pred slikom Majke Božje zapališ žižak i staviš pred Nju nešto cvieća i kažeš djetetu: »Danas je imendan (ili blagdan) Nebeske Majke. Pozdravit ćemo je, da se razveseli«:

Zdravo Marijo, milosti puna,
Gospodin s Tobom!
Blagoslovena Ti među ženama
I blagosloven plod utrobe Tvoje, Isus!

Sveta Marijo, Majko Božja,
Moli za nas grješnike
Sada i na čas smrti naše. Amen.

NEDJELJA

Diete mora već od početka osjetiti u domu, da je nedjelja osobiti dan, drugačiji, nego svi drugi. Nedjeljna haljinica, ljepše uređen stol kod

jela, veselo razpoloženje roditelja, koji imaju danas dosta vremena za svoje diete, jer ne rade, neka mu uzvise nedjelju nad običnim danima prije nego diete shvati, zašto je to tako. Nedjelja je prije svega dragi dan Gospodnji.

PRVI BOŽIĆ

Međutim, evo dragih božićnih blagdana. Kad je malo diete navršilo godinu dana, u prvom redu gleda na boru samo svietlo, koje želi dohvatiti. S dvie godine vodi ga k jaslicama i pokaži mu maloga Isusa, kako leži na oštroj slamici: Gledaj dragoga Isusa u hladnoj, siromašnoj štalici, na tvrdoj slamici! Dragi Bog postao je tako malen, jer je htio k nama doći. Tako nas jako voli. Zar ne, da ćeš i ti Isusa ljubiti? Sada ćemo liepo moliti:

Tiho plače Mali Isus,
Usred ljute zime,
Tvrdi ljudi u svoj stanak,
Ne će da ga prime.

Stoga nađe prostu staju,
Malenu i čistu;
Dă, na slami prostrla se
Posteljica Kristu.

Ja sam sretan, što stajicu,
Čistu dati mogu,
Ah, za staju, ja ću srdce,
Dati Malom Bogu.

U toj dobi ne može malo diete shvatiti velike vjerske istine o iztočnom griehu, Sinu Božjemu i odkupljenju. Ali će ono zapamtiti u svom malom srdcu, da je Isus u jaslicama d r a g i B o g. Mali Isus me voli i ja hoću Njega voljeti.
Isto tako mu reci otvoreno i jasno, da je na križu dragi Isus. Dragi Isus je Bog kao i nebeski Otac. Dalje tumačenje ne može se preporučiti, dok se diete ne razvije toliko, da to shvati.

OD 3. DO 6. GODINE

Diete pomalo raste. Jutarnja i večernja molitva nešto su dulje. Molitva prije jela jednaka je molitvi školske djece i ostalih članova obitelji. Moli sada s djetetom ujutro iza pranja i oblačenja i navečer prije nego legne u krevet. Takvu molitvicu za veće diete sigurno znaš i sama.

Ivica se mali
Rado Bogu moli,
Pa ga dragi Isus
Zato jako voli.

Terezijo sveta
Ja te žarko molim,
Ti Isusu reci:
Da ga jako volim.

Hvaljen budi, Isuse,
Primi moje srdašce!

Blagoslov mi jutros daj
Svakog zla me očuvaj!
Za Te, mali Isuse,
Ja ću danas činit sve.

Oj Anđele sveti,
Čuvaru moj
Ti uza me uviek
Vjerno stoj

Čuvaj me i brani,
Vodi po svud,
Da čista mi ostane
Mlađahna grud.

O Anđele liepi moj,
Uz postelju moju stoj,
Prijatelju premili,
Ovu noć me čuvaj Ti.

Zatim nadoveži molitvicu za roditelje.

Dragi Bože, čuj mi želje,
Čuvaj moje roditelje.

A za brige i sve muke,
Da im budem dobro diete,
I da za njih sklapam ruke.

Jer što drugo diete može?
A što ja im vratiti ne ću,
Ti im daj, o dragi Bože!

SVIETLO SPOZNANJE

Dolazi vrieme, u kojem diete započinje s pitanjima i pazi na priče. Kada to vrieme počinje, ne da se točno označiti. Obično dolazi između treće i pete godine. Tko se bavi djetetom, lako će opaziti, kad je ono tome doraslo. Sada započinje pripoviedanje o nebeskom Otcu, o anđelima i o dragoj Nebeskoj Majci. Dobro je, da nam za pripravu posluži dnevna okolina djeteta. Možda si mu izplela haljinicu ili sašila pregačicu i diete veli s ponosom: to je majčica načinila. Možda mu je otac popravio kakvu igračku, a ti mu reci: »To je učinio tatica.« Postolar je zakrpao poderane cipelice. Krevet je načinio stolar. Jaje je sniela kokica i t. d.

Tako diete polagano shvaća, da je sve od nekoga načinjeno. Nakon ove spoznaje možeš diete dovesti k cvietu, kada ti se pruži prilika, pa mu reci posve neprisiljeno: »Gledaj, ovaj liepi cviet! Njega je načinio dragi Bog.«

BOG JE SVE NAČINIO

Prolaziš li s djetetom kraj polja zrelog žita ... ili vidiš li drvo s liepim jabukama ... — kroz dan imade toliko ljestvica, koje nas vode u nebo, samo ako imamo oči za to — okoristi se tim! »Gledaj, Perice, ... ili Marice, dragi Bog je dao, da rastu ove liepe jabuke! Sada mu reci liepo: »Hvala liepa za sladke jabuke, dragi Bože!« Ili navečer, kad gledaš s

djetetom kroz prozor, pokaži mu blistave zviezde: »Sva ova draga svietla načinio je dragi Bog. On se brine, da ne propadnu. Hajde, da mu pošaljemo u nebo liepi pozdrav.«

Moja hrana i oprava
Blagodat je Božja prava.

Bog sve ljubi, pa sve dari,
Potrebne nam daje stvari.

Božja ruka dala,
Na daru joj hvala!

Kad sja sunce, možeš reći djetetu: »Pogledaj, dragi Bog dopušta, da izađe svako jutro ovo veliko svietlo, da imamo svietli dan pa da možemo raditi. Sunce nas grije i čini, da rastu biljke i jabuke dozriju.«

Kad pada kiša, dragi Bog zalieva cvieće, povrće, usjeve i drveće, da može rasti i da ne povene. On se brine, da potočić, ne presuši.

»Zamisli, kako bi nam bilo, da nemamo vode! Tada ne bi majčica mogla prati tvoje košuljice i pregačice... Onda bi poginula i kravica, pa više ne bi imali mlieka.«

Draga majko, govori samo dalje o svemu, što bi se dogodilo, da nemamo vode. Zato se ne smije Perica (ili kako se već diete zove) ljutiti, ako danas pada kiša. Neka kaže: »Dragi Otče na nebu, hvala Ti za dobru vodu, koja pada s neba.«

I TI SI BOŽJI

Ne zaboravi, da nam je diete poklonio nebeski Otac. Na prvo pitanje našeg djeteta, odakle diete dolazi, odgovori mu izkreno i istinito: »Dragi Bog šalje djecu roditeljima.« Malo diete bit će tim odgovorom zadovoljno. Djetetu, koje polazi u školu, odgovori bez uztezanja: »Dragi Bog pošalje majci dušicu. Onda raste izpod njezinog srdca dješce, kao zrno sjemena u zemlji. Tu je ono dobro sačuvano tako dugo, dok ne bude tako veliko, da ga može položiti u kolievku. Tako se dobro brine Bog za vas djecu.«
Draga majko, ako imaš veću djecu, s kojom nisi dosada o tom vjerskom pitanju govorila, reci im naknadno. Do sedme ili osme godine imamo još uviek vremena, da naknadimo takav propust. Makar uspjeh u tim godinama ne će biti tako dobar kao ranije, ipak će od toga niknuti po koje dobro sjeme.

MAJKO, PRIPOVIEDAJ!

Kad je malo diete naučilo, kako je sve, što vidi oko sebe dobro i liepo, stvorio dragi Bog, nađi si tu i tamo četvrt sada slobodnog vremena i pričaj djetetu koju pripoviest o prvim vjerskim istinama. To možeš učiniti i uz svoj posao, dok ljuštiš krumpir ili krpaš čarape, ako inače ne možeš. Bolje je ipak, ako za to nađeš vremena u tihi nedjeljni sumrak ili navečer, kada diete spremaš na počinak. Tada su mala dječja srdca osobito otvorena. U maloj duši neka bude nedjeljni mir,

da može dobro paziti i izpravno shvatiti, pa ga ne smetaju kojekakve igrarije.
Dobro je, da prije zapjevaš s djetetom kakvu staru vjersku, dječju pjesmicu, da ga razpoložiš za ono, što sliedi. Može to biti pjesmica Anđelu Čuvaru ili Majci Božjoj, ili bilo koja pjesmica, koju kod kuće s djecom pjevaš. Imaš li djecu, koja polaze školu, neka i ona pjevaju i slušaju tvoje pripoviedanje. Ovakva pjesmica smiruje dušu. Nakon toga počni s pripoviedanjem.
»Znaš li, Perice (ili kako se diete zove), kako je dragi Bog sve načinio?« Nemoj početi suhoparno i hladno: »U početku stvori Bog nebo i zemlju...« Ne tako! Ti pripoviedaj djetetu. Moraš mu na dugo i široko pripoviedati te oživjeti sve stvari i događaje.

BOG STVARA SVIET

Znaš li još, Perice..., da je ovdje gore, gdje svjetluca bezbroj zvjezdica (ili odakle sja toplo sunašce i kuda lete oblaci) nebo? Tu stanuje dragi Bog, naš nebeski Otac. On je uviek stanovao u nebu. Pred mnogo, mnogo dana bio je dragi Bog sasvim sam. Nije još onda bilo Perice, niti male Marije..., nije bilo tatice, a niti majčice; nije bilo ni jedne kuće, ni crkve; nije rastlo drveće, šume ni cvieće...; nije bilo kravice, ni ptičice, ni zečića, ni slona... (ili spomeni koju drugu životinju, koju diete pozna). Nigdje nije bilo dragog sunca, niti zvjezdica, ni briega, ni vode... Svuda je bilo tamno

kao u noći, kad moje djetešce legne u krevet, a majka ugasi svietlo. Nigdje nije bilo ničega osim dragoga Boga, koji je bio sasvim sam.

Tada je rekao dragi Bog: »Neću da uviek budem sam. Načinit ću krasan vrt, u kojem će rasti mnogo cvieća i drveća i u njemu mnogo životinja. I kada bude sve najljepše i gotovo, načinit ću taticu i majčicu. Njima ću dati dječice. Sve zajedno će se jako voljeti. Oni se moraju međusobno voljeti i moraju mene voljeti.«

Zatim je dragi Bog načinio zemlju, po kojoj hodamo, na kojoj stoji naša kuća, i cielu zemlju okolo nas. Načinio je visoko bregove i potočiće (i mora). Potočić je skakutao preko granja i kamenja i žuborio: »Dragi Bože, hvala Ti... ja Ti zahvaljujem.« Pripazi, tako on govori još i danas!

No jer je na zemlji bilo tamno kao usred noći, kad ne gori nikakvo svietlo, postavio je dragi Bog na nebo sunce, a za noć mjesec i mnogo, mnogo zvjezdica. Zvjezdice su blistale i sjajile govoreći: »Kako si liep, dragi Bože! Hvala Ti, da si nas načinio!«
Onda je dragi Bog rekao: »Neka brzo svuda okolo poraste trava, cvieće, žito, zelenje i drveće!« I najednom su iz zemlje počele nicati mnoge travčice, jedna do druge, i nastala je krasna livada. Iz zemlje pružile su male tratinčice svoje biele glavice i za njima plave potočnice, žute kaljužnice, crveni mak i mnogo drugo cvieće. Iza toga počelo je iz zemlje rasti drveće. Ono je postajalo sve veće i veće i

sve deblje, a na grančicama procvali su mali cvjetići, — znaš, kao kod nas u proljeće. Za neko vrieme visjele su po njihovim granama jabuke, kruške, šljive, orasi... Sve cvieće je klicalo: »Dragi Bože, zahvaljujemo Ti, da si nas tako liepima načinio!« Drveće je šumjelo svojim lišćem: »Amen, Amen! Hvala, hvala!«

Nakon svega toga rekao je dragi Bog: »Tako, sada je liepo dolje na zemlji. Načinit ću još mnogo životinjica.« Najednom su u vodi počele plivati male ribice, a po travi skakati žabice. Mali puževi s liepim kućicama puzali su naokolo, a skakavci počeli su poskakivati uvis. Ptičice su letjele od jednoga drveta na drugo i pjevale svoju najljepšu pjesmicu. Bili su tu čvorak, crvendač, lastavice, vrabci, gavrani i kako se još sve zovu. Zeba je pjevala: »Dragi Bože, kako si dobar!« Tako ona pjeva još i danas, pripazi na to! Sjenica je pjevala: »Hvala Ti liepa! Hvala Ti liepa!« Vrabac je cvrkutao: »Hvala! Hvala!« Slavuj je fućkao: »Sve, sve, sve, sve životinje hvale Tebe Gospodine, dragi naš Bože!« I liepa crvena zimovka upadala im je: »Liepa sam, dragi Bože, sasvim sam liepa!« Tako ptice pjevaju još i danas. Slušaj dobro, kad ih budemo opet čuli.

Kad su sve ptičice tako liepo pjevale, rekao je dragi Bog, da dođu i druge životinjice. Došla je mačkica, zgrbila leđa, počela je presti i rekla: »Mijau, hvala i od mene!« Evo i dobre kravice i svinje, koja rokče, i kozice, ovčice, liepog velikog konja, smeđeg medvjeda, krokodila... (nabroji životinje, koje diete

pozna). Sve su se veselile, da ih je dragi Bog načinio i zahvaljivale su mu svaka na svoj način. Tako je dragi Bog načinio sve životinje: velike i male. Zato ne ćemo ni jednoj životinjici načiniti što na žao, već moramo s njima liepo postupati.

BOG STVARA ČOVJEKA

S neba je gledao dragi Bog na zemlju, pa je rekao: »Na zemlji je sada liepo i dobro. Želim načiniti jednog muža i jednu ženu, taticu i majčicu.« Tada je odredio, da izraste osobito liepi, veliki vrt s mnogo cvieća i drveća punog jabuka, krušaka i trešanja. Najljepše ptičice sagradile su u njemu svoja gniezda. U vrtu je rastlo svakojako povrće: grašak, jabučice, mrkva, salata...

U taj vrt postavio je dragi Bog prve ljude, jednog taticu i jednu majčicu. Oni su se zvali Adam i Eva. — Dragi Bog im je tada rekao: »Vi ćete odsada biti moja draga djeca. Gledajte ovaj krasni vrt! Načinio sam ga za vas. U njemu možete raditi, saditi i zalievati, a povrće i voće smijete jesti. Volite se i nemojte se svađati. Onda ću vam pokloniti mnogo dječice. Za vas sam sve tako liepo načinio, jer vas volim. Budite dobri ljudi i slušajte me. Ja sam vaš otac, a vi ste moja djeca.«

Adam i Eva su Mu odgovorili: »Da, dragi Bože, sve ćemo učiniti, kako Ti želiš. Bit ćemo Tvoja dobra djeca, ljubit ćemo Te i uviek Te slušati.« Njima je bilo jako liepo u tom velikom vrtu. Cvieće

i životinje su im pripoviedale, kako je dobar dragi Bog, i veselili su se među sobom. Svaki su dan molili ujutro i navečer. Zalievali su cvieće, sadili novo bilje, želi zlatno žito i pekli kruh. Dragi Bog ih je učio, kako moraju raditi. Dragi Bog i danas gleda s neba na zemlju i vidi sve, što mi radimo. Sada mu recimo i mi: »Dragi i dobri Otče, hvala Ti za sve, što si načinio. I mi želimo biti Tvoja dobra djeca. I mi hoćemo, da Te ljubimo, jer i Ti nas ljubiš.« Ili moli na svršetku molitvicu:

Moja hrana i oprava
Blagodat je Božja prava.

Bog sve vidi, pa sve dari,
Potrebne nam daje stvari.

Božja ruka dala,
Na daru joj hvala!

Otče naš, koji si na nebesima,
Sveti se ime Tvoje,
Dođi Kraljevstvo Tvoje,
Budi volja Tvoja,
Kako na nebu, tako i na zemlji.

Kruh naš svagdanji
Daj nam danas.
I odpusti nam duge naše,
Kako i mi odpuštamo dužnicima našim.
I ne uvedi nas u napast,
Nego izbavi nas od zla. Amen.

PONAVLJAJ ČESTO

Time prestanimo, draga majko. To je sasvim dosta za prvi puta.

Ovaj prvi događaj pripoviedaj svome djetetu u sliedećim sedmicama makar deset puta i još više, dok mu se ta temeljna istina ne usadi u glavu. Ta istina jest, da je dragi Bog načinio sve, što oko sebe vidimo i da je načinio također i nas, jer nas ljubi. Zato moramo i mi njega ljubiti. Nemoj uviek nadovezivati molitvicu, nego samo tu i tamo, jer ni tu ne valja pretjerivati. Prepustimo daljnje djelovanje milosti Božjoj.

BOG SVE VIDI

Jedne druge večeri pričaj svome djetetu poznatu pripoviest o braci i seki, koju smo i mi čuli u svome djetinjstvu.

Živjelo jednom dvoje djece, dječak, koji se zvao Ivica, i djevojčica, koja se zvala Marica. Oni su stanovali s otcem i majkom u gradu, u jednoj velikoj kući. Ta je kuća bila tako velika, da su oni morali silaziti niz mnogo stepenica, dok bi došli na ulicu (mnogo više nego kod nas). Po cesti su jurili samovozi i dvokolice. Ako koje diete ne bi dosta pazilo, lako je došlo pod kotače. Jednoga dana morala je majka poći u grad k stricu liečniku. Djecu nije mogla povesti sa sobom, pa im je rekla: »Ivice i Marice, ostanite kod kuće i liepo se igrajte. Sami ne smijete na ulicu, jer ste premaleni, da sami na

sebe pazite. Budite ovdje u ovoj sobi. Ja ću se brzo vratiti.«

Bratac Ivica i sestrica Marica pojeli su kruh s maslacem, koji im je majka ostavila prije odlazka. Iza toga igrali su se neko vrieme željeznice, a zatim su gradili kuću.

Najednom reče Ivica: »Sada bi mogli uzeti komadić šećera. Majka nas ne vidi.«

»Ali dragi Bog gleda s neba i vidi nas,« rekla je Marica. »On se jako žalosti, ako nismo dobri.«

Nato je rekao Ivica: »Hajde sa mnom na stubište, da se po ogradi skližemo. Nitko nas ne će vidjeti, dok ne upale svietlo.«

»Ne, Ivice,« poviče Marica. »Majka nam je to zabranila. Dragi Bog nas vidi i na stepenicama, ako ne slušamo. On dobro vidi i po noći, kad je tamno.«

Ivica nije bio zadovoljan s tim odgovorom, pa je nastavio: »Hoćeš li poći sa mnom u podrum, da uzmemo koju jabuku. Tamo nema prozora, kroz koji bi mogao dragi Bog unutra gledati. Ondje ne će sigurno ništa vidjeti.«

»Ali Ivice, dragi Bog vidi sve,« rekla mu je na to sestrica. »On vidi sve naokolo skroz na skroz: preko svih vrata i zidova. Pred njim se ne možemo nikuda sakriti. On ne treba prozora niti svietla, da nas vidi.«

»To nije dobro«, poviče Ivica, »jer onda ne možemo biti niti malo zločesti.«

»Da, braco, neuljudni i zločesti ne smijemo nikada biti,« rekla mu je sestrica. »Dragi Bog uviek sve

vidi. Kad slušamo roditelje, vidi i to. Ne vidi On sve samo onda, kad smo zločesti. Vidi naš nebeski Otac, kad se slažemo i volimo jedno drugo. Čuje nas, kad molimo. Tada se veseli isto tako kao i naša majčica. Nije li to dobro? Dakle mi ćemo odsada biti uviek dobri i uljudni, da razveselimo našeg nebeskog Otca. Bakica me je naučila liepu poslovicu«:

Božje oko uviek gleda
Sakrit mu se ništa ne da.

»Reci to, sekice, još jedanput,« zamoli je braco. I ja bih htio to znati.«

Marica mu je još jednom ponovi.

Božje oko uviek gleda
Sakrit mu se ništa ne da.

»Još jedanput,« opet će braco.

Božje oko uviek gleda
Sakrit mu se ništa ne da.

»Reci mi sada ti, Perice, tu poslovicu. Nadam se, da je znaš. Pokušaj!«

Božje oko uviek gleda
Sakrit mu se ništa ne da.

Tako diete nauči vrlo lako važne vjerske istine. Potrebno je, da zapamtimo za cieli život, da nebeski Otac sve zna i sve vidi. Ovu priču ponovi djetetu nekoliko puta. Djeca s nevjerojatnom uztrajnošću slušaju iste priče. Složimo ih sami prema potrebi, da se istina duboko usadi u

male duše. Veća djeca mogu ti u tome pomoći, da pričaju manjoj braći mjesto tebe, ako su priču prije slušala. Osobito dobro pričaju manjoj braći djevojčice od 10 godina.

ODGOJ SAVJESTI

Dobro je, da već sada započneš s odgojem savjesti. Ako diete ne će da sluša ili učini kakvu drugu neuljudnost, sjeti ga mirno i na liep način, da dragi Bog sve vidi i žalostan je radi toga. Reci mu na primjer: »Ali, Perice, idi brzo i slušaj... ne budi tvrdoglav. Dragi Bog će vidjeti da nisi više dobro diete i bit će žalostan radi toga. Mi moramo dragoga Boga razveseliti, a ne žalostiti.«

RAZBORITA UMJERENOST

Tu i tamo možeš svome djetetu reći: »Dragi Bog se veseli, ako ovo ili ono dobro učiniš.« Osobito je to dobro kazati kod onih stvari, koje diete nerado čini. Draga majko, to smiješ učiniti tu i tamo, ali ne u svetoj revnosti stalno i kod svakog slučaja. Diete će brzo opaziti, da ga s tim upućivanjem na dragoga Boga želiš na nešto prisiliti, pa mu to ne će biti ugodno, već odvratno. Time se pobuđuje u njemu prkos i tvrdoglavost. Poznat mi je slučaj s nekim Ivicom, kojemu je majka često govorila: »Hajde, Ivice, Isusu za ljubav...« No Ivica je brzo počeo lupati nogama po podu i prkositi. »Jest baš sve Tebi za ljubav, mali Isuse!« Budimo umjereni i s ovim dobronamjernim utjecajima.

Ako te diete upita jednoga dana: »Kako izgleda nebeski Otac?«, odgovori mu izkreno i istinito: »Drago moje diete, ja to ne znam. Nisam ga još nikada vidjela. Mi ćemo vidjeti nebeskoga Otca onda, kad dođemo k Njemu u nebo. Ali da je on mnogo, mnogo miliji od tate i od mame, to znam. Znam i to, da te mnogo više voli od mene i tatice.«

Prepusti mirno, da si diete samo predstavi sliku nebeskoga Otca, kakvu hoće. Ta slika raste s tvojim djetetom sama od sebe. Evo i druge priče:

O NEBU I ANĐELIMA

Znaš li još, kako je dragi Bog načinio sviet: Drveće i gore, životinje i ljude? Ali dragi Bog nije načinio samo mnoge životinje, cvieće, bregove i vodu, nije načinio samo zviezde, sunce i cieli liepi sviet, sve tatice i sve majčice, pa i dječicu. On je načinio i liepo nebo, gdje stanuje, visoko iznad zviezda i bielih oblaka. U nebu kod dragoga Boga mnogo je ljepše nego kod nas na zemlji. Tu cvate mnogo ljepše cvieće, koje nikada ne vene i ne propada. Tamo pjevaju ptičice mnogo ljepše pjesmice. U nebu ne treba nikakvo svietlo, jer nema tame. Ne treba peći, jer je tamo uviek toplo i svietlo. U nebu nije nitko nikada bolestan i tamo ne lete okolo životinjice, koje grizu.

Dragi Bog sjedi na zlatnom priestolju i njegovo odielo sjaji se kao sunce. Kod dragoga Boga u nebu tako je liepo, da si mi to ne možemo ni predstaviti.

Ako je ovdje na zemlji liepo, na nebu je stotinu puta ljepše.
U početku bio je na nebu samo dragi Bog. Jednom je rekao: »Načinit ću mnogo liepih anđela.« Odmah se je postavilo kraj Njega toliko anđela, koliko je htio. Anđeli su mnogo ljepši od majčice i jači od od tatice. Oni mogu svakuda, kamo ih god dragi Bog pošalje. Ne trebaju željeznice ni zrakoplova. Mogu se tako brzo kretati, kao da lete. Ako dragi Bog kaže jednom anđelu: »Idi na zemlju malome Perici,« odmah je ovdje kod tebe. Zato slikamo anđele s krilima, jer mogu brzo stići, kuda žele, kao da lete. Mnogi su anđeli s nama na zemlji. Oni mole s nama, pomažu nam, da budemo dobri, pa ćemo jednom smjeti da dođemo k njima u nebo.

O ANĐELU ČUVARU

Kada dragi Bog pokloni roditeljima djetešce, odmah s njim pošalje na zemlju jednog anđela. On ostaje uviek s djetetom i čuva ga. Zato zovemo toga dragoga anđela Anđeo Čuvar. I k mojemu Perici (ili kako se već diete zove) poslao je Bog s neba Anđela Čuvara. Kad jedeš ili kada se igraš, on je s tobom. Kada legneš u krevet, stoji cielu noć kraj tebe, a kada idemo na šetnju, on nas prati. Nikada te samoga ne ostavlja. Sva djeca i odrasli ljudi imaju Anđela Čuvara. Sveti je anđeo uz otca i majku, kao i uz Pavla i Mariju (ili kako se braća zovu). Anđeo Čuvar moli s nama i zahvaljuje za sve dobro, što nam ga daje dragi

Bog. Govori nam tiho u srdcu, što da činimo, da razveselimo dragoga Boga. Ako dobro pripaziš, opazit ćeš to. Želiš li učiniti nešto, što nije dobro, sasvim tiho kaže ti Anđeo Čuvar: »Ne čini toga! Dragi nebeski Otac će se razžalostiti, ako ne budeš dobar.« Kad čuješ, da ti Anđeo Čuvar tako govori, moraš ga slušati. Po noći, kad spavaš u svom krevetiću, a majka ugasi svietlo, nisi sam. Anđeo Čuvar uviek je uza te. Kad si dobar, on se veseli. Ako je moje diete nevaljano, jako je žalostan, mnogo žalostniji od tatice i majčice.
Zatim molimo molitvicu Anđelu Čuvaru:

Anđele Čuvaru mili,
Svojom snagom me zakrili!
Prema Božjem obećanju,
Čuvaj mene noću, danju.

Osobito pak me brani
Da mi dušu grieh ne rani.
A kad s ovog svieta pođem
Sretno da u nebo dođem,

Da se ondje s tobom mogu
Viekom klanjat dragom Bogu.

Polazi li tvoje diete u školu, a nisi mu još pripoviedala o Anđelu Čuvaru, onda mu tom zgodom reci: Kada želi dragi Bog pokloniti roditeljima diete, pošalje majci jednu dušicu. Od toga časa raste diete i razvija se u krilu majčinu. Anđeo Čuvar dolazi odmah djetetu i nikad ga ne ostavlja.
Na jedno moraš pripaziti. Ne smiješ Anđela Čuvara

prikazati kao stražara, koji zapiše svaki prestupak i odmah ga javi dragome Bogu. Tvoje diete neka zavoli svoga Anđela Čuvara i neka ima u njega povjerenje. Ono ga se ne smije bojati. Nemoj pretjerivati njegovu zaštitu u dnevnim opasnostima. Čijenica je, da mi od Anđela Čuvara tražimo upravo pretjeranu zaštitu u našem životu. Ali dragi Anđeo Čuvar nije za nas nikakvo osiguranje proti nesreći. Diete ne može shvatiti, da u životu mora biti potežkoća i protivština. Zato moramo Anđela Čuvara prikazati onakvim, kakav jest, to jest, da je u prvom redu vođa i branitelj duše.

Draga majko! Može se lako dogoditi, da tvoje diete kasnije u životu ne će više ništa čuti ili doznati o ovim vjerskim istinama. Za vrieme školskih satova vjerske pouke ne može se diete vjerski odgojiti, jer vjera nije samo znanje. Vjera je u prvom redu život. Ti moraš odgojiti svoje diete dobrim kršćaninom. Ako to nisi još dosada učinila, uzmi si to kao ozbiljnu zadaću i naknadi sve propuste, dok je još vrieme.

Možda je tvoje diete mali kritičar, pa kaže: »Nema ovdje Anđela Čuvara. Ja ga ne vidim.« Onda ga postavi na vjetar tako, da mu kosu tjera na lice ili da mu baci kapicu s glave, pa ga zapitaj: »Vidiš li vjetar? Gdje je onda?« — »Ja ga ne vidim.« — »Ti ga ne vidiš, ali on je ovdje, jer puše. Isto tako je i s Anđelom Čuvarom. Ne vidimo ga, ali je ovdje. Dobro pazi, jer ćeš naskoro čuti, kako ti nešto

tiho u srdcu govori. I dragoga Boga ne vidimo, ali je ipak ovdje. On nas vidi i voli nas.«

O DUŠI

Čim diete navrši četiri godine, pripoviedaj mu opet, da čovjek ima dušu, koju mu je dragi Bog dao, i da se ona natrag Njemu vraća. Dobro je, da takve nadnaravne istine nadovežeš na dječji krug spoznaja i tako ga dovedeš od poznatoga k novome, nepoznatome.

Možda ćeš proći s djetetom pokraj trgovine, u kojoj se prodaju ubijeni zečevi, jarebice ili srne. Najprije pričaj djetetu o njima koju priču.

Sinoć, kad je tako krasno sjao mjesec, izašao je zečić iz svoga skrovišta u gustoj šumi i mislio je: »O, sada lovac sigurno sladko spava pa me ne će uhvatiti. Stoga ću brzo poći na livadu, da se najedem djeteline.« I zečić veselo odskakuta u djetelinu. Kako mu je prijalo! Sav radostan je sjeo, uzdigao prednje nožice i zadovoljno micao ušima. Ali na svoju nesreću nije vidio lovca, koji je stajao iza drveta. Najednom... bum... nešto prasne i zabljesne. Zečić se prestraši i prije nego li je mogao pobjeći, bio je mrtav, poginuo je. Htio je načiniti još jedan veliki skok, ali se srušio mrtav.

Možda si uhvatila miša u mišolovku. Iza toga možeš početi s pripoviedanjem: Pogledaj siromašnoga mišića! Njemu je bilo prehladno u polju, pa si je rekao: »Idem u kuću k bogatim ljudima. Tamo je toplo i naći ću mnogo hrane.« Ali majka mu je

govorila: »Diete, ne čini toga! Ljudi nas ne vole, jer im sve izglođemo. Postave nam klopke, da nas uhvate. Ostani samo ovdje!« Ali mišić nije htio slušati i neprestano je piskutao, da mu je hladno. »Ja ću već paziti na sebe. Ne će me uhvatiti. Ovdje se sve korienje smrzlo, pa me bole zubi, kad ga glođem!« Ali njegova mamica nije prestala ponavljati i moliti: »Ostani ovdje, diete moje. Ljudi su lukavi. Uhvatili su i tvoga otca. Tamo liepo miriši po slanini, ali najednom... bum... i stupica se zaklopi.«

Ali mišić nije htio slušati, pa se uvukao u našu kuću. Za nekoliko dana sve nam je izglodao: orahe u vreći i omot šećera u ormaru. Kada je to tatica vidio, rekao je: »Sad je skrajnje vrieme, da postavimo mišolovku.« Prepekao je slaninu, da ljepše miriši, i postavio je mišolovku u kut, gdje je čuo da miš glođe. Kad je mišić nanjušio slaninu, rekao je: »Ha, ovi me hoće uhvatiti! Ipak, slanina tako liepo miriši... Ja ću je samo malo pomirisati, pomisli mišić i došulja se bliže. Kod toga je dalje mislio, da bi je ipak mogao malo poliznuti. Jedva što je svoju njuškicu približio slanini... bum... stupica škljocne i mišić je bio mrtav. Tako se dogodilo mišiću, jer nije htio slušati.

Više puta trči tako po ulici mali Perica ili mala Anica. Majka im je mnogo puta rekla: »Pazite, djeco, ne skačite ulicom. Mogu dojuriti kola... Ali diete skače dalje i ne pazi na to. I najednom dojure kola, prevale diete, kotači ga pregaze,

zdrobe i ono je mrtvo, baš kao i mali mišić.

Ipak je to sasvim drugačije. Kada diete dođe na sviet, dade mu dragi Bog dušu. Ona stanuje u našemu srdcu i ostaje uviek kod nas. Dragi Bog voli djecu i velike ljude mnogo više nego sve životinje. Zato im je dao dušu. Mi ne možemo dušu vidjeti (znaš li, da ni vjetar ne vidimo), ali je ipak u nama. U meni je isto duša od dragoga Boga, i tatica je ima kao i Anica... (kako se zovu druga djeca). Životinjice nemaju duše, ali svi je ljudi imaju. Dragi Bog dao nam ju je zato, da ga možemo jako voljeti. Kad umre diete ili odrasli čovjek, odlazi duša s Anđelom Čuvarom. Ona se natrag vraća dragome Bogu u nebo. To je tako učinio dragi Bog, jer nas voli. Tako smijemo svi doći k Njemu u liepo nebo i uviek tamo ostati.

Primi sitne ručice,
Što se dižu gore,
Slušaj rado ustašca,
Što molitvu zbore.

Da budemo dobri svi,
Srdca pobožna,
Da živimo poput Tvojih
Milih anđela.

NA DJEČJI NAČIN

Draga majko, iza toga prestani malo s poukom. Velike vjerske istine razlaži liepo, polagano, jednu za drugom, da se usade duboko u srdce. Do-

sta je postignuto za početak, ako diete zna, da ljudi imaju dušu, koju im je dragi Bog dao; da ona ne umire, nego se vraća natrag k Bogu, kad čovjek umre. Ovu istinu i priču moraš mu mnogo puta opetovati. Ponavljaj je s velikom ustrpljivošću toliko puta, koliko diete o njoj pita. Neka tvoje srdce govori i ukrasi istu priču uviek nečim novim. Djeca vrlo vole, da im se sve na dugo i široko predoči. O tome moramo voditi računa. Uzprkos toga moramo ostati kod čiste istine i ne dati se zavesti, da zaboravimo na granicu između istine i priče. Zato ne smijemo nikada početi pripoviedati jednu vjersku zgodu riečima: »Jednom je bio...« Na kraju pripoviesti možeš tu i tamo dodati i po koju poznatu molitvicu. Možda znaš još koju iz svojih djetinjih dana. »Slušaj, Perice, kad je Tvoja majčica bila malo diete, kao što si ti sada, naučila ju je tvoja bakica jednu liepu molitvicu. Sjećaš li se dobre bakice, koja je sada kod dragoga Boga?« (tako slično reci svome djetetu). Zatim mu sklopi ručice i moli. Ne znaš li nijednu, možeš uzeti sliedeću:

Gledaj male ručice,
Kako Ti se sklope,
Iz moga se srdašca
Molitvice tope.

Pred tobom se, Isuse,
Tako rado molim,
Od svega na svietu
Najviše Te volim.

A Ti mene sačuvaj
Dok ne dođem u Tvoj raj!

Ako je diete želi još jednom čuti, ponovi je izpočetka. Možda ćeš je moći sliedećih dana nadovezati večernjoj molitvici ili je moliti kao večernju molitvu. Dobro je, da diete nauči molitvicu polagano napamet i da je može samo moliti.

O SMRTI

U međuvremenu je možda umro netko od susjeda ili rodbine, koga je diete poznavalo. Upotriebi tu priliku i dalje pripoviedaj svojem djetetu o duši.

Kada duša odleti k dragome Bogu, onda je diete (ili već tko bio) mrtvo. Polože ga u lies i pokopaju. Diete dugo spava pod zemljom, kao cvietak zimi, i ne će se probuditi tako dugo, dok dragi Bog ne pošalje na groblje, nakon mnogo mnogo godina, svoje anđele, da ga probude. Anđeli će svakoga pozvati po imenu i svi će ustati. Duša će doći k tielu i tada će zajedno poći u nebo dragome Bogu. Jednom će htjeti i tvoja dušica da pođe dragome Bogu u nebo, i moja... i tatina... i dušica malog Jurice... Zato svi moramo dragoga Boga slušati i razveseliti ga!

Kada dođe duša od dragoga Boga, liepa je, biela i sja se kao sunce. Dragi Bog se veseli, kad je dušica tako liepa kao Njegovo dobro srdce. Kada duša dođe na zemlju, nije joj tako liepo. Ovdje odmah izgubi svoj liepi sjaj, jer ljudi nisu tako dobri kao

dragi Bog. Zato moraju diete nositi na krštenje, da mu dušica postane liepa. S vremenom diete naraste. Kad mali Perica ne sluša ili je tvrdoglav... (svađa se, ili tuče braću... ili što se već drugo dogodilo) ili je sladokusac, gubi njegova dušica sve više od nebeskoga sjaja i dobiva sve više mrlja. Iza toga nije više tako liepa, kako ju je učinio dragi Bog.

DUŠE U ČISTILIŠTU

Uprljana dušica ne smije ući u nebo. Dragome Bogu smiju samo one duše, koje su liepe i čiste. Ako umre diete (ili muž, žena...) s uprljanom dušicom, što se onda s njom događa? Ah, sirotica, ona je puna mrlja i ne sjaji se više. U nebo ne smije, pa mora stajati pred nebeskim vratima, čekati i moliti, dok opet ne postane liepa i čista. Pred nebeskim vratima je hladno i tamno. Siromašna dušica traži dragoga Boga, zove ga i jako plače, jer ne smije k njemu. Isto tako plačeš i ti, kad ne znaš, kamo je otišla tvoja mamica, pa trčiš kroz sobe i na ulicu i plačeš i zoveš: »Mamo, mamice!« Siromašne dušice isto su tako žalostne, jer ne smiju dragome Bogu. Ako pobožno molimo za siromašne dušice, mnogo brže otvori dragi Bog nebeska vrata, da smiju ući. Zato često molimo za te dušice:

»Pokoj vječni daruj im, Gospodine,
I svjetlost vječna svietlila im!
Počivale u miru! Amen.«

POLAZAK U CRKVU

Prvi pohod tvoga djeteta crkvi je onaj, kad ga nose na krštenje. Ti nisi bila kod toga. Drugi puta uzmi svoje diete u crkvu, kad ideš poslije poroda, da dobiješ blagoslov očišćenja. Četrdeseti dan poslije poroda išla je i Marija s malim Isusom u crkvu na posvećenje. Marijin put u hram bio je sigurno mnogo dulji od tvoga. Ovom dragom svetom običaju morali bi posvetiti više pažnje, nego li to činimo. Diete, radi kojega činimo taj posjet, ne razumije ga. Duboko vjersko djelovanje imat će tvoj pohod na stariju braću i djecu susjeda, kada budu čuli: »Evo majke, koja ide s djetetom u crkvu, kao što je i Marija išla s malim Isusom u hram.« I majka prikazuje svoje djetešce dragome Bogu, da ostane dobro i poslušno diete Božje. Znaš li još, kako je Simeon nazvao Isusa? Rekao je, da je svietlo za razsvjetljenje krivovjeraca... Ne zaboravi, da i ti moraš postati svietlo pred Bogom.
Od toga dana sigurno si mnogo puta prošla s djetetom kraj crkvenih vrata, bilo da si išla na posao ili na šetnju. Sigurno si s njime i mnogo puta ušla u crkvu i rekla svome djetetu: »Gledaj, ovdje stanuje dragi Bog, kod nas na zemlji. On je iza zlatnih vratašca. Pošalji mu ručicom poljubac. Sklopi ručice, pa ćemo moliti!« Zatim si molila:

Isuse maleni,
Ivo je Tvoj!
Njemu Te predala
Majka u zagrljaj.

U srdce uđi mu,
za njega milo sjaj,
nikada, nikada
Mene ne ostavljaj!

Isuse maleni,
Ivo je Tvoj!

U mjesecu svibnju i listopadu sigurno si posjetila Marijin žrtvenik i rekla mu: »Ovo je Majka Božja. Liepo ćemo je pozdraviti!«

Čuj me, Božja Majčice,
Ponizno Te molim,
Ti Isusu kaži,
Da Ga jako volim.

Kada diete navrši tri ili četiri godine, nije mu kuća Božja nepoznata i strana. Zato ga možeš mirne duše povesti sa sobom kad polaziš na sv. Misu ili na blagoslov. Kada diete vidi, da ste ti i ostali ljudi mirni i da molite, i ono će kraj tebe tiho i mirno sjediti ili stajati. Daj mu u ručice kakvu malu krunicu i nauči ga moliti je na dječji način kratko i jednostavno, odprilike ovako:
Kod križa:

Ja sam još mala
Al' srdce moje
Neka je, Bože,
Nebo Tvoje.

Kod krupnih zrna:

Dragi Bože, pozdravljam te,
A ti me blagoslovi.

Kod sitnih zrna:

Dragi Bože, ja Te volim!

To se ponavlja kod svakog zrna, dok opet ne dođe veliko zrno. Tako polagano izmoli s djetetom čitavu krunicu u nedjelju poslije podne, kad nikoga nema u crkvi, ili u kakovoj maloj kapelici u šumi. Diete će naskoro moći samo moliti, kad ide s majkom u crkvu. Ono mora biti zaposleno, jer inače ne može biti mirno dulje vremena.
Veću djecu uči moliti »Zlatnu krunicu«:

Kod križa:

Sladko Srdce mog Isusa,
Daj, da te ljubim sve to više!

Kod krupnih zrna:

Sladko Srdce Marijino,
Budi spasenje moje!

Vječni Otče, prikazujem Ti
Predragocjenu Krv Isusa Krista
Kao zadovoljštinu za svoje griehe
I za potrebe svete Crkve.

Kod sitnih zrna:

Isuse blaga i ponizna Srdca,
Učini srdce moje po Srdcu svome!

POBOŽNO DRŽANJE

Od početka navikni diete, da u crkvi liepo uzima svetu vodu i njome se prekriži, a kada već navrši četiri ili pet godina nauči ga i poklek-nuti. Draga majko, to uči djecu kod kuće. Pouči ih, kako dobro diete ulazi i izlazi iz crkve.

Pokleknuti treba tako, da se desno koljeno dotakne zemlje uz lievo stopalo. To je jedino izpravno. Vriedi to i za odrasliju djecu, dječake i djevojčice. Nažalost izkustvo nas uči, da se djeca u crkvi uzprkos revnog učenja, stupanja i tjelovježbe, vladaju i drže, kako ne bi smjelo biti. Vidimo, kako upravo sva smiešno poklecaju, da pobuđuju na smieh velike i male. I to bi imao biti izraz štovanja pred Bogom! Shvati to ozbiljno, draga majko! — Križanje, način, kako se poklekne, udaranje u prsa i sve štogod se odnosi na vjersko držanje, mora biti izvedeno ozbiljno, izpravno i s mnogo osjećaja. Inače bolje, da se ne čini ništa. Prije svega morate ti i otac nastojati, da sve to izpravno činite. Većoj djeci reci: »Sveti anđeli kleče pred nebeskim priestoljem. Mnoge kraljeve morali su njihovi podanici pozdravljati tako, da su prigibali koljeno. Ti znaš, da su i vojnici, kad su Isusa okrunili trnovom krunom i rugali mu se, poklekli pred njim, jer su mu se rugali. To su oni morali činiti pred svojim kraljem. Od toga vremena štujemo Spasitelja kao kralja svoga srdca i častimo ga time, da pred njih kleknemo. Ti ne ćeš valjda od toga načiniti ruglo. Pozdravit ćemo Spasitelja tako, da pobožno i iz-

pravno pokleknemo i uz to ćemo moliti:

Klanjam Ti se, dragi Isuse, i ljubim Te!

Kad uzimaš svetu vodu, moli:

Dragi, Bože, daj mi čisto srdce!
U ime Otca i Sina i Duha Svetoga. Amen!

Pripazi, draga majko, da sveti znak križa ne bude bezsmisleno mahanje rukama!

ODGOJ PLEMENITOSTI

Na pripoviedanje, kako je dragi Bog sve načinio, nadoveži i upozori diete, da sa životinjama i biljkama moramo pažljivo postupati i njegovati ih, jer ih je stvorio dragi Bog. Imate li u kući ili staji kakvu životinjicu, pa makar to bila kakva ptičica ili mačkica, reci svome djetetu: »Gledaj malu ptičicu (ili mačkicu), i nju je načinio dragi Bog. Njih je nama dao dragi Bog, da nas razvesele i da nam pomažu kod posla. Velike životinje, kao što je konj i krava, moraju nam mnogo pomagati. Druge nam životinjice daju mnoge dobre stvari: kravica nam daje mlieko, ovčica vunu, mala pčelica med... (pripoviedaj samo dalje). Zato moramo biti dobri sa životinjama, koje nam je dao dragi Bog. Ne smijemo ih mučiti ili im zadavati kakvu bol. Moramo ih dobro njegovati: dati im dosta dobre hrane, svježe vode, čistu staju i sve, što im treba. Dragi Bog je žalostan, ako vidi, da sa životinjama zlo postupamo.

Djeca vrlo često muče životinje iz nerazumievanja.

Zato je potrebna ova pouka: »To životinju boli, kao i tebe! Kad vučeš mačkicu za rep, to nju tako boli, kao kad bi tebe netko vukao za uši. To ne smiješ činiti! Ne smijemo mučiti siromašne životinje. Njih je načinio dragi Bog za nas, pa zato hoće, da smo s njima dobri.

Ako uzprkos ponavljanja ova pouka ne koristi, onda je potrebna kazna, koja zadaje bol. U ovakvim se slučajevima krije izvjestna surovost naravi, pa su stoga oštrije mjere opravdane, jer će kasnije očuvati diete od velikog zla. Preporučuje se oprez u tjelesnim kaznama.

Dobro je, da djetetu od četiri ili pet godina dademo njegovati cvieće ili bilje, ili da mu dademo kakvu životinju, da se za nju brine. To je odgoj osjećaja vjernosti i savjestnog vršenja dužnosti, makar u malome, a majka će pripaziti, da se njegovanje provodi točno svaki dan. I tu moraš često opominjati i upućivati. Biljke su također od dragoga Boga i za njih se moramo brinuti. Zato ne odbaci bez ikakve pažnje ubrano cvieće na livadi ili u šumi. Kad si ga već ubrala, stavi ga u posudu i nalij mu svaki dan svježu vodu. Draga majko, ova brižna njega i čuvanje svih stvari, koje su od Boga, najbolje su sredstvo, da odgojiš u djetetu pravo štovanje i obzir prema bližnjemu. Tako će se diete naviknuti, da osjeća sveto poštovanje prema svim djelima Božjim. Odavle je kratak put do obzirnog vladanja prema drugim ljudima.

OBRAZOVANJE SAVJESTI

U vezi s ovim pripoviestima ne smiješ zapustiti daljnji vjerski uzgoj savjesti. O tome smo već govorili. Htjela bih te još jednom upozoriti na to, da diete ne odvraćaš samo od grieha i prestupaka, nego je mnogo važnije, da upućuješ diete, kako će činiti dobro iz ljubavi prema Bogu. Zato možeš reći svome djetetu, na primjer ovako: »Molim te, Perice, da mi nešto pomogneš (ili da sa mnom pođeš u vrt). Dragi Bog će se veseliti, ako pripaziš, da to dobro učiniš.« Ili mu drugi puta reci: »Ah, došao je neki siromašni čovjek. Poslao ga je dragi Bog k nama, da mu učinimo kakvo dobro djelo. Što bi mogli dati siromašnom čovjeku, da razveselimo dragoga Boga?«

Ako u susjedstvu oboli koje diete, upozori svoje diete na to: »Obolila je mala Marija i leži u krevetu. Sve ju jako boli. Mogli bismo joj nešto odnieti, da se razveseli. Ne bi li joj htio dati svoju čokoladu (jabuku, igračku)? Dragi nebeski Otac će se razveseliti, kad vidi, da si ti druge čime razveselio.« Posjetimo dragog Boga u crkvi... Ili, kad prolazimo grobljem, molimo za dušice u čistilištu. Važno je, da upozoriš diete, da svako dobro djelo čini iz ljubavi prema Bogu. Ne govori uviek o tome, nego samo tu i tamo, jer će se diete u protivnom slučaju početi buniti i prigovarati. Tako će šteta biti veća od koristi, i ako je diete nadareno, brzo će se razviti do lažnog farizeja i reći u svakoj zgodi sebi i dragome Bogu: »Ja sam dobro diete...«

IZPITIVANJE SAVJESTI

S obrazovanjem savjesti uzko je povezano večernje izpitivanje savjesti. To možemo mirno početi s djetetom, koje je navršilo četiri godine, da se pomalo na to navikne. Ti si i onako uza nj, kad ono obavlja večernju molitvicu. U svakoj večernjoj molitvici dodaj i molbu za oproštenje: »Ako sam te, Bože, danas uvriedio, molim te, oprosti mi« ili nešto slično. Tu stani i ne moli dalje, nego pitaj tiho i blago:

»Perice, kako je prošao današnji dan? Je li moje diete bilo uistinu dobro? ... Može li danas Anđeo Čuvar pripoviedati dragome Bogu samo liepe stvari o tebi? ... Ili je na svršetku dana jako žalostan, jer je Perica bio tvrdoglav ... jer se srdio ... lagao ... drugu djecu tukao ... s njima se svađao ... ili nije htio slušati, pa ga je majka morala ružiti.«

Sjeti diete na pogrješke, za koje znaš, da je učinilo. K tome mu možeš još reći: »Sjeti se, Perice, da dragi Bog i Anđeo Čuvar sve vide, pa i ono, za što majka ne zna.« Stani časak, da se diete može sjetiti. Nemoj ga izpitivati, što je još učinilo. Ti nisi dragi Bog. Kada to svršiš, nastavi molitvicu. »Molit ćemo dragoga Boga, da nam oprosti. Sutra mali Perica ne će biti zločest (ne će lagati, svađati se, tući druge i t. d.).

Kajem se od svega srdca, što sam uvriedio Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim na sve svoje griehe i tvrdo odlučujem, da ću se popraviti i da ne ću više griešiti.

Moja krstna haljinica,
Sva je puna nekih mrlja,
Mnogi grješčić moje srdce
Stoput već uprlja.

Baš se stidi! Zli grješčiću,
Neću s tobom drugovati.
Dragom Bogu nek se opet,
Moje srdce vrati.

Iza izpitivanja savjesti svrši večernju molitvicu, koju si prije prekinula. To je ozbiljna stvar, draga majko, pa neka se večernje izpitivanje savjesti uviek svrši pravim pokajanjem. Diete navikni na to što prije. Nisi li dosada na to polagala nikakve važnosti, učini to odsada. Imaš li djece, koja polaze u školu, pripoviedaj i njima o tome, jer bilo kakva nesreća može se lako dogoditi. Svaki dan čitamo u novinama, kako su ljudi izgubili život. Možda znaš kakav primjer, koji se dogodio u rodbini, pa ga nadoveži u razgovoru. Vrlo često čujemo, da je netko zdrav navečer legao, a ujutro su ga našli mrtva. Dogodi se to i kod mlađih ljudi. O tome pripoviedaj djeci: »Draga djeco, opet se dogodila nesreća. Kod strica Miroslava ili kod tete Marije ... bilo je to ovako ...« U životu se mnogo puta dogodi, da umre onaj, koji na smrt najmanje misli. Zato odlučimo, da svaku večer, prije nego legnemo u krevet, izpitamo savjest i izmolimo pokajanje, da u našoj duši bude sve u redu. Odmah ćemo danas započeti ...«

Kada moliš s djetetom večernju molitvu, stani na jednome određenom mjestu: »Sada ćemo izpitati savjest.« Sasvim mirno upitaj diete za neke njegove pogrješke, koje po izkustvu od prije znaš.
Jesam li se trsio, da sabrano molim... u crkvi se uljudno vladao; kakav sam bio u školi, marljiv... neotesan... drzak ili lien? Jesam li slušao roditelje, gospodina vjeroučitelja, gospodina učitelja? Možda sam bio tvrdoglav i prkosan?... Jesam li lagao... govorio ružne rieči? Jesam li bilo gdje nešto učinio, radi čega se moram stidjeti pred Anđelom Čuvarom i dragim Bogom? Jesam li bio lien, da učinim kakvo dobro djelo? Jesam li se kukavički držao, kad su drugovi grdili moju vjeru i dragoga Isusa?
Iza svakoga pitanja malo počekaj, da diete može o tome razmisliti. Kod veće djece ne trebaš ta pitanja svaki dan ponavljati. Dovoljno je, da usred molitve zastaneš za promišljanje. Od vremena do vremena stavi mu opet pitanja.

POKAJANJE

Zatim mu reci: »Sada ćemo zajedno moliti pokajanje.« Ako ga djeca ne znaju, predmoli ga, a oni će za tobom:

Kajem se od svega srdca, što sam uvriedio Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim na sve svoje griehe i tvrdo odlučujem, da ću se popraviti i da ne ću više griešiti.

Ja se kajem, Bože mili,
Od svakoga grieha svoga,
Moje srdce gorke cvili,
Jer uvriedih Tebe Boga.

Ja Te ljubim, dobri Bože,
Iz dna srdca ljubim Tebe,
Što mi više duša može,
Više nego samog sebe.

Griehe svoje i priekore
Namjestniku Tvom odkrit ću
I štogod mi da pokore,
Bogoljubno izvršit ću. Amen.

Iza toga izmolite do kraja večernju molitvu. Ne znaju li veća djeca molitvu pokajanja napamet, neka nastoje, da je što prije nauče. Neka se natječu, tko će biti prvi. »Vidjet ćemo, tko će tu molitvu naučiti prvi napamet!« Izpripovjedi im događaj, koji je bio u novinama prije nekoliko godina:
»U jednome velikome gradu pregazila je cestovna željeznica jednog starca i odrezala mu obadvie noge. Siromašni je starac tako krvario, da je morao prije umrieti, nego li što su došla kola družtva za spasavanje. Ljudi su stajali oko njega, jadikovali i nisu znali, što bi počeli raditi da mu pomognu. »Umire! Umire!« jadikovale su neke gospođe. U to vrieme prolazila je kraj mjesta nesreće neka djevojčica, koja se vraćala iz škole. Jedva je čula rieči: »Umire! Umire!« rekne: »Ah, onda mu se mora brzo predmoliti pokajanje.« Brzo klekne po-

kraj unesrećenoga starca i počne na glas moliti pokajanje, kako smo i mi večeras molili. Upravo, kad je izgovorila posljednje rieči, umre jadni starac prije nego li je došao liečnik i svećenik. Da nije ovo diete znalo tu molitvicu, ne bi nitko siromašnom starcu pomogao da dođe u nebo. Zato je ne smijemo samo za sebe naučiti, već da njome i drugima pomognemo. Sutra ću vam dati knjigu, iz koje ćete je moći naučiti.«

Ima li koje od tvoje djece posebnu pogrješku, za koju znaju i ostala braća, onda izmoli s ostalom djecom jedan »Otče naš« za njega, da se popravi: »Izmolit ćemo jedan »Otče naš« za našega Ivicu, da se popravi (da ne laže ili što drugo).« Taj je način vrlo dobar i uspješan.

Nadoveži uviek jedan »Otče naš« i za posebne događaje u obitelji. Na primjer, ako se koje diete pripravlja za prvu svetu izpovied i Pričest. »Jedan »Otče naš« za Ivicu, da dobro obavi sv. izpovied«, ili »da stariji brat dobije namještenje«, ili »da se naša mala sestrica, braco sretno rodi i primi sv. krštenje«, ili što drugo, što je važno za obitelj. Djeca moraju proživjeti, da smo zajednica djece Božje, koja je u dobru i zlu međusobno povezana.

ADVENT

Opet ćemo se vratiti našemu najmanjemu djetetu. Diete od četiri godine mnogo će zapitkivati u adventsko doba. Draga majko, ako ti je moguće i ako je to u tvom kraju običaj, kupi adventski vienac ili je još bolje, da ga načiniš sama. Ne štedi na tim malim izdatcima.

Tamno zeleni borov vienac s ljubičastim vrpcama i svietlo-žutim sviećama donosi mnogo adventskog veselja u kuću i dječja srdca. U sumraku upaljene svieće razgovara se toplo i srdačno o svetim događajima ozbiljnog i svetog vremena. Ako ti prilike ne dopuštaju, da nabaviš adventski vienac, nemoj radi toga očajavati. Znam, da borove grančice ne možemo u svim mjestima nabaviti, a kupljeni vienac dosta je skup. Može biti i bez njega. Načini adventsku ružu. To je obična čaša napunjena do polovice vodom, a dalje uljem. Na ulje stavi dušicu. Čašu presvuci crvenim krep-papirom i ukrasi borovom grančicom. U predvečerje zapali to liepo crveno svietlo i stavi ga pred sliku ili kip Majke Božje. Možeš uzeti običnu božićnu svjećicu i staviti je u srebrnu zviezdu (drveni mosurić od šivaćeg konca presvuci srebrnim papirom). To se može načiniti i bez izdataka, a unosi u kuću adventsko razpoloženje.

Nađi si malo mirnog vremena u tim sedmicama pred Božić. Sjedni za tihog sutona uz svietlo adventske svieće i zapjevaj koju adventsku pjesmu: »Zdravo budi Marijo« ili »Padaj s neba, roso sveta« ili »Poslan bi arkanđeo svet«, i t. d. One se pjevaju u svim našim crkvama, pa ćeš sigurno koju znati. Ne trebaš biti zabrinuta, da će tvoje diete smetati, ako odpjevaš slučajno što krivo. Dragi se Bog tome veseli, a drugih ljudi se to ništa ne tiče. Iza toga

uvoda pripoviedaj djetetu ponovno, kako je dragi Bog načinio sviet i ljude, nebeski vrt, anđele i nebo. Zatim nastavi s pripoviedanjem o prvom griehu.

PRVI GRIEH

Kod dragoga Boga u nebu nisu svi anđeli ostali dobri. Nekoji su rekli: »Ne ćemo slušati dragoga Boga. Veliki smo i jaki, pa možemo raditi, što nas je volja. Mi želimo postati kao Bog.« Radi toga nastala je u nebu svađa. Jedni su pristali uz zle anđele, a drugi uz dobre, koji su im odgovorili: »To ne može biti.« Dobri su anđeli iztjerali iz neba zle anđele, koje je dragi Bog bacio u pakao. Od njih su postali ružni đavoli. Oni su tamo još i danas. Odrasli ljudi i djeca, koja su zločesta, koja ne će slušati dragoga Boga, već ga žaloste, doći će, kad umru, k đavolima u pakao. Mi ne ćemo tamo, zar ne? Mi želimo doći u nebo, k dragome Bogu.
U liepom nebeskom vrtu rekao je dragi Bog Adamu i Evi: »Sve je vaše, što raste u ovom vrtu. Ali pazite dobro, da ne zaboravite: samo s ovog jedinog drveta ne smijete brati ni jesti plod. Ako ga budete jeli, ne ćete više biti moja draga djeca. Ne ćete smjeti u nebo i morat ćete umrieti.« Time je dragi Bog htio vidjeti, da li ga Adam i Eva vole i da li ga rado slušaju.
Mnogo dana slušali su Adam i Eva dragoga Boga. Ali jednoga dana uvukao se đavao u vrt i sakrio se iza drveta. Ujutro došla je Eva u vrt, da bere grašak. Opazi je đavao i reče: »Zašto vi ne jedete plod

s ovoga drveta? Pa to je najljepši plod u vrtu.« Eva se približila drvetu, gleda ga i reče: »Da, to je istina, to je najljepši plod. Šteta, da ga ne smijemo jesti. Ali to je zabranio dragi Bog, kad nam je rekao: Od ovoga drveta ne smijete uzeti!«
»Tako, tako... dakle, najljepše vam ne da Bog,« tiho je govorio đavao u uho Evi. Ona se razljuti i nezadovoljno reče: »On je rekao, da ćemo umrieti, ako uzmemo.«
»Zašto to...«, reče đavao. »Sve je ostalo voće liepo i dobro. Prema tome ne će biti najljepše voće loše. Bog vam ga ne će priuštiti samo zato, da ga ne uživate. Kad biste ga jeli, postali bi tako veliki i jaki kao Bog, a to On neće.«
Eva je i dalje gledala zabranjeno voće i mislila: Konačno bi to ipak moglo biti tako. Povjerovala je đavlu, koji joj je lagao, a ne dragome Bogu, koji je bio tako dobar. Zatim je ubrala zabranjeno voće i jela. Pozvala je i Adama, pa je dala i njemu.
Jedva što su pojeli voće, odmah osjetiše, da su učinili zlo, jer nisu slušali nebeskoga Otca. Brzo su se sakrili iza jednoga velikog drveta, da ih dragi Bog ne vidi. Ali dragi Bog sve vidi. On je odmah znao, da su Adam i Eva učinili zlo. Zato im je rekao: »Zato, jer ste bili zločesti i niste me htjeli slušati, morate odmah otići iz moga vrta. Odsada morate mnogo raditi i mučiti se, da vam naraste nešto, da možete jesti. Bit ćete umorni od rada, stari i bolestni, i konačno ćete umrieti. Nijedno od vas ne smije k meni u nebo, jer ste me uvriedili.«

Odmah su Adam i Eva morali ostaviti liepi vrt. Sve su se životinje razbježale naokolo. Na ružama je počelo rasti trnje, a okolo je sve obraslo korovom. Nastala je oluja i tuča, koja je često uništila sve, što su ljudi posadili. Mnogo su se morali mučiti, da imaju nešto za jelo. Najgore od svega bilo je to, da su svi ljudi morali umrieti, a nitko nije mogao doći u nebo. Ljudi su dozivali dragoga Boga i molili Ga, da im oprosti i bude im opet dobar. Zato su gradili oltare (znadeš onakove, kakove si vidio u crkvi), pa su na njima zapalili vatru i na njoj spalili kao žrtvu ono, što im je bilo najmilije. Mislili su, da će dragi Bog vidjeti, kako mu poklanjaju svoje najljepše i najbolje, pa će im biti dobar i otvoriti im nebeska vrata. Ali je po svemu izgledalo, da ih dragi Bog ne čuje. Mnogo mnogo godina morali su siromašni ljudi čekati.

Danas nam je, hvala Bogu, dobro! Nebeska su vrata otvorena i ako dragi Bog pozove koju dušicu da dođe k Njemu, ona može ući u nebo. Sjećaš li se još? To je onda, kada tko umre. Tu je dušicu pozvao dragi Bog k sebi i ona je uzletjela iz tiela. Kada dragi Bog bude i nas pozvao, smjet ćemo k Njemu u nebo. Samo mora dušica biti liepa i čista, bez ikakvih mrlja. Hoćemo li biti dobri, pomoći će nam dragi Bog. Zato moraš često moliti:

Dragi Bože, hvala Ti
Što si sa mnom dobar Ti.

Ovu pripoviest pripoviedaj svome djetetu nekoliko

puta u prvoj adventskoj sedmici. Ne može se preporučiti, a niti je potrebno, da na to nadovežeš više toga iz Staroga Zavjeta. Diete, koje ne polazi u školu, ne može tako mnogo pamtiti, pa će sve jedno s drugim pomiešati. Pripoviedaj mu radije isti događaj nekoliko puta. Dovoljno je, da znade, da ljudi nisu bili dobri, da nisu slušali dragoga Boga i radi toga nisu smjeli u nebo.

Drugu adventsku sedmicu pripoviedaj djetetu o navještenju Marijinu. Sigurno se još sjećaš toga. Moraš u pripoviedanju segnuti malo dalje, na primjer ovako:

NAVJEŠTENJE MARIJINO

Adam i Eva imali su mnogo djece. Njihova djeca dobila su od dragoga Boga opet mnogo djece. Tako se to neprestano nastavljalo, dok nije na zemlji bilo mnogo ljudi. Oni su gradili kuće, sela i gradove i ceste. Mnogi ljudi bili su zli, pa nisu ničim veselili dragoga Boga. Tako je jednom rekao dragi Isus, koji je bio na nebu, svome dobrom nebeskom Otcu: »Dragi Otče, htio bih poći na zemlju i postati čovjekom. Ja ću ljudima pokazati i naučiti ih, kako moraju živjeti. Reći ću im, kako si ti dobar i kako te moraju ljubiti. Želim za siromašne ljude umrieti, da im možeš biti opet dobar i da im opet otvoriš nebeska vrata.«

Nato je nebeski Otac pozvao svoga najljepšeg anđela, koji se zvao Gabriel, i rekao mu: »Gledaj, ondje dolje na zemlji je maleni gradić, koji se zove

Nazaret. Pred gradskim vratima, na putu, koji vodi u šumu, stoji mala biela kućica. U njoj stanuju siromašni ljudi. Pred prozorom cvatu bieli ljiljani, a u vrtu liepe biele ruže. Tu kućicu naći ćeš sigurno. U njoj stanuje draga i mila djevojka, koja se zove Marija. Ona je najljepša i najbolja djevojka od svih, koje žive na zemlji. Haljina njezine duše sjaji se kao sunce i na njoj nema niti najmanje mrlje. Tako liepa, kao ova djevojka, nije nijedna. Pođi k njoj i zapitaj je, hoće li biti majka mojemu Sinu.« Anđeo se Gabriel poklonio dragome Bogu i rekao: »Dragi Bože, idem odmah, što brže mogu.« Obukao je zlatne cipele i bielu haljinu sa srebrnim zviezdama. Brzo kao munju odnio ga vjetar na zemlju u Nazaret. Bila je večer. Sunce je zašlo na počinak u svoj krevet od oblaka, a mali obačići obukli su svoje ružičaste košuljice. Prve zvjezdice počele su na nebu svjetlucati. U hramu je zvonilo veliko zvono i pozivalo sve ljude na molitvu: »Dragi Bože, budi nam dobar! Oprosti nam! Otvori nam opet nebeska vrata!« Tako je klečeći molila i Djevica Marija, obučena u bielu haljinu u svojoj maloj kućici u Nazaretu. Sklopila je ruke i pobožna molila: »O Spasitelju, raztrgaj nebesa i dođi k nama na zemlju! Raztrgaj sve brave na nebeskim vratima i dođi! Budi nam dobar, dragi Bože, pa nam pomozi u našoj nevolji! Otvori nam vrata neba, usrdno te za to molimo!«

Padaj s neba, roso sveta,
Padaj s rajske visine!

Vapijahu starog svieta
Duše čiste, pravedne:

Otvori se, zemljo mila,
Da iz plodnog tvoga krila
U taj sretan, blažen čas
Svemu svietu nikne spas.

Zlatnih krila anđela si,
Bože, k meni poslao;
Anđeo me svetom rieči
Majkom Božjom prozvao.

Hvala, Višnji, Tebi hvala
Za tu milost toliku,
A u suzi u mom oku
Čitaj ljubav veliku.

Najednom se razsvietlila njezina mala sobica, kao da je sunce zasjalo. Marija se jako prestrašila i pomislila: »Dragi Bože, što je to?«, ali je već pred njom stajao anđeo Gabriel. Duboko joj se poklonio i rekao: »Zdravo, Marijo, milosti puna, Gospodin s Tobom! Dragi Bog mi je rekao, da si ti najčišća djevica na zemlji. Dragi Isus želi k tebi doći kao malo djetešce. Hoćeš li mu biti majka? Šalje me dragi Bog, da te to pitam.«

Svaka majka ima mnogo posla i brige s malim djetetom. To je znala i Djevica Marija, ali je odmah odgovorila: »Da, dragi anđele, ja pristajem, i uviek sam siromašna službenica Božja. Uviek ću mu biti

poslušna! Neka mi bude, kao što on želi! Rado ću Maloga Isusa privinuti na svoje srdce i dobro se za njega brinuti.«

PRIPRAVA SRDCA

Brzo se vratio anđeo Gabriel u nebo, da donese odgovor Blažene Djevice. Svi su se anđeli veselili, da će dragi Isus kao malo djetešce poći na zemlju i da će se naskoro otvoriti nebeska vrata za siromašne ljude. Marija se radovala, da će Isus naskoro doći. I mi se veselimo s njom, jer je blizu Božić. U te dane dolazi Mali Isus u sva srdca, koja ga vole. I mi ćemo nastojati, da mu pripravimo mekani krevetić u našim srdcima.

Kad god učinimo kakvu žrtvicu, dajemo u jaslice slamčicu. Znaš li, što je to žrtvica? Pazi dobro! Kad majčica skuha juhu, koju ti ne voliš i kažeš: »Malome Isusu za ljubav brzo ću je pojesti i ne ću prigovarati.« Kad to uistinu učiniš, razveselio si Maloga Isusa. Ili, kad dobiješ novaca, pa ne kupiš čokolade ili sladkiša, nego ga dadeš siromahu ili »crnčiću« u crkvi, učinio si žrtvicu. Dobiješ li kolača, pa ga ne pojedeš, nego ga dadeš bolestnome dječaku u susjednoj kući, opet si učinio malu žrtvicu. Pođeš li s majkom u crkvu na svetu Misu, sada, kad je zima, pa moraš radi toga ranije ustati, eto ti opet male žrtvice.

Ti ćeš ih i sam mnogo pronaći. Samo ne smiješ uz to namrgoditi lice i prigovarati. Mali Isus se raduje tome samo onda, ako to učiniš s veseljem. Nikome

ne smiješ o tome govoriti. Dragi Bog uviek sve vidi, a drugi ne trebaju to znati. Tako ćemo načiniti za Maloga Isusa posteljicu u svom srdcu. Odmah ujutro reci:

Za Te mali Isuse,
Ja ću danas činit sve.

Majka će te sjetiti na to, da ne zaboraviš. Opaziš li kroz dan, da je diete drzko ili da se svađa ili učini bilo koju dječju pogrješku, reci mu milo i nježno: »Brzo dođi k majci! To ćemo odmah popraviti! Malome Isusu za ljubav, bit ćeš danas dobar! On će se radi toga veseliti i blagoslovit će te!« I veću djecu, koja polaze školu, možeš bodriti, da uredno napišu zadaće ili ti pomognu u kakvom poslu, sve iz ljubavi prema Isusu i da ga razvesele. Tako ćeš ih uputiti, da mnoge dnevne bezvriedne malenkosti postanu zaslužna djela, a ujedno ćeš odgojiti njihov značaj, da jednom postanu pravi djelotvorni kršćani. Moraš biti oprezna, da u svim tim stvarima ne pretjeraš i da ih ne opominješ prečesto. Osobito se kod toga moraš čuvati, da se ne služiš načinom ukora i kazne. Nikada ne reci svome djetetu: »Opet si to zaboravio... Koliko puta ću te morati na to sjetiti...« Draga majko, sjeti se samo, koliko puta i mi odrasli ne izvršimo svoje odluke! Zapamti, da ukorom oduzimaš djetetu odvažnost i samopouzdanje u radu. Zbunjuje ga, ako mu se neprestano iznose njegove pogrješke. Radije tu i tamo pohvali kakav njegov mali uspjeh i dobru volju.

U trećoj adventskoj sjednici pripoviedaj djetetu, kako je Djevica Marija pripravljala pelenice za Maloga Isusa. Kako je za nj plela haljinice, hlačice i kapice.

O SVETOM JOSIPU

U Nazaretu je živio svet i marljiv čovjek, koji se zvao Josip. I on je molio svaki dan, da se Bog ljudima smiluje. Tome pobožnom čovjeku poslao je dragi Bog anđela, koji mu je rekao: »Josipe, uzmi u svoju kuću Djevicu Mariju! Njoj će naskoro poslati dragi Bog Maloga Isusa, kojega svi tako dugo čekate. Ti treba da joj pomogneš odgajati djetešce. Moraš za njih raditi i zasluživati svagdanji kruh. Tako hoće dragi Bog, da Djevica Marija ne bude sama i da je uz nju netko, tko će se za nju i za Djetešce brinuti kao dobri otac.«
Josip se je odmah vjenčao s Marijom i sve je liepo uredio za dolazak Maloga Isusa. Josip je bio tesar, stolar. Načinio je za Maloga Isusa kolievku, stolčić i mali stol. Sobu su ponovno pobielili i oličili, da bude sve liepo i čisto. Na daski od prozora načinio je posudu, u koju su posadili krasno cvieće. Marija je prela tanke niti od vune, a Josip je od toga tkao fino sukno. Tako su zajedno sve liepo uredili i pripravili za Isusa.

ANĐEO GOSPODNJI

Znadeš li, što ćemo sada učiniti? Jesi li čuo, kako u podne i na večer zvone zvona sa tornja naše crkve? Pripazi na to! Ujutro također zvone, ali onda moj Perica još spava. O podne i navečer možeš ih čuti. Znadeš li, zašto zvona zvone? Ona pozdravljaju Majku Božju, kao što ju je pozdravio Anđeo Gabriel. Sjećaš li se, kako je rekao? Zvona nas tako glasno pozivlju, da možemo svi čuti i pozdraviti dragu Majku nebesku. To ćemo sada skupa učiniti.«

Anđeo Gospodnji naviestio Mariji.
I ona začela po Duhu Svetom.
Zdravo Marijo . . .

Evo službenice Gospodnje.
Neka mi bude po rieči tvojoj.
Zdravo Marijo . . .

I Riječ je tielom postala.
I prebivala među nama.
Zdravo Marijo . . .

Moli za nas, sveta Bogorodice.
Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se. Milost svoju, molimo Te, Gospodine, ulij u duše naše, da mi, koji smo po anđelovu navještenju spoznali utjelovljenje Krista, Sina tvoga, po muci njegovoj i križu k slavi uzkrsnuća privedeni budemo. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Neka te ništa ne smeta, što malo diete ne razumije još sve rieči, koje izgovara u molitvi. Navikni ga na to, da »Anđeo Gospodnji« redovito moli. Ako je u

obitelji sačuvan liepi običaj, da svi zajednički molite, upozori na to diete. »Ti si čuo, kako mole tvoja braća i roditelji. Sada si već dosta velik, pa možeš s nama moliti.« Kada diete uvrstiš u vašu molitvenu zajednicu, dobro je, da mu raztumačiš, zašto tako molimo, pa će i ono radije sudjelovati.

Ako se u tvom domu dosada nije molio zajednički »Anđeo Gospodnji«, počni to s tvojim djetetom, i ako ne čuješ zvoniti. Uvedi molitvu i sa školskim polaznicima, osobito sada u adventu. U tom slučaju pripoviedaj djeci, kako je to prije bilo.

»Kad je vaša majka bila diete i polazila školu, molio se svuda »Anđeo Gospodnji«, čim su zazvonila zvona. Seljaci i seljakinje, sluge i služavke prestali su raditi i molili su, pa makar bili i u polju. I mužkarci kod posla ustali bi, prestali bi govoriti i razpravljati, pa bi molili »Anđeo Gospodnji«. Ljudi na ulici: radnici i trgovci, pješaci kao i oni, koji bi štogod vozili, skinuli bi šešire ili kape i molili. Time su naši pređi pokazivali, kako visoko ciene tu milost, da je Isus, Sin Božji, postao čovjekom. Mnogi ljudi neće danas da na ulici pokažu, da su katolic, niti pozdravljaju Nebesku Majku, zato ćemo mi kod kuće opet zajednički moliti. Ne ćemo dopustiti, da u našem domu samo anđeli pozdravljaju Nebesku Majku, kad zvone zvona.«

Ako na taj način raztumačiš molitvu svojoj djeci, onda će i ona rado sudjelovati. Moraš nastojati, da se ta tvoja odluka revno provodi i da se na nju ne zaboravi već treći dan. Neka ti adventski vienac ili adventsko svietlo budu za to tiha opomena i pomoć. Pripazi na izpravno držanje kod molitve, pa i kod veće djece. Nemoj dopustiti, da nastave pri tome s poslom, da se površno križaju i molitvu samo mumljaju i uz to dalje jedu ili se čime zabavljaju. Kod molitve razgovaramo s Bogom. Pristojnost od nas traži, da pri razgovoru sa svojim predpostavljenim prestanemo s radom, ustanemo i u njega gledamo. Svaki pravi učitelj traži od svojih učenika izpravno držanje. Ne smijemo onda to uzkratiti ni našem nebeskom Otcu. Pa ne bi bilo ni pravo, da svojim držanjem uzkratimo Bogu dužno strahopočitanje. Sigurno, da takvo što ne bi bilo u redu. Zapamti dobro, da o liepom držanju kod molitve ovisi i njen uspjeh. Zato za vrieme molitve prestani raditi, ustani, sklopi ruke i upravi pogled na križ ili kakvu drugu vjersku sliku. Moli, kako treba, i ne prebrzo. Kod »Anđeo Gospodnji« može izmjenično predmoliti i koje veće diete.

PUT U BETLEHEM

U trećoj adventskoj sedmici pripoviedaj svome djetetu, kako je put u Betlehem u Nazaretu sve pomeo. Pripoviesti iz biblije možeš malom djetetu još pojednostaviti i pripoviedati ih priprostije, nego što sam ti ja u nekoliko primjera navela. Kod veće djece drži se rieči iz biblije i najbolje je, da je djeca čitaju.

»Marija i Josip su u Nazaretu sve liepo pripravili za dolazak Maloga Isusa. Bili su kod posla jako mar-

ljivi. Već su se veselili, kako će sve skoro biti gotovo, ali eto neugodne viesti. Car je zapovjedio, da se prebroji sav narod u njegovu kraljevstvu. Svaki je morao ići u ono mjesto, gdje je rođen, i morao se tamo u obćini prijaviti. Josip i Marija bili su iz Betlehema, ali u to vrieme imali su oni svoju kućicu u Nazaretu, i Josip je tamo radio. Do Betlehema se moralo osam dana pješačiti. U ono vrieme nije bilo željeznice ni samovoza. Samo jako bogati ljudi imali su deve, na kojima su mogli jahati. Drugi su morali putovati pješice. Marija i Josip nisu bili bogati i imali su samo ono, što je Josip kroz sedmicu zaradio. Zato su se odlučili pješice na put. Bilo je to u prosincu. Padala je kiša i bilo je hladno. U ono vrieme nije bilo konačišta, da bi se na putu moglo prenoćiti i počinuti. U svakome mjestu služila je tomu kakova velika pojata nadkrita krovom. Sa sobom je svaki morao uzeti kakav sag, da može na nj leći, i pokrivač. Jesi li vidio, kako mnogi ljudi i danas tako rade, kad polaze na put?

Sveti Josip je zavezao u svežanj sve, što su trebali. Marija je brzo uzela sa sobom i nekoliko pelenica, jer nije točno znala, kada će dragi Isus doći na sviet. Iza toga su zajedno pošli na put.
U toj sedmici bilo je na putu mnogo ljudi. Svi su morali ići u svoje rodno mjesto. Navečer bila su svagdje sva konačišta prepuna ljudi. Marija i Josip jedva su našli kakvo mjestance, da se odmore. Čim su se više približavali Betlehemu, bilo je sve gore i gore.

BEZ KONAKA

Konačno su stigli u Betlehem. Bila je subota navečer. Ali, jao! Sve je bilo tako prenatrpano, da se nigdje nitko više nije mogao uvući. Po kućama su svi primili svoje znance. Josip je na sve strane pitao i molio, ali svagdje su mu odgovorili, da ih ne mogu primiti. Žalostni su stajali na ulici. Najednom se sjeti Josip, da je izvan grada jedna špilja, u koju se za slaba vremena sakrivaju pastiri sa svojim stadom. Odmah su nastavili put prema tome mjestu.

Marija je bila jako umorna i sjela je na hrpu siena. Sv. Josip brzo je uredio staju, donio čiste slame i posuo je po zemlji. Pred vratima je zapalio vatru i skuhao malo juhe. Bila je tamna noć. Zvjezdice su počele po nebu svjetlucati. Josip i Marija kleknuli su i počeli zajedno moliti. Zahvalili su dragom Bogu na sretnom putu do Betlehema, da ih je čuvao i branio i da su našli mjesto za počinak...

Sada će moje diete poći u krevet. Ni mi se ne smijemo ljutiti, ako nam nešto nije ugodno. Sjećaš li se, kako je počela padati kiša, a mi smo htjeli na šetnju (ili što slično)? Ako te malo boli želudac, ne smiješ odmah plakati i biti razdražljiv! Misliš li, da se je Majka Božja veselila, kad je morala ići na tako dalek put i sve ostaviti, što je pripravila za Maloga Isusa?«

Poslan bi arkanđeo svet
Od Boga u grad Nazaret

K Djevi poniznoj i smjernoj,
Službenici Božjoj vjernoj.

Dođe u prostu kućicu
Nađe poniznu Djevicu,
Pozdrav donie njoj od Boga,
Otca svima predobroga:

Zdravo, o Marijo, budi,
Uzvišena vrh svih ljudi,
Puna milosti i sreće
I od anđeoske veće.

Gospod tebe viek sa svima
Prati svojim milostima;
Ti si za viek od svih žena
Najsrećnija, preblažena.

ROĐENJE KRISTOVO

Međutim već gori četvrta svieća na adventskom viencu. Božić je pred vratima. Pripoviedaj djetetu, kako se u Betlehemu u siromašnoj štalici, usred noći, rodio Isus.

»Marija i Josip još su pobožno molili, kad se najednom nebo razsvietlilo, kao da je zasjalo sunce. Tako je u štalici nastalo svietlo. Jedva se moglo gledati. Najednom je mali Isus ležao pred Marijom na njezinom plavom ogrtaču. Ljepšeg djeteta nije još na zemlji bilo. Marija mu je rekla: »O predragi Isuse, ti moj veliki, dobri Bože! Kako si za nas postao malen i siromašan! Kako si dobar, da si radi nas sišao s neba na zemlju! Ovdje se moraš smrzavati u hladnoj staji, siromašno, malo moje diete!« Uzela je Maloga Isusa na ruke i povila ga u pelenice. Dobro je učinila, da ih je poniela sa sobom. Kad je htjela da zapjeva uspavanku Malom Isusu, napuni se staja anđelima. I izvan staje po livadi bilo je mnogo anđela. Oni su svirali i pjevali: »Slava Bogu na visini!« Svi su oni doletjeli s neba, da vide Maloga Isusa i da Mu se poklone.

POZDRAVIMO DJETEŠCE!

I mi ćemo pozdraviti Maloga Isusa u jaslicama. Stoga ćemo sada liepo svi skupa zapjevati jednu božićnu pjesmicu, da pokažemo Isusu, kako ga volimo.

Djetešce nam se rodilo,
U jasle se položilo.
Isuse mileni, Bože moj,
Srdce Ti dajem, da sam tvoj!

Rodio se Bog i čovjek
Usred štalice;
Rumen cvietak dragi Sinak
Svete Djevice.

Anđeli, čuj, pjevaju:
»Slava Bogu na nebu,
A mir ljudima dobre volje
Na nizini tu!«

Kirie eleison, eleison!
Isus se rodi u štalici.
Pojte pastiri,
Tamo se njemu poklonite!

Ima još mnogo liepih božićnih pjesama, koje možeš s djecom izgovarati kao molitvicu, ako ne znate pjevati.

»Sveti Josip uzeo je jaslice od životinja i načinio u njima krevet za malo djetešce. Ništa drugo nije mogao naći u staji. Uzeo je najljepše sieno, da mu ležaj bude mekan. »Kod kuće u Nazaretu tako sam ti liepo sve načinio,« rekao je sveti Josip, »a ovdje moraš ležati u jaslicama, siromašni mali Isuse!« Isus mu se samo smiešio, kao da mu je htio reći: Ah, ne brini se toliko za moju postelju, ja hoću samo vaša srdca, i ništa više; hoću samo, da me volite, a drugo je i onako sve moje. Kad bih htio, stajala bi ovdje zlatna kuća, ali ja ništa ne želim od vaših zemaljskih malenkosti. Samo vašu ljubav hoću. Volite me kao moja Majka Marija i ovi dragi anđeli. Sveti Josip je razumio Isusov smiešak, pa je zadovoljno rekao: »Da, drago moje djetešce, volit ću Te sigurno, kolikogod budem mogao. Ti si najljepše djetešce!«

U tim svetim božićnim danima i mi ćemo pjevati i moliti, da pokažemo Malome Isusu, da ga ljubimo. Tada će on opet doći na zemlju u naša srdca, ako mu ih budemo htjeli dati. Jesi li mu pripravio toplu posteljicu? Mislim s malim žrtvicama? Ako nisi, onda to nastoj učiniti čim prije.«

Sigurno poznaš mnogo liepih priča o Isusovu rođenju, pa ih ne trebam ovdje navesti. Kako ih moraš prikazati malom djetetu, sigurno si već shvatila. Jednostavno moramo predaju u bibliji ukrasiti i popuniti mnogim malim pojedinostima, da djetetu olakšamo promatranje i shvaćanje. Tako ćeš dalje pripoviedati, kako su anđeli došli pastirima, koji su odmah potrčali k štalici, da se poklone Malome Isusu. I mi ga s njima pozdravimo pjevajući:

O pastiri, čudo novo,
Niste nigda vidjeli ovo:
U jaslicam prostim rodio se Bog,
Koji s neba siđe radi puka svog.

NAŠ DAR

I mi želimo nešto pokloniti Malome Isusu. Ali što ćemo pokloniti? Kad je Isus bio odrastao, rekao je jednom: »Svi su ljudi moja braća i sestre. Što učinite kojemu mome bratu, meni ste učinili.« Gledaj dakle, ako želiš Isusu u jaslicama pokloniti jabuku ili loptu ili toplu košuljicu, dat ćemo te stvari kojemu siromašnom čovjeku ili bolestniku. Radi toga će se veseliti nebeski Otac i Mali Isus jednako, kao da smo to njima poklonili.

Mali Isus dolazi iz krasnoga neba u prljavu, hladnu staju. Dolazi iz svoje zlatne kuće u stare, klimave jasle. U nebu je ostavio svoje sunčano odielo, a ovdje leži u siromašnoj košuljici. Na nebu su uz

njega bili sveti anđeli dan i noć, a ovdje, u štalici uz njega je vol i magarac. U nebu je bio velik i jak, pa je mogao činiti, što je htio, ali je htio postati malenim, slabim djetetom, da nam pokaže, kako moramo biti dobra djeca. Tako malen postao je veliki Bog, jer nas ljubi i hoće da bude s nama. Zato ćemo i mi njemu pokazati, da ga ljubimo i da ga želimo razveseliti!«

Spremili smo liepih dara:
Cvieća, lutku, čokolade,
Svak bi htio Kristu dati
Ponajljepše, što imade.

Ali Isus ponajviše
Stručak dobrih djela traži,
Stog skupljajmo toga blaga,
Da budemo Njemu draži.

Tako možeš ljubav prema bližnjemu dokazati djelima, koja ćeš učiniti s djecom o Božiću. Neka se diete samo od vlastite volje odluči na kakvu žrtvicu, pa makar to bila samo jedna jabuka. Neka se nauči svladati i dati od svojega, pa makar imao malo.

Neka ne prođe drago adventsko vrieme, a da nismo svoju malu i veliku djecu uputili o pravoj ljubavi prema bližnjemu. A prije svega neka nauče, da o drugima dobro misle i sude. Jednom sam sastala na kolodvoru neku majku s malom djevojčicom. Djetetu je bilo tri do četiri godine. K nama se približavala neka žena, koja je na rukama

nosila malo djetešce, što je strašno plakalo. U isto vrieme reče mala djevojčica sažaljujući: »Siromašno diete jako plače.« »Zašto plače tako jako?« upitam. Djevojčica mi je odmah odgovorila: »Siromašni mali, sigurno ga jako boli želudac.« Draga majko, to je liep primjer, kako treba dobro misliti o drugima. Od deset upitane djece: »Zašto mali plače?« odgovorilo je devet: »Dječak je zločest, trebalo bi mu dati batina.« To nije liepo mišljeno, a ni kršćanski. Ova je majka (u navedenom primjeru) izpravno razumjela, da uči svoje diete, kako će dobro o drugima misliti. To možeš samo onda postići, ako ga sama u tome učiš. Ali moraš nastojati, da i tvoje izjave i sudovi o drugima budu kršćanski i suzdržljivi. Samo tako moći ćeš diete vježbati u pravom razumievanju i praštanju, jer u protivnom slučaju ne će diete moći da te shvati.

Neka ti veća djeca pomognu i sudjeluju u posvećenim božićnim večerima. Neka pjevaju liepe božićne pjesme, koje mogu pratiti i glasbalima. Kad je pripoviest za malene svršila, dopusti, da se veća djeca još neko vrieme zabave. Daj im slobodu, da sami pronalaze i stvaraju dobre odluke. Možda imaš kakvu liepu knjigu iz koje možeš čitati koji odlomak. Ako imaš diete, koje će ići na prvu sv. Pričest, nabavi za nj odgovarajuće knjige. Ima mnogo načina, kako možeš provesti te liepe večeri uzgajajući i izgrađujući.

Što možemo učiniti za Isusa? Što ćemo pokloniti Malome Isusu? Pobrini se, da zaključci budu pro-

vedeni u djelo. Bolje je preuzeti manje, pa to izpuniti, nego odlučiti velike stvari, koje nisu niti ozbiljne niti provedive.

BOŽIĆ

Kad nakon tako provedenog adventa zapališ na boru svječice, ne će ti biti težko razpoložiti dječja srdca, makar drvce bilo maleno a darovi skromni. Svakako se pobrini, da izpod bora imaš jaslice sa slamicom i da po mogućnosti u njima leži djetešce (lutka). Nekoliko borovih grančica dovoljno je za diete, da mu načini pobožno božićno razpoloženje. Dobro jelo ne smijemo staviti u središte božićnih blagdana. Djetešce u jaslicama samo od sebe daje ovim danima posvećenje i blagoslov. Vrlo je liep običaj, da se darivanje provede na Božić poslije sv. Mise ujutro ili o podne, a ne na Badnjak navečer. Prvo nam mora biti, da pozdravimo božansko Djetešce u srdcu, da ga pozdravimo kao Boga-Čovjeka u sv. Misi, a onda da se radujemo njegovim darovima, koje nam je u ljubavi poklonio.
Moraš i svoju djecu uputiti, da najprije pozdrave božansko Djetešce u jaslicama, a onda da pregledavaju darove.
U to sveto božićno vrieme nađi malo vremena, da se u tišini sjetiš s djecom jaslica. Božićno slavlje neka bude budno u srdcima tvoje djece. To nije težko. U sumrak neka prestanu s poslom, čitanjem i igrom. Upali svjećice kod jaslica ili Maloga Isusa, zapjevaj s djecom naše liepe božićne pjesme i razgovaraj o velikom događaju badnje večeri. Neka anđeli opet pjevaju »Gloria« i neka se pastiri žure k štalici noseći svoje darove. Već se sjaji zviezda na dalekom Iztoku.

SVETA TRI KRALJA

Sveta Tri Kralja spremaju se na put, da potraže Isusa. Putuju kroz pustinje, sve dok ne stignu u Jeruzalem do kralja Heroda. S njima su i njihove sluge. Oni su jašili na devama i slonovima. Taj događaj sigurno znaš.
I konačno su stigli u Betlehem i našli Djetešce. Oni su vjerovali, da je to malo Djetešce veliki Bog, kojega im je pokazala zviezda. Molili su se malenom Djetetu. Najbolje, što su imali poklonili su njemu: zlato, tamjan i plemenitu mast. I mi želimo s njima poći u Betlehem.

Kada zviezda divna nebom planu
i svoj prosu sjaj,
Kraljevi se sveti spremat stanu
u daleki kraj.
Vođ je zviezde bajni čar;
svaki od njih nosi dar.
Nije darak sam
s njim je srdca plam!

NEVINA DJEČICA

Dugo su Sv. Tri Kralja molila uz jaslice u Betlehemu. Dragom Djetešcu poklonili su darove. Pripoviedali su sv. Josipu o svom dugom putovanju,

a sv. Josip im je pomogao naći u Betlehemu mjesto, gdje će prospavati i nahraniti deve i slonove. Kad je već bilo jako kasno, pošli su na počinak.

Zločesti kralj Herod veselio se, da će moći uhvatiti Maloga Isusa. Mislio je: »Sutra će se kraljevi vratiti pa ću saznati, gdje je. Odmah ću tamo poslati vojnike, da mi ga donesu. Prekosutra je diete u mojim rukama. Ja ću se već pobrinuti, da ne postane kralj i da mi ne oduzme krunu.« Ali je Nebeski Otac dobro znao, što misli zločesti kralj Herod i što hoće. On vidi sve. Odmah je poslao na zemlju jednoga anđela, da kaže kraljevima: »Vratite se kući drugim putem!« Oni su poslušali i vratili se kući drugim putem.

Međutim je mislio sv. Josip, da bi bilo dobro, da tim zlatom kupi u Betlehemu kakovu malenu kućicu. Naći će on i ovdje posla za sebe, a hram je tako blizu. Kad Mali Isus odraste, moći će ići u školu u hramu i učiti. Ali usred noći javi mu se anđeo i reče: »Josipe, brzo ustani! Uzmi Diete i Mariju i bježi što brže preko granica u Egipat. Zločesti kralj Herod hoće da ubije Diete.« Iza toga je anđeo nestao.

Josip je odmah ustao, probudio Mariju, izveo iz staje magarca i spremio najnužnije stvari za put. Marija je s djetetom sjela na magarca, a on je uzeo ular u ruke. Tako su usred tamne noći otišli odanle. Ni s kime se nisu oprostili, da ne bi nitko doznao, kamo odlaze.

Kralj Herod je čekao i čekao. Strašno se ljutio, što

se Kraljevi nisu vratili k njemu: »Oni su me prevarili,« mrmljao je ljutito. »Ali im to ništa ne će koristiti. Ja ću diete već dobiti.« Izabrao je najgore vojnike i poslao ih u Betlehem, da probodu svu malu dječicu, jer nisu našli Maloga Isusa. Majke su plakale, a očevi su ih branili, ali ništa nije pomagalo. Bilo je previše vojnika. Svu su malu djecu poubijali, samo nisu Maloga Isusa. On je bio daleko sa svojom Majkom i sv. Josipom. Sva su ta dječica došla nebeskom Otcu u nebo i sada su zauviek uz dragoga Isusa i svete anđele.

MISIJE

U tim danima pripoviedaj jednom djeci o malim Crncima, ili Kinezima, ili Indijancima, koji ne poznaju dragoga Boga i koji još nisu kršteni. Mnogi svećenici odlaze u daleke strane zemlje, da i ovoj djeci pripoviedaju o Nebeskom Otcu, o Malom Isusu, o Nebeskoj Majci i o svetim anđelima. Ali tko hoće putovati, treba mnogo novaca. I kod Crnaca moraju se graditi crkve i škole. To se sve ne može učiniti, ako nema novaca. Zato se sabire u našim crkvama za misije, za siromašnu pogansku dječicu. Dobro diete ne troši sve, što dobije, za bonbone i sladkiše, nego iz ljubavi prema Malome Isusu stavlja nešto i u kutijicu kao žrtvicu za misije.

ŽIVOT ISUSOV

Imaš li odraslije djece, upozori ih još jednom na bieg u Egipat i da se u životu vrlo često događa drugačije, nego što želimo. »Vidiš li, moje diete,

Josipa i Mariju, tako su sve liepo uredili za dolazak Spasitelja, a sve su morali ostaviti i putovati u Betlehem! I kad su si u Betlehemu htjeli ponovno sve urediti, šalje ih dragi Bog iz domovine u tuđinu, u Egipat. Tamo je sv. Josip morao potražiti posao. Jezik toga naroda nisu poznavali, i nikoga od ljudi. Tu nije bilo ni jednoga hrama njihove vjere. I nama se često ne izpuni u životu ono, što želimo. To si već sigurno opazio. Jednom se veselimo izletu, a počne padati kiša. Drugiput želimo putovati na praznike, a netko se razboli, pa moramo ostati kod kuće. Mnoga djeca žele mnogo učiti, ali umre im otac, pa moraju potražiti namještenje i zanat... Netko oboli i mi molimo za njegovo ozdravljenje, ali ga dragi Bog pozove k sebi i on umre.

Marija i Josip nisu prigovarali niti se ljutili, što nije bilo onako, kako su si zamišljali. Tako ćemo učiniti i mi. Dragi nas Bog voli, to znademo. Što nam pošalje, za nas je najbolje. Zato ne smijemo biti u molitvi sebični i tražiti od dragoga Boga, da nešto mora biti ovako, ili drugačije... Molit ćemo, da budemo uviek s onim zadovoljni, što nam dragi Bog pošalje. Kao sv. Josip i Marija imamo i mi uz nas Maloga Isusa i mi moramo za njega raditi. Zato ne ćemo nikada zaboraviti, da o svemu dobro sudimo.

Isus mali nek me prati,
Kud nožica moja stala,
Gdje ručica posla našla
Gdje ustašca propjevala.

Isus mali neka bude
Sav moj život, nade moje,
A napose nek posveti,
Hrvatice male svoje.

Za Te mali Isuse,
Ja ću danas činit sve.

Možeš naučiti diete i molitvicu: »Sve na veću slavu Božju i na čast Blažene Djevice Marije« ili »Sve na slavu Presvetoga Srdca Isusova«. Ne zaboravi do svršetka božićnoga doba: »Isuse, sve Tebi za ljubav.«

ISUS NAPREDUJE

U tihom razdoblju između svetkovine Sv. Tri Kralja i Pepelnice pripoviedaj svom djetetu o djetinjstvu Isusovu i njegovu javnom životu. Moraš u širokim potezima izgraditi most između jaslica i muke. Možeš pripoviedati o povratku u Nazaret, o mirnom i tihom obiteljskom životu u Nazaretu, o dvanaestgodišnjem Isusu u hramu, o odraslom Isusu, o njegovim tesarskim poslovima iza smrti sv. Josipa, pa onda, kako je jednoga dana zatvorio radionicu i počeo narodu propoviedati i učiti ga, kako će živjeti, da razveseli dragoga Boga i jednom dođe u nebo. Pripoviedaj onda djeci o čudu u Kani, o oluji na moru, o mladiću iz Naima, o sliepcima, uzetima i bolestnima, o satniku, koji je rekao: »Gospodine, nisam dostojan, da uniđeš pod moj krov.« Ne pripoviedaj odviše! Bolje je, da po-

navljaš pojedinu zgodu nekoliko puta. Odviše znanja nije potrebno za tvoje diete. Ono neka zapamti činjenice: Djetešce u jaslicama postalo je odrastao čovjek, koji je samo dobro činio, propoviedao i učio, kako moraju ljudi živjeti, da dođu u nebo. Ali poglavari židovskoga naroda nisu mu vjerovali. Oni su se proti njemu borili, proganjali ga i razapeli. Dragi Isus na križu isti je, kao i onaj u jaslicama. Ovu mu istinu saobći u svakom pripoviedanju. Ako nisi sigurna u svetim zgodama, uzmi Bibliju ili Novi Zavjet, i čitaj svetu Božju objavu.

Još su tihe duge zimske večeri. Do Sviećnice još uviek imaš vremena, makar bila i seljakinja. Ako ne možeš drugačije, pripoviedaj djetetu za vrieme rada, kad ljuštiš krumpire i krpaš čarape ili gladčaš rublje. Mnogo puta želi malo diete više znati, nego što si mu rekla. Odgovori mu na sva pitanja, kako najbolje znadeš. Ako ti je diete previše izpitljivo pa želi znati, da li je Majka Božja imala plavu ili crnu kosu, odgovori mu izkreno: »Ja to ne znam. Još je nisam vidjela. Zato se veselimo, da ćemo je vidjeti, kada dođemo u nebo. Tamo ćemo je oboje vidjeti, kako je liepa!« Ne pokušavaj, da se okružiš sjajem sveznanja. Od toga ne ćeš ništa dobiti, nego ćeš brzo izgubiti povjerenje svoga djeteta.

SVIEĆNICA

Vraćamo se opet u Isusovo djetinjstvo. Kada dođe Sviećnica, pripoviedaj malome djetetu o prikazanja Isusova u hramu. Možda ćeš i ti moći

kupiti svieću, da je dadeš blagosloviti, pa mu tom prilikom reci: »Kupit ćemo liepu svieću, a sutra ćeš poći sa mnom u crkvu. Tamo će svećenik sutra blagosloviti svieće. Znaš li, zašto? Pripoviedat ću ti, pripazi!

Kad je Isus bio još jako malen, odniela ga je Majka Božja u crkvu. To su onda činile sve majke sa svojom djecom. Nosile su ih u hram i prikazivale ih ili žrtvovale dragome Bogu. Tom zgodom su morale donieti malu žrtvu: siromašni ljudi dvie golubice, a bogati jednu ovcu. Tako je i Majka Božja učinila i odniela Maloga Isusa u crkvu. U crkvi je u isto vrieme bio jedan stari čovjek. Njemu je rekao dragi Bog, da ne će umrieti, dok ne vidi dragoga Isusa. Zato je svaki dan išao u hram i čekao moleći, da Isus čim prije dođe. Tako je bio i onaj dan u hramu, kad je došla Majka Božja s Malim Isusom. Kako se starac obradovao! On ga je odmah prepoznao, uzeo ga na ruke i počeo moliti: »Dragi Nebeski Otče, sada ću rado umrieti, jer sam vidio Isusa. Ovo će Diete biti svietlo čitavoga svieta! On će svima ljudima pokazati put u nebo k nebeskom Otcu!«

I tebe je majka nosila u crkvu i prikazala te dragom Bogu. Onda te je on blagoslovio. Od toga dana moraš i ti biti svietlo, mala svjećica dragoga Boga. A to ćeš biti samo onda, ako budeš imao čisto srdce, u kojemu nema ružnih mrlja, ako ljubiš dragoga Boga i nastojiš, da ga uviek nečim razveseliš. Time pokazujemo drugoj djeci put dragome Bogu. Zar ne da ćeš i ti biti svjećica dragoga Boga?

Kad budemo sutra nosili svieću u crkvu, molit ćemo dragoga Boga, da nam pomogne, da uviek ostanemo njegovo svietlo. Doniet ćemo svieću kući i stavit ćemo je kraj križa, da nas uviek sjeća, kako moramo biti svietlo. Kad je budemo zapalili, kao da će govoriti: »Uviek pazi na to, da budeš pravo Božje svietlo!«

Nek svietlo zasvietli
Sred mog srdašca,
Da postanem Božja
Mala svjećica.

O Majčice draga,
Pred Tobom sam tuj,
Usliši mi želju
I molitvu čuj.

Na putu života
Križ čeka nas ljut,
Daj, Majko, nam kaži
Ti u nebo put!

KORIZMA

Tokom godine eto nas na početku korizme. Poradi težkih ratnih prilika ublažen je korizmeni post tako, da je malo od njega ostalo, ali i ovo malo se poštuje i održava u katoličkim obiteljima. Kod nas ne smije biti tako. Korizmeno vrieme mora imati značaj pokore i kajanja i od prvog dana neka bude u našoj kući ozbiljnije i tiše, ali ne snuždeno i mrko. Ima malih stvari, koje, učinjene u pravom duhu, imaju duboko prodorno značenje. Kao što nas na advenat neprestano tiho podsjeća adventski vienac ili adventsko svietlo, tako u korizmi postavi križ u središte obiteljskoga života. Imaš li ga u kući? Odaberi mu častno mjesto i postavi mu do nogu crveno svietlo ili svieću te nekoliko vrbinih macica ili prvog poljskog cvieća.

KORIZMENA ŽRTVA

Upućuj djecu u primjerene žrtvice. Na primjer: popiti kavu bez šećera, šećer spremiti i na Veliku ga subotu pokloniti siromasima. Ta je vježbica u odricanju dosta težka za male i velike, ali nikome nije štetna.

U korizmi ne kupuj djeci sladkiše i poslastice, a jednom na sedmicu pripravi za objed samo jedno jelo. Užina može koji puta i izpasti. Štedi od toga za opremu kojeg siromašnog prvopričestnika (ili kakvu drugu dobru svrhu). Kruh neka ne jedu s maslacem, nego samo s pekmezom ili suh. Dobro je, da malo diete vidi, da i odrasli čine mnoge žrtvice dragovoljno i s veseljem. To djeci moramo razjasniti: »Mi smo svi bili mnogoput zločesti i ražalostili smo nebeskoga Otca i dragoga Isusa. Stoga ćemo činiti pokoru, da ga time razveselimo.«

Draga majko, ne zaboravi reći svome djetetu, da moramo činiti pokoru za vlastite griehe. Ima mnogo svetih duša, koje uviek čine pokoru za druge, a na pokoru za svoje griehe zaboravljaju. To

je u svojoj suštini pretvaranje, na koje ne smiješ odgojiti svoje diete. Najprije činimo pokoru za svoje griehe, a onda ćemo je činiti za sve druge uvrede prema Bogu.

Preporučuje se, da se na Pepelnicu ili prije dogovoriš i posavjetuješ s većom djecom, kako ćete provesti korizmeno vrieme. Kakve ćete žrtvice činiti? S kakvom ćete ih dobrom nakanom povezati s Uzkrsom? Što bi mogli činiti tih dana, da zahvalite dragom Spasitelju za gorku muku i smrt i za veliku milost oslobođenja? Treba čvrsto i određeno odlučiti, da ćete činiti ovo ili ono dobro djelo. Nemoj dopustiti, da obećaju samo nešto obćenito i neodređeno, »da će biti dobri« i slično, jer od toga nema nikakve koristi.

KORIZMENA POBOŽNOST

Dobro je, da za vrieme korizme svake večeri obaviš s djecom korizmenu pobožnost. Kod toga pjevaj korizmene pjesme, moli jednu desetku žalostne krunice, izmoli jednu ili dvie postaje križnoga puta ili bilo kakvu molitvu trpećem Spasitelju. Draga majko, nastoj da nađeš za to vremena! Vjeruj mi, da će ti to vrieme vratiti dragi Bog kod posla kroz dan. Iza toga pripoviedaj svom malom djetetu, koje ne ide u školu, jedan dio iz muke nanašega Gospodina. Počni od ulazka u Jeruzalem, pa do poljaganja u grob. Sigurno je znaš, pa ti je ne trebam ponavljati. Pročitaj je iz sv. Evanđelja, pa je pripoviedaj u odlomcima. Imaš vremena šest sed-

mica. Pripoviedati ili čitati o muci Isusovoj mogu i veća djeca. Ne zaboravi, da pripoviedajući malom djetetu umetneš sporedne događaje. Djetetu je vrlo važno, kako je Petar odsjekao sluzi uho ili kako su se vojnici prestrašili, kad ih je Isus pogledao. Pripoviedajući tako razjasni im, da se je Spasitelj zato dao uhvatiti, jer je za nas htio trpjeti i umrieti. Da on to nije htio, ne bi mu vojnici mogli ništa.

Neka ne bude ni jednoga dana u korizmi bez molitve i makar kratkog pripoviedanja o muci Isusovoj. Neka ne prođe dan bez žrtvice! Svietlo do nogu Razpetoga neka nas na to tiho sjeća: »Gledaj, diete! Ovo svietlo gori za nas. Ono mjesto nas govori Isusu, da ga ljubimo.«

Neka ne bude korizme bez revnog prisustvovanja dnevnoj sv. Misi. Djeca neka idu zajedno s tobom, čim počnu polaziti u školu. I najmanje možeš koji puta povesti sa sobom. Reci većoj djeci: »Gledajte na križu dragoga Spasitelja! Sve je trpio za nas! Hoćemo li biti takve kukavice, pa da ne ćemo sada ujutro ići na sv. Misu? Vi znadete, da se Spasitelj svaki dan ponovno žrtvuje za nas u sv. Misi. Na večeri, prije svoje smrti, rekao je apostolima: »To činite meni na uspomenu!« Moramo se stidjeti pred anđelima, što smo tako lieni, pa ne idemo sv. Misi.« Kad jednom budeš pripoviedala djetetu o muci Isusovoj, skini križ sa zida, daj mu ga u ruke i reci: »Onda su ljudi tako jako mučili Isusa! Ali kad smo i mi zločesti, zadajemo mu ponovno boli, kao i onda. Poljubit ćemo njegove svete rane

i moliti ga: »Dragi Spasitelju, pomozi mi, da ti svojim griesima nikada više ne zadam boli!«

Kada je naš život,
Grješan, biedan, ružan,
Razpeti moj Bogo
Iznova je tužan.

Zato ja bih htjela
Toplu ljubav dati,
Krista radi svakom,
Tko me žićem prati.

Ne preporučuje se ponavljanje ovakovih osobitih vježba pobožnosti. One imaju svoje djelovanje upravo u tome, ako se jednom dožive. Ni kod veće djece se ne preporučuje prisiljavanje na ovakove vidljive vježbe pobožnosti. Protivi se tomu u njima neki stanoviti duševni stid, (koji je sam po sebi dobar), da se ovako što mora činiti po nalogu. Kaži im, da mnogi ljudi ljube križ iz zahvalnosti za milost spasenja. Prepusti im, da sami odluče, hoće li to učiniti ili ne. Mnogo će diete to odkloniti, jer ga na to sile, ali će s veseljem isto učiniti, ako zna, da ga nitko ne motri.
Uobće, nije dobro većoj djeci zapoviedati neku novu vježbu pobožnosti i razložiti je kratko i zbito. To gotovo uviek izazivlje neki odpor ili unutarnje odbijanje. Mnogo ćeš više uspjeti, ako im pripoviedaš, kako je to prije bilo ili kako je to u drugim krajevima, a njima prepusti odluku, hoće li to učiniti. U korizmi im možeš, na primjer, pokrenuti misao, kako se u mnogim mjestima moli u korizmi iza jutarnje molitve jedna postaja križnoga puta i zatim se prikažu Spasitelju sve muke i potežkoće toga dana kao zahvala za boli one postaje, o kojoj se taj dan razmišljalo.

MOLITVA NA MASLINSKOJ GORI

U mnogim se obiteljima svakog četvrtka moli navečer liepa molitva »Na Maslinskoj Gori«. Draga majko, ne daj da u tvojoj obitelji izumre taj liepi običaj, pa makar to i ne bio običaj u drugim obiteljima. Ti ga samo odvažno provedi. Korizma je za to najpodesnije vrieme. Jednom izmoli svojoj djeci ovu liepu molitvu i kaži im, da tu molitvu mole mnogi kršćani svakog četvrtka navečer, kao znak zahvalnosti za smrtni strah Isusov. U mnogim se mjestima zvoni u crkvi napose za tu molitvu, isto kao i za »Anđeo Gospodnji«. Ako to kod vas nije običaj, ti barem zapali pred križem svieću i moli:
O moj predragi Gospodine Isuse Kriste, koji si žalostan išao na Maslinsku Goru, spoznavši u svom Srdcu, da ćeš trpjeti velike boli. Zato si usrdno molio nebeskoga Otca, da ne piješ ovaj kalež gorke muke. Ali si ipak rekao: »Ne moja, nego Tvoja volja neka bude!« I dok si tako u strahu molio, pristupio Ti je Anđeo s neba, da Te jača u toj slabosti. Za vrieme molitve obuzeo Te je tri puta smrtni strah. Taj bijaše tako velik, da Te je oblio krvavi znoj. Kad si to pretrpio, našao si apostole, gdje spavaju. Vidjevši ih u svo-

joj žalosti rekao si im s velikom ljubavi: »Bdijte i molite, da ne padnete u napast!« O Isuse Kriste, Ti najveće dobro moje! Molim Te, radi Tvoje presvete krvi i trostruke molitve, da svoju volju predam Tvojoj svetoj volji, kad i kod mene nastane smrtni strah i smrtna muka, pa makar se moje tielo i bunilo. Makar bio slab i strašiv, pomozi mi, Bože, svojom snagom, da ne padnem u napast. Pomozi mi, da ostanem do smrti čvrst i stalan u vjeri, ufanju i ljubavi. Amen.«

Maslinskoj na tužnoj gori
Spasitelj sad kleči moj,
Smrtna žalost njega mori,
Krvav s njega teče znoj.

Kad podigne bolnu glavu,
Vidi strašnu Golgotu,
Gdje no će kroz smrt krvavu
Platit našu grjehotu.

ZVONJENJE U 11 SATI

U mnogim mjestima zvoni u crkvi u petak prije podne u 11 sati, kao uspomena na sat, kad je dragi Spasitelj bio razapet. I za tu zgodu evo stare molitve koju možeš moliti skupa s djecom:

Nastala je tama, kada su Židovi razapeli Isusa. Oko 9 sati poviče Isus: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?!« prikloni glavu i izdahne.

Klanjamo ti se, Kriste, i blagoslivamo Te,
Jer si po svom svetom križu odkupio sviet.

Pomolimo se! Preblagi Spasitelju, Isuse Kriste, koji si pretrpio neizrecive boli, dok si sve svršio i predao dušu Bogu Otcu, molim Te, da se smiluješ mojoj siromašnoj duši sada i u času moje smrti. Nemoj dopustiti, da Tvoj sveti križ i pregorka muka Tvoja budu izgubljeni za ljude! Amen.«

Ako se u tvom mjestu ne zvoni, možeš ipak izmoliti ovu molitvu i ti i tvoji. Ili, ako su djeca i otac kod kuće, izmolite je zajedno. Djeca će rado prisustvovati, ako ih na to nagovoriš na liep način i s ljubavlju. Ovo nekoliko časaka neka bude pozdrav ljubavi prema našem Spasitelju. To ne će biti gubitak vremena, jer će se isto vrieme stostruko nagraditi. Korizma je vrieme, koje mora prožeti sve naše misli i osjećaje.

UZTRAJNOST I POSTOJANOST

Žrtvice se moraju doprinositi radostno i rado. To moraš reći velikoj i maloj djeci, ako je potrebno. Svojim primjerom treba da prednjačiš i da sama tako činiš. »Vesele darovatelje voli dragi Bog,« veli Sveto Pismo. Dati se mrzovoljno i zlovoljno od drugih vući, nema nikakve koristi. Djelo učinjeno prisilno, ne donosi blagoslova. Diete ne će zaostati, ako mu prednjačiš. Ali zato treba prednjačiti dobrim primjerom, a ne samo opominjati.

Kod tih se vježba brzo umore mala i velika djeca. S mnogo revnosti počnemo i brzo zatajimo. Onda mora u prvom redu majka naći u svemu pravu mjeru. Ne započinji s mnogo stvari. Tu i tamo pomozi djeci s nekoliko rieči, koje će ih razveseliti i ohrabriti. Svietlo, koje gori kod molitve, pa molitva u četvrtak i petak podupriet će tvoja nastojanja. Umornost ili bilo kakav propust nikada nemoj liečiti srdžbom i priekorima. To još više umara. Ako je diete počelo korizmene žrtvice s dobrom voljom, pomozi mu tu i tamo bodreći ga: »Nastoj samo dalje, kad si već dosada toliko postigao. Samo junački napried!«

Ovo je dobra vježba za samosvladavanje i izdržljivost, pa je možeš nastaviti i dalje kroz godinu. U ponedjeljak daj na primjer djetetu komad čokolade ili koji sladkiš, pa ga potakni, da to ne pojede odmah, već neka spremi do sliedeće nedjelje. Tokom sedmice zanimaj se, kako se tko svladao. »Htjela bih vidjeti, tko će izdržati!« U nedjelju pitaj, kako je tko izvršio tvoj savjet. Dogodit će se, da je možda jedno diete izdržalo do sriede, drugo do petka, a treće je možda samo komadić spasilo. Nemoj ih zato koriti i reći: »Naravno, da niste mogli izdržati. S vama se ne izplati ništa započeti.« Moraš njihovu dobru volju pohvaliti, jer su htjeli izdržati. Ti ćeš slabu snagu zaštiti liepim riečima bodrenja: »Gledaj Perice,... ti si ipak izdržao dva, tri dana. Pokušat ćemo još jednom. Drugiput ćeš sigurno izdržati jedan dan dulje. U životu se moramo vježbati, ako

hoćemo da nam bude bolje i lakše. Znaš li, što su radili mužkarci i žene, kad su htjeli pobiediti na Olimpiadi? Svaki dan su se vježbali i vježbali. Tako ćemo i mi činiti, da pobiedimo u borbi za nebo. Opet ćemo se dalje vježbati. I jednom ćemo uspjeti...«

U sveto korizmeno vrieme nađi uviek četvrt sata za pripoviedanje, savjetovanje i moljenje. Ova je duševna hrana potrebna tebi i tvome djetetu, kao tielu hrana i odielo. Zapravo je ova duševna hrana mnogo koristnija od tjelesne, jer o njoj ovisi vječni život, koji je mnogo važniji i vredniji od zemaljskih dobara.

Vjerski je odgoj važna zadaća roditeljske kuće. Sama crkva ne može diete odgojiti propoviedima i poukom, jer naputak i pouka tek su temelji vjerskoga odgoja. Tome se moraju pridružiti živi primjer i uputa. Da ova tako važna zadaća bude pravo i dobro izpunjena ovisi najvećim dielom o tebi. Zato u tvojoj obitelji moraš oživjeti vjerski život, pa makar to nije bio dosada običaj. Samo odvažno počni!

ZAPOVJED O PETKU

Raztumači djeci smisao zapovjedi o petku. To će biti lakše, ako tumačenje o tome nadovežeš na molitvu u korizmene petke ili nakon pripoviedanja o muci Isusovoj.

»Za nas je dragi Spasitelj mnogo trpio. Da mu se za to zahvalimo, dopriniet ćemo malu žrtvicu i ne ćemo u petak jesti meso.« To će dobro razumjeti i

diete od četiri godine. U gdjekojoj obitelji ne živi se možda baš točno po zapoviedima, pa će djetetu govoriti: »Diete još ne polazi u školu, pa smije jesti meso.« Ne, mi ne ćemo dati ni najmanjem djetetu u petak mesa ni kobasica. Neka ni ono ne doživi petak drugačije, nego da je to smrtni dan Gospodinov. S ovim strogo katoličkim držanjem učinit ćemo svom djetetu više dobra, nego onim komadićem mesa, kojega bi mu dali upravo u petak.
Jedna je majka odvažno rekla mesarovoj ženi, koja je u petak htjela dati njezinu djetetu kobasica: »Molim, nemojte toga činiti. Danas je petak. Moje diete zna, da je na današnji dan Spasitelj umro na križu, pa će rado učiniti tu žrtvicu Isusu za ljubav. Draga majko, nešto bih i za tebe primjetila. Ne idi u petak uobće u mesnicu, pogotovo ako te smatraju revnom kršćankom, a možda i primaš često sv. Pričest. Mnogi, koji su slabi u vjeri i održavanju Božjih zapoviedi, kada te vide, reći će, ako te opaze u mesnici: »Gledajte, ova »pobožna« kršćanka jede u petak meso. Zato nije ni za nas ta stvar tako važna.« Već nam sv. Pavao preporučuje, da sa slabima imamo obzira u svom vladanju. Tvoja djeca spadaju također među slabe. I radi njih je potrebno, da vide, da majka nikada u petak ne polazi u mesnicu.

KATOLIČKA ODVAŽNOST

Pripoviedajući djeci o muci Isusovoj svrati koji pogled i u svoj dnevni život. Pripoviedaš na pr. djeci, kako su se vojnici i Juda sa svećenicima i narodom rugali dragom Spasitelju. Neka ne misli tvoje diete, da je to samo onda bilo. I danas ima ljudi, koji čine isto: izsmjehuju ga, preziru, proklinju i nedostojno izgovaraju njegovo ime. Ako to čuje dobro diete, odmah će reći: »Neka je hvaljeno Ime Isusovo!« Time je jedan desetgodišnji dječak za kratko vrieme odučio svoje drugove od kletve. Kad je čuo, da koji veći dječak psuje, oštro ga je pogledao i rekao jasno i glasno: »Hvaljen Isus!« Dječaci su mu se najprije smijali, zatim su stali o tome razmišljati i pomalo su se odučili od odvratnih kletvi. Nisu prošle ni tri sedmice, i nitko više nije psovao. To je moglo postići samo dobro, kršćanski odgojeno diete.
Drugiput pripoviedaš djeci, kako se dragi Spasitelj dao uhvatiti na Maslinskoj Gori i kako su ga njegovi učenici ostavili. Petar se je predomislio i sliedio ga izdaleka misleći, da to ne će biti tako jednostavno s njegovim učiteljem. On će učiniti kakvo čudo i pobjeći neprijateljima ili će učiniti, da će svi pred njim pasti i umrieti od straha. Sjedeći uz vatru među ostalim ljudima i vojnicima vidio je svezana Isusa i kako ustrpljivo podnosi ruganje i prezir Židova i vojnika. Tako se zbunio, da nije znao, što da misli. I kad je došla neka služavka, pa mu rekla, da on pripada Isusovim učenicima, jako se prestrašio i brzo odgovorio: »Ja ne poznam toga čovjeka.« To nije bilo liepo od Petra, da nije imao toliko odvažnosti, pa prizna, da pripada učenicima Isusovim. Ali je Petar popravio svoju pogrješku. Od

toga vremena on je oko četrdeset godina po svietu propoviedao o Isusu i umro za svoju vjeru. Zato ne smijemo sv. Petra kuditi.
Drago diete, ima i danas ljudi, pa i tvojih školskih drugova, koji se smiju i rugaju: »Zar si ti tako glup, da moliš, polaziš na sv. Misu i izpoviedaš se?« Mnogi se dječaci kod toga stide i radije lažu, mjesto da reknu: »Da, ja sam vjeran svojemu Spasitelju u onome, što sam mu jednom obećao.« Tko se Spasitelju iznevjeri, taj ne će ni ljudima biti vjeran nego samo onda, ako ima od toga koristi. To nije čovjek, u kojega se možemo pouzdati.
Vjernost, odvažnost i neustrašivost su vriedna svojstva svakoga čovjeka. S njima upoznaj svoje diete za vremena. Danas i državne naredbe traže od dječaka i djevojčica, koji idu u školu, da prisustvuju sv. Misi. Njima će se pridružiti i nestalni, i svrha je postignuta. No može se dogoditi radi bilo čega, da ta naredba i običaj panu pomalo u zaborav. Zato se roditelji ne smiju samo na to osloniti i graditi vjersku revnost djece samo na tomu. Takva će revnost popustiti pogotovo za vrieme praznika. Zato treba djetetu odgojem kod kuće uliti toliko samostalnosti i kršćanske odvažnosti, da u pojedinim prilikama može jamčiti za svoje kršćanske dužnosti. To ćemo postići samo tako, ako diete u svom domu doživi, da i roditelji polažu važnost tome te prisustvuju nedjeljom — a ako je moguće — i radnim danom sv. Misi i da točno vrše svoje vjerske dužnosti. Majka, koja ostane kod kuće, čim malo za-

puše vjetar ili padne kiša, ne će nikada odgojiti odvažno diete.
U korizmeno vrieme pripazi na to, kako se tvoja djeca križaju, kako pokleknu u crkvi i kako se udaraju u prsa. O tome smo već prije govorili. Nemoj dopustiti, da ovi vanjski znakovi postanu samo prazni izkrivljeni oblici onoga, što bi inače moralo imati veliko značenje. Upravo sada, za vrieme večernjih svojih razgovora i pripoviedanja o muci Kristovoj, moraš križu dati ono mjesto, koje mu pripada. Križanje je kršćanima bilo uviek priznanje vjere. Još i danas se govori: »Vjerujem, ja sam kršćanin. U toj vjeri hoću živjeti i umrieti.« Zapamti dobro: kakvi su naši vanjski znakovi, takva nam je obično i vjera u srdcu. Tko se nemarno i stidljivo križa, nije pravi i pouzdani kršćanin.

VELIKI TJEDAN

Na Cvjetnu nedjelju daj djetetu grančicu palme, šimšira ili macica i povedi ga u crkvu na blagoslivanje. Diete je već čulo zgodu o svečanom ulazku Spasitelja u Jeruzalem. Reci mu: »Zato dragi Bog blagoslivlje danas naše grančice.« Zatim postavi grančice u sobu uz križ, ili na povišeno mjesto, da se ne oštete i ne unište. One nam donose u kuću Božji blagoslov.
Djetetu, koje polazi u školu, možeš protumačiti dublji smisao toga. Sjeti ga, kako su na taj dan ljudi klečali i slavili Spasitelja. A što se dogodilo nekoliko dana kasnije? Gdje su bili na Veliki petak

sliepi, hromi, bolestni i svi ostali, kojima je Gospodin pomogao? Ni jedan nije došao i rekao: »Taj čovjek je pravedan. On je meni učinio dobro.« Gledaj, drago diete, zato ćemo ponieti kući ove posvećene grančice i staviti ih uz križ (ili sliku). Neka nas sjećaju, da nikada ne budemo kukavice kao onaj narod na Veliki petak. Ti dobro znaš, ako zlo činimo, pa makar samo iz ljudskog obzira, već je to veliki prekršaj. Time kao da kažemo, da ne ćemo nikakve veze s dragim Spasiteljem. Zato Mu ovakovim načinom zadajemo jednake boli kao i onda onaj narod. Neka nam stoga ove grančice budu obrana i blagoslov duše.

U velikom tjednu zapali izpod križa svieću ili žižak i reci malom djetetu: »Ove će sedmice gorjeti svietlo kraj križa, da neprestano govori Spasitelju: »Ja Te ljubim.« Pa i ti koji puta kroz dan, kada dođeš u blizinu toga svietla, reci, tako da te diete čuje: »Dragi Spasitelju, ja Te ljubim, jer si za mene umro na križu.«

Ne žali taj mali izdatak za dragoga Boga. On ne traži doduše, da Mu što poklanjamo. Ali izkusili smo stotinu puta u životu, da nam se uviek mnogostruko vraća svaki izdatak učinjen njemu za ljubav. I drugi su to isto izkusili.

Na Veliki četvrtak održi u svojoj obitelji kratku pobožnost. Taj dan zaslužuje, da mu posvetimo više pažnje. Sakupi u kuhinju ili sobu oko križa sve svoje ukućane: djecu, slugu, služavku i sve ostale, koji s tobom stanuju pod istim krovom. Zapjevajte

koju lijepu, staru korizmenu pjesmu, zatim neka otac ili koje odraslije diete pročita evanđelje o Posljednjoj večeri i Isusovu putu na Maslinsku Goru. Ti na to nadoveži još nekoliko ljubeznih rieči: »Čuli ste već, moja djeco, kako je dragi Spasitelj upravo na taj dan, prije 1.900 godina, išao na Maslinsku Goru, da umre za nas. Prije toga naredio je Presveti Oltarski Sakramenat. Nije nas htio ostaviti same. Htio je uviek ostati uz nas. Zato je učinio tako, da bude uviek prisutan u maloj Hostiji. Sv. Hostija je pravi dragi Bog. To je onaj mali bieli kruh, koji nam gospodin župnik pokazuje kod sv. Mise. U njoj je dragi Isus. U toj maloj sv. Hostiji stanuje dragi Isus kod nas u svetohraništu.

Zato Ga ne smijemo ostaviti samoga u crkvi u presvetom Sakramentu. On želi doći u naše srdce u obliku sv. Hostije. Radi toga ćemo naskoro ići na sv. Pričest i tako ga razveseliti.«

Na taj način možeš već petgodišnjem djetetu prikazati prisutnost Kristovu u presv. Otajstvu. Ono će najvažnije razumjeti: u maloj hostiji nalazi se dragi Isus. Prva pouka o tome jest jednostavna objava istine, bez ikakova tumačenja. Djelovanje u duši djeteta moramo povjeriti također i milosti Duha Svetoga. Kao što dragi Bog, bez našega sudjelovanja, daje, da se u polju razvije zrno sjemena, tako će se isto i sjeme svete vjere, koje ti posiješ u duši djeteta, razviti i napredovati. Iza toga izmoli molitvu, koju molite svaki četvrtak u korizmi. Ti su dani u Velikom tjednu osobito sveti. Od Velikoga

četvrtka ne zvone zvona. Ona se žaloste, jer je Isus umro. U crkvi, kraj svetoga groba vlada sveta tišina. Kraj mrtvoga Spasitelja gore tolike svieće, a on leži među prvim proljetnim cviećem. Uzmi diete i povedi ga, da pozdravi dragoga Spasitelja. Veća djeca neka na Veliki petak čitaju muku Isusovu. Neka djeca na taj dan učine koju posebnu žrtvicu. Poslije podne povedi ih na šetnju. Kao ni inače, ne ćeš osobito na taj dan poslati djecu na ulicu da se igraju. Za vrieme večernjih sati nastoj da molitvu obave točno i izpravno. Neka se tome pridruže i ostali članovi obitelji. Odrasliji neka očiste posudicu za svetu vodu, pa će za Uskrs donieti svježe svete vode.

Prestani, molim te, s ružnim običajem, da se proljetno čišćenje stana odredi za Veliki tjedan. To možeš učiniti i kasnije. Spretne domaćice obave veliko spremanje stana poslije Uzkrsa. Još i danas mi se naježi koža, kad se sjetim iz svoje mladosti tog ružnog običaja, koji je onda bio uvriežen! Onda nemamo vremena ni da na kratko odemo u crkvu. O kakvom uzkrsnom razpoloženju duše nema ni govora. K velikim blagdanima neka nam uviek bude prva briga za njegu duše. Uzkrs je jednom u godini, a za čišćenje stana preostaje nam još dosta drugog vremena. U Velikom kao i u božićnom tjednu nastoj, da imaš što više slobodnoga vremena za svoju djecu i obitelj.

Velika Subota osobito privlači u crkvu mali sviet, napose dječake. Zato pođi s djecom u crkvu, da

vide kako se blagoslivlje vatra, uzkrsna svieća i voda. Ako možeš, podaj dječacima kakvu limenu kutijicu, neka donesu posvećenog žara od ugljena, a djevojčicama bocu za posvećenu vodu. Kada stignete kući, ulievaj u škropionicu posvećenu vodu i tumači: »Prije su se na Uzkrs krstili kršćani. Zato se još i danas voda za krštenje blagoslivlja na današnji dan.« Napunivši posudicu vodom nastavi: »Neka nas ta sveta voda sjeti, da smo i mi jednom kršteni. Onda je kum mjesto nas govorio i obećao, da ćemo uviek biti vjerna djeca Božja. Sjetimo se toga, kad uzimamo svetu vodu i molimo: »Gospodine molim Te, da Ti uviek ostanem vjeran.« Ako smo bili zločesti te smo pogriešili, tada moramo moliti:

Dragi Bože, operi mi dušu od svih mojih pogrješaka i grieha!

U ime Otca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

SRETAN UZKRS

Na Veliku subotu naveče pripoviedaj najmanjima, što se dogodilo na Uzkrs ujutro. Događaj ti je poznat, pa im pripoviedaj, kako je Spasitelj živ i zdrav uzkrsnuo iz groba; kako se pokazao svojoj Majci, pobožnim ženama, Mariji Magdaleni, a naveče i apostolima. Neka zato svi uzkrsni potoci žubore i sva uzkrsna zvona zvone! Zato se veselimo Uzkrsu, jer je Spasitelj ustao iz groba, da ostane uviek s nama. I mi ćemo jednom ustati iz groba i doći Spasitelju u nebo. Pjevajmo stoga s anđelima:

»Aleluja!« Liep je običaj da si roditelji, djeca, rođaci i poznati žele »Sretan Uzkrs«. To ćemo učiniti i mi: »Sutra ujutro reći ćeš tatici, baki, seki ili braci... i tko je još u kući: Želim ti sretan Uzkrs, Aleluja!«

Pripravi drugima kakovo uzkrsno veselje. Kakvo malo djelo kršćanske ljubavi, koje pripada tome blagdanu. Štedjeli smo za vrieme korizme. Moći ćemo kakvim uzkrsnim darom obradovati koju zaboravljenu bakicu, bolestnu ženu ili siromašnu obitelj. Za Uzkrs će i zečić tajno donieti šarena jaja i razveseliti i veliko i malo. Uzkrsni zečić nije vjerski čin, pa ne smije postati središte dječjeg zanimanja. On može donieti i kakvu liepu knjigu, ne moraju to biti uviek jaja.

Pazi da ne zaboraviš pripraviti košaricu s jelom, koje će se blagosloviti na Uzkrs ujutro. To neka bude ukusno i svečano opremljeno sa zelenim grančicama i proljetnim cviećem. U košaricu stavi kruha, kolača, jaja, šunke, soli i od svega onoga, što je naša glavna hrana. Tako uređena i ukrašena košarica poniet će se na posvećenje. Marljive i vriedne ruke mogu iz nje učiniti pravo umjetničko djelo. Za crkvu mora biti sve uređeno svečano i dostojno.

UZKRSNA SV. PRIČEST

Ciela obitelj, roditelji i odraslija djeca treba da pristupe uzkrsnoj sv. Pričesti. To ne smiješ propustiti. Pozovi i nagovori liepim riečima za taj čin i svoga slugu, služavku i ostale ukućane.

Upravo na dan uzkrsnuća primit ćemo u sv. Pričesti zalog vječnoga života, da budemo jednom dostojni našega zajedničkog uzkrsnuća na sudnji dan. Kada iza toga sjedneš s svojima oko ukrašenoga stola i kada razdieliš posvećeno jelo, u svim očima sja sveto blagdansko razpoloženje, pa makar je sve oko nas skromno i jednostavno. Kada taj dan zajednički molimo »Otče naš«, ima ta molitva posebni čar. Važno je, da nešto svetog crkvenog razpoloženja donesemo u kuću. To se očituje u novo posvećenoj svetoj vodi, blagoslovljenom jelu, zatim kad si želimo »Sretan Uzkrs« i kada s »Aleluja« započinjemo svoju dnevnu molitvu. Vjera se ne da stegnuti samo među crkvene zidove i odieliti od života! Poveži je sa životom čim više i čvršće, ali ne strogim i oporim »to moraš« ili »to ne smiješ«, nego kao pravi i sveti glas, koji donosi u sva srdca veselje, odvažnost i nadu, koji nas jačaju, vesele i posvećuju.

SVIBANJ

Evo i mjeseca svibnja! Zvona nas zovu na svibanjsku pobožnost. Pođi koji puta sa svojim djetetom na tu dragu pobožnost. Za diete je od velike vriednosti, da vidi, kako se je majka požurila s poslom, samo da dospije u crkvu. Načini si kod kuće Marijin oltarić, prema tome, koliko ti sredstva dopuštaju. Stavi na kakvo počastno mjesto samo sliku ili kip Majke Božje. Može to biti kakav mali stolić, ili stalak pričvršćen na zid, ili

ormarić sa ladicama. Uz kip ili pred sliku postavi posude s proljetnim cviećem i jednu svieću. Takav je oltarić brzo uređen, a donosi u kuću Marijino razpoloženje. Razgovaraj s djetetom o Majci Božjoj, pa makar to bilo samo u nedjelju ili kada polaziš u polje.

»Kod kuće ćemo učiniti Majci Božjoj oltarić, kao u crkvi. Sada je mjesec svibanj. Ubrat ćemo joj najljepše cvieće. Ona nam je poklonila najdraže diete, Maloga Isusa. Kad je dragi Isus živio na zemlji, pa se sa sv. Josipom vraćao s posla, donosio je Majci Božjoj najljepše cvieće. Nebeska Majka nas jako voli. Mi smo svi njezina djeca. Tako je htio dragi Isus. On je rekao, da su svi ljudi njegova braća i sestre. Dragi Bog na nebu je naš Otac, a Majka Božja naša Majka. Nju moraš više voliti, nego mene, jer i Ona tebe voli više nego ja. Zato je moramo svaku večer liepo pozdraviti po Anđelu Čuvaru. Pozdravit ćemo je istim riečima, kao i anđeo Gabriel:

Zdravo Marijo, milosti puna,
Gospodin s Tobom!
Blagoslovena Ti među ženama
I blagosloven plod utrobe Tvoje, Isus!

Sveta Marijo, Majko Božja,
Moli za nas grješnike
Sada i na čas smrti naše. Amen.

Ne možeš li u crkvu na svibanjsku pobožnost, a ti održi kratku molitvu kod kuće. Upali svieću, zapjevaj Marijinu pjesmicu »Marijo, svibnja kraljice«, izmoli koju molitvu na čast Majke Božje. Imaš li odraslije djece, može ta pobožnost biti mnogo svečanija. Pjesma se može pjevati uz pratnju kojeg glasbala. Pročitaj koji odlomak iz knjige o životu Marijinu ili slično. Tako će doći do svog prava i veliki i mali. Manja djeca neka izmole svoju molitvicu, a zatim neka slušaju odraslije. Ne smiju druge smetati. Ideš li na svibanjsku pobožnost, povedi malene sa sobom, idu li samo veća djeca, održi s malima tu pobožnost kod kuće.

Za veću je djecu velika radost, kad unesu svibanjskog veselja u bolestničke sobe. Podsjeti ih na to. Možda je gdjegod bolestna kakva stara žena, diete ili starac, koji već dugo ne izlazi iz svoje sobe. Ne bi li tamo htjela održati svibanjsku pobožnost? Svibanjski oltarić brzo je gotov, Marijinu pjesmicu mogu već pjevati dvojica. Kako će se bolestnik razveseliti! Djeca rado čine takova djela, ali se tome ne će sami dosjetiti.

DUHOVI

Kada dođe vrieme duhovskih blagdana, pripoviedaj djetetu o Svetome Duhu. Nemoj se prestrašiti, draga majko. Ti ne trebaš tumačiti djetetu tu veliku tajnu. Već sam ti jednom rekla, da velike i duboke istine naše svete vjere ne trebaš tumačiti, nego ih samo najjednostavnije saobćiti. Ne treba pokušavati, da djetetu živo predočimo ono, što je i odraslima težko shvatljivo. Moraš diete naučiti da

samo vjerno i čvrsto vjeruje. S normalno razvijenim djetetom od pet godina možeš ovako razgovarati:

»Sutra su Duhovi. To je blagdan Duha Svetoga. Znaš li, kako se križamo? U ime Otca i Sina i Duha Svetoga. Amen. (Ujedno neka se križa). Sveti Duh je isto pravi Bog kao i nebeski Otac i dragi Isus. Pripoviedat ću ti, kako je Duh Sveti došao apostolima. Kad je dragi Isus odlazio na nebo, rekao je apostolima: »Ostanite u Jeruzalemu svi zajedno. Kada odem u nebo, poslat ću vam Duha Svetoga. On će vas sjetiti na sve ono, što sam ja pripoviedao i učio. Reći će vam sve ono, što morate dalje činiti.«

Tako su svi apostoli ostali u Jeruzalemu. S njima je bila i Majka Božja. Neprestano su se molili i čekali. Deseti dan nastane šum kao jaki vjetar i velika oluja. Svi su se jako prestrašili. Za vrieme oluje sišao je Duh Sveti nad apostole kao gorući jezici. Najednom su apostoli osjetili u sebi veliku odvažnost. Nisu se više bojali Židova. Odmah iza toga izašli su na ulicu i počeli propoviedati. Kasnije su proputovali sve zemlje i svagdje su propoviedali o Isusu i Njegovim velikim djelima. Mnogi su se dali odmah pokrstiti, dok su ih drugi proganjali i bacali u tamnice. Uzprkos toga, oni se nisu više ničega bojali i dalje su propoviedali. Tako ih je ojačao Duh Sveti i dao im je toliku srčanost.

Čim se diete krsti, dolazi Duh Sveti u njegovu dušu i ostaje u njoj tako dugo, dok je diete dobro. I u

tvoju je dušicu došao Duh Sveti. On ti uviek tiho govori i šapće da budeš dobar, da ljubiš dragoga Boga i da razveseliš Isusa. Ako dobro paziš, čut ćeš ga. Zato ćemo se zajedno pomoliti Duhu Svetom:

Dođi, Duše Presveti,
Sa neba nas posjeti
Zrakom svoje milosti.

Dođi, Otče ubogih
Davaoče dara svih,
Dođi, srdca svjetlosti!

Slava Otcu i Sinu i Duhu Svetomu!
Kako bijaše na početku,
Tako i sada i vazda
I u vieke vjekova. Amen.

Imaš li list djeteline, možeš djetetu reći: »Gledaj, kako je to divno. Ovo su tri jednaka listića, a ipak je to samo jedan list. Tako je nebeski Otac Bog, dragi Isus je pravi Bog, i Duh Sveti je pravi Bog. Sve tri osobe su samo jedan Bog.« No to tumačenje nije neophodno potrebno.

TIELOVO

Na Tielovo pusti tvoje najmanje diete, koliko mu sile dopuštaju, da prisustvuje s ostalom djecom procesiji ili ga povedi sa sobom. Sigurno imaš svietlu ljetnu haljinicu, koja je čista i uredna. Na glavu mu stavi, ako je kod vas običaj, vjenčić od

cvieća. Povedi svoje diete Isusu, da ga blagoslovi. Tom prilikom mu reci: »Taj mali bieli kruh, što ga nosi gospodin župnik u ovoj zlatnoj kućici (pokaznici), je sam dragi Isus. Tako je malen postao, samo da može kod nas ostati i da ga možemo primiti u srdce. Ti si ga već vidio na oltaru, kod sv. Mise. Danas Ga nose kroz grad (selo), da blagoslovi sve kuće, sve ljude; da blagoslovi naša polja, na kojima raste naš svagdanji kruh. Tko Ga ljubi, prati Ga na tom putu i pomaže, da sve bude ljepše i svečanije.« Nemoj pokušavati da dublje tumačiš tu veliku tajnu. To je stvar vjere. Djeca će je shvatiti svojim čistim srdcem.

Kad ti se pruži prilika reci uviek djetetu: »U svetoj hostiji, pod prilikama maloga bieloga kruha, nalazi se Isus. Kad primamo tu posvećenu hostiju, onda Isus dolazi u naša srdca.« Povedi diete na blagoslov. Pokaži mu na oltaru Isusa u nebeskom kruhu. Podsjeti diete u crkvi i na dječju krunicu, pa će biti mirno i tiho i zabavljeno svojim poslom.

DOBRE SLIKE

Pokaži često i raztumači svom djetetu liepe pobožne slike. Time ćeš si uvelike olakšati vjersku obuku. Ali te slike moraju biti doista dobro prikazane. Ne pokazuj djetetu kojekakve sladunjave i pekmezaste slike i sličice, kakovih su danas nažalost puni molitvenici, a naveliko se diele i kao uspomena na prvu sv. Pričest. Na njima je prikazan Isus u svetoj hostiji kao mala lutkica. Takove slike

stvaraju krivi pojam o prisutnosti Kristovoj u svetom Sakramentu. Ne daj djetetu sličice, na kojima su anđeli prikazani kao goli nebeski dječaci. Kako bi mogla ovakva razmekušena slika pobuditi u djetetu povjerenje u snagu i vodstvo Anđela Čuvara? Dobra sveta slika neka visi nad krevetom djeteta, na primjer Isus prijatelj malenih, ili Betlehem ili slika Majke Božje s malim Isusom. I mnoge slike Anđela Čuvara nisu uviek dobro prikazane, jer predstavljaju anđela samo kao tjelesnoga zaštitnika. Anđeo Čuvar je u prvom redu vođa i zaštitnik naše duše.

IMENDAN

Tokom godine evo imendana tvoga djeteta. Nemoj da to prođe nezapaženo. »Dječje su ruke brzo pune«, veli stara poslovica. Malo cvieća, mala svjećica, preostala možda od Božića, zapaljena kod zajutarka na stolu na mjestu, gdje diete sjedi, ili njegov omiljeli kolač, pa i takva malenkost, da mu na pr. deblje namažeš kruh, dostatno je, da tome danu dade posebni čar i značenje. Za vjerski je odgoj važno, da djetetu nešto pripoviedaš o njegovu imenjaku-zaštitniku. Ovu pripoviest ne mogu ti ovdje napisati. Moraš je sama pronaći u životu svetaca ili u svetim legendama. Nema li tvoje diete kakvo moderno ime, koje ništa ne znači, nego nosi ime kojega svetca, lako ćeš naći nešto o dotičnom svetcu. Ili ako je živio u obitelji ili još živi netko s istim imenom i uzorna je kršćanska života, možeš

djetetu pripoviedati i o njemu. K imendanu pristaju kao darovi: liepa sličica, krunica, molitvenik ili koja liepa i dobra knjiga.

Preporučuje se, da s imendanom povežeš sjećanje na dan krsta. »Znaš li, Perice, (ili kako se diete već zove) kada si dobio svoje ime? Ti si bio tako malen, da se toga ne možeš sjećati. Zato te je morao nositi u crkvu tvoj kum. Gospodin župnik te je krstio, pa si time postao diete Božje. U tvoju je dušu ušao Duh Sveti. Na krstu je tvoj kum (kuma) obećao mjesto tebe, da ćeš biti dobro diete i da ćeš uviek ljubiti dragoga Boga. To ne smiješ nikada zaboraviti. Kad odrasteš, moraš uviek na to misliti i nastojati, da budeš vjerno diete Božje. Tvoj imenjak-zaštitnik nije to nikada zaboravio. Zato je postao svetac.

Dobro je, da od rođenja djeteta vodiš njegovu »Knjigu života«. U nju bilježi sve važnije događaje iz njegova života, kratko opisane. Ako za to nemaš već tiskane i slikama ukrašene knjige, možeš uzeti i običnu bilježnicu. Glavno je, da i vjerske događaje označiš nadnevkom, da ih se diete kasnije lakše sjeti.

Da bi se diete sjetilo dana krštenja, neka visi u sobi na zidu posudica sa svetom vodom. Na imendan sjeti diete na to. Taj dan možeš upotriebiti, da naučiš diete Čin vjere, ufanja i ljubavi:

Vjerujem u Te, Bože,
Ti znadeš i vidiš sve,
Ti jedini Isuse!

Ufam se u Te, Bože,
Da ćeš mi zlo oprostiti,
A sve dobro nagraditi.

Ljubim Tebe, o Bože,
Ljubim Te srdcem cielim,
I samo Tebe želim!

PRIČE IZ BIBLIJE

U tiho ljetno i jesensko popodne ponovi koju već poznatu zgodu iz Sv. Pisma, da ih diete ne zaboravi. Zatim mu pripoviedaj nove događaje iz svetog Evanđelja. Ima tu mnogo toga, što će diete razumjeti. Na primjer događaj o prijatelju malenih, oluja na moru, dobri pastir, izgubljeni sin, ozdravljenje bolestnih, uzkrsnuće mladića iz Naima i t. d. O životu Isusa i Marije ima mnogo priča. Ne pripoviedaj to djetetu. Mnogo je bolje, da diete pomalo upućuješ u sigurne i istinite događaje iz Evanđelja. Kod toga ne zaboravi pripoviedati djetetu o »Otče našu«.

»OTČE NAŠ«

Jednom je dragi Isus daleko i dugo putovao po zemlji sa svojim apostolima. Propoviedao je u mnogim crkvama i po trgovima. Jedne tihe ljetne večeri sjedili su svi zajedno na obali rieke Jordana. To je jedna velika rieka. Uz večernji vjetrić šumjele su palme. Sve je bilo svečano i tiho, kao u crkvi. Spasitelj je molio. Gledali su Ga apostoli. Najed-

nom su ustali i tiho Mu se približili, pa su Ga zamolili: »Učitelju, uči i nas moliti! Reci nam, kako moramo moliti!« Spasitelj im je odgovorio: »Ako hoćete dobro moliti, molite ovako (sklopi dječje ručice u svoje i moli s njim):

Otče naš, koji si na nebesima,
Sveti se ime Tvoje,
Dođi Kraljevstvo Tvoje,
Budi volja Tvoja,
Kako na nebu, tako i na zemlji.

Kruh naš svagdanji
Daj nam danas.
I odpusti nam duge naše,
Kako i mi odpuštamo dužnicima našim.
I ne uvedi nas u napast,
Nego izbavi nas od zla. Amen.

Iza toga su apostoli uviek tako molili. Nekoji od njih zapisali su nam tu molitvu. Tako mole još i danas svi kršćani po cielom svietu. Tako isto mole i crveni Indijanci, i Crnci, i žuti Japanci. Svi oni mole kao i mi: kod kuće i u crkvi. To je najljepša molitva. Nju nas je naučio sam dragi Isus. Hajde pa ćemo je opet skupa izmoliti... Tako. A kad još malo narasteš, onda ćeš je znati već i sam moliti.

LISTOPAD

Listopad, mjesec krunice, neka se proslavi kao i svibanj, večernjom obiteljskom pobožnošću. Za djecu je dosta, da izmole jednu desetku krunice

i odpjevaju pjesmicu. Pobožnost neka bude sabrana i kratka, jer bi preduge molitve djecu raztresle, a postala bi i nestrpljiva, pa bi im čitava pobožnost bila dosadna.

ZAHVALA ZA ŽETVU

Prigodom te svečanosti sjeti diete, da nam sve dobro dolazi od Boga. On daje, da nam sve raste i zori. Zato molimo svaki dan: »Kruh naš svagdanji, daj nam danas.« Možeš opet ponoviti priču o stvorenju svieta. Zahvali Mu s djetetom za sva Njegova dobra.

PROŠTENJE

Kad slavimo proštenje u našoj župnoj crkvi, veselimo se, što idemo u crkvu, u kuću, u kojoj stanuje Bog na zemlji. Sretni smo, da Ga možemo svaki dan posjetiti i da je kod nas ostao. Ti sigurno ne spadaš među one, koji vele, da na dan proštenja ne treba ići u crkvu. Ta mi bi se morali pače veseliti, da smijemo i možemo ići u crkvu!

SVI SVETI I DUŠNI DAN

Kad u jesen opadne lišće i dođu Svi Sveti, sjeti se opet pripoviedanja o duši i dušama u čistilištu, koje još ne smiju u nebo. Probudi u djeci samilost prema tim dušama, pa reci svome djetetu: »Sjeti se, Perice, da su svi sveti na nebu, dušice u čistilištu i svi ljudi na zemlji, jedna velika obitelj. Svi smo mi djeca Božja, a nebeski Otac je otac

sviju nas. Dragi Isus nas je oslobodio. On je umro za nas i otvorio nam nebeska vrata. Duh Sveti stanuje u svim dušama na nebu, u dušama u čistilištu i kod nas na zemlji. Svetci su već kod dragoga Boga u nebu i ne zaboravljaju nas. Oni se mole za nas, da i mi dođemo u nebo. Duše u čistilištu moraju još čekati. One su pred nebeskim vratima. Njihova haljina nije još sasvim čista i biela, pa ne mogu još poći k dragome Bogu. Mi im možemo pomoći, ako se za njih molimo i prikazujemo Bogu male žrtvice. Zato ćemo odsada rado štogod pretrpjeti, da do Sviju Svetih mnoge od njih dođu u nebo.«

Sjeti diete na sve poznate, koji su umrli. »Sjećaš se još drage bakice, tete Marije... (ili kako se već zovu). Možda su i one u čistilištu i čekaju, da se za njih molimo. To možemo i hoćemo za njih učiniti. Pridodat ćemo koju žrtvicu (predloži odmah nešto). Kad takva siromašna dušica dođe u nebo, sjeća nas se sa zahvalnošću, pa se moli za nas. To je tako liepo, da svi pripadamo zajedno: i oni u nebu, i u čistilištu, kao i mi na zemlji! Kad nam umre netko, koga smo voljeli, znamo, da je u nebu kod dragoga Boga. Mi ga ne vidimo. Ali on vidi nas i pomaže nam, da dođemo k njemu u nebo. Znam liepu molitvicu za siromašne duše u čistilištu:

Pokoj vječni daruj im Gospodine,
I svjetlost vječna svietlila im!
Počivali u miru! Amen.

Vjernim mrtvim Bože sveti,
Mir i pokoj vječni daj!
Svietlo Tvoje nek im svietli
Uvedi ih sve u raj! Amen.

UVIEK PONAVLJAJ!

Draga majko, evo nam opet tihog i mirnog adventa..., pa možda imaš već i drugo malo djetešce u kolievci. I s tim počni iznova i vjerno ga priuči na molitvu, na disanje duše. Nikada ne odustani od tog važnog posla. Može biti, da će ti otac biti pomoć kod odgoja veće djece, ali s najmanjim moraš uviek ostati ti. Kolikogod moraš svaki dan prati pelenice i priređivati boce za mlieko, toliko puta moraš uzeti i diete u svoje majčinske ruke, da njegovu malu dušu vodiš Bogu. Veća djeca mogu ti posao olakšati, ali ga ne mogu preuzeti. Ne smiješ se na to osloniti, da će diete naučiti moliti slušajući druge. Sigurno, da će s vremenom nešto izbrbljati, ali to nije pravo. Tako se ono nauči brbljati, ali mu duša ne će naći Boga. Malo srdce ne će naučiti ljubiti Boga i Nebesku Majku, ako ga ti ne budeš vodila s neumornom ustrpljivošću i ljubavi. Svako pojedino diete moraš voditi Bogu, kolikogod ih imaš. Svakome moraš pripoviedati temeljne istine; svako pojedino moraš voditi polagano i ustrpljivo od najkraće dječje molitve do Otčenaša. A međutim se posao s većom djecom pomiče napried.

RANA SV. PRIČEST

Ako diete od šest godina sigurno zna da se u crkvi, u maloj bieloj Hostiji, nalazi Isus, da želi pod tim prilikama doći u naše srdce, da nam pomogne, te ostanemo dobra djeca Božja i da dođemo u nebo, onda možeš mirne duše pripravljati diete na sv. Pričest. Samo se po sebi razumije, da to ne ćeš učiniti na vlastitu odgovornost, nego se prije dogovori s gospodinom župnikom. Rana sv. Pričest djece, koju Crkva toliko želi, moći će se provesti s blagoslovom i uspjehom samo onda, ako roditelji ili majka već kod kuće ne samo pripravlja, već i dalje vodi diete Bogu putem, koji je određen. S ranom sv. Pričesti ne postaju djeca svetci. Djeca ostaju djeca, makar išla i na sv. Pričest. Ali nemoj zato, draga majko, zanemariti, da djecu rano pripustiš sv. Pričesti. Imat ćeš onda dobrog i vjernog saveznika u odgoju djece: Prijatelja malenih, koji dolazi po sv. Pričesti u srdce tvoga djeteta. Zato k Njemu vodi diete bez bojazni i ustručavanja. On će ti pomoći, da izvršiš djelo odgoja bolje, nego li sama misliš i možeš.

Priprava djeteta za ranu prvu sv. Pričest nije tako težka. Ako od krštenja s djetetom svaki dan moliš, ako si s njim počela provoditi dnevno izpitivanje savjesti, ako si mu opetovano raztumačila prve i glavne istine naše svete vjere i ako si ga dovela do toga, da zna doprinieti male žrtvice Isusu za ljubav, onda je tvoje diete spremno da primi Nebeski Kruh. U toj maloj duši treba još samo probuditi želju, da

Isus dođe u njegovo srdce. Ta se želja probudi u djetetu vrlo često, ako polazeći s majkom u crkvu vidi, kako se ona pričešćuje i prima Spasitelja. Tad zaželi i diete, da Isus dođe u njegovo srdašce. Ta mala nepokvarena duša upravo je osjetljivo prožeta milošću Duha Svetoga, pa je stoga brže pripravna da primi božanske stvari od mnogih odraslih.

Stojeći s djetetom o Božiću uz jaslice, reci mu: »Ovo je mali Isus! Leži na oštroj slamici u hladnoj štalici. Došao je iz liepoga raja i tako je malen i siromašan postao, samo da može ostati kod nas. Dao se je zatvoriti u crkvi, u zlatnu kućicu, u mnoge male biele hostije. Tu je postao mnogo manji nego u jaslicama, samo da može doći u naša srdca. On tako rado k nama dolazi, da nam pomogne ljubiti Nebeskoga Otca i da ostanemo Njegova dobra djeca. Hajdemo sada u crkvu, da primimo dragoga Isusa u srdce? Mi ćemo ga ljubiti, da Mu bude liepo kod nas. Razveselit ćemo Ga! Ti to već znaš: s kakvom malom žrtvicom, molitvicom... u školi ćeš pisati liepa i uredna slova, pomoći ćeš majci brisati prašinu... ne ćeš pojesti užinu, nego ćeš je dati siromahu...«

U božićno vrieme bit će ti najlakše oduševiti diete za sv. Pričest pripoviedanjem o Malom Isusu i s božićnim pjesmicama. No ni kroz godinu nije težko postići to oduševljenje. Možda na zidu ili u molitveniku imaš sliku »Isus prijatelj malenih«. Pokaži je djetetu.

»Gledaj, kako dragi Isus voli djecu! Cieli je dan

propoviedao i ozdravljao bolestnike. Prošao je dugi put od jednoga mjesta do drugoga, pa kad je došla večer, bio je jako umoran. Otišao je s apostolima u jedno konačište. Jedan od apostola morao je otići u selo, da kupi kruha, jer nisu ništa imali za jesti. Tako je u pekarni doznala jedna žena, da je Isus u njihovu mjestu. Brzo je pozvala sve susjede s lieva i desna, pa i onu preko ulice, i rekla im: »Gospodin Isus je ovdje! Dođite brzo! Povedite svoju djecu, da ih blagoslovi!« Odmah su se majke sabrale i povele djecu. Majka Marta vodila ih je četvero, Eva sedmero, Marija troje ... i kako su se sve zvale. Tako je nastala dugačka povorka majka i djece. Sve su govorile: Neka nas blagoslovi dragi Isus! On ozdravljuje bolestne, sliepima vraća vid i svima čini dobro. Sigurno je velika sreća za nas, da nas blagoslovi.«

Kad su se približile konačištu, apostoli se prestraše. Učitelj je umoran. »To je ipak previše,« rekao je sv. Petar, »da se Isus muči s vašim deranima. Vratite se kući! Sada je već kasno! U to se vrieme ne uznemiruje poštene ljude!«

Majke nisu htjele otići već su rekle: »Hoćemo, da nam Isus blagoslovi djecu. Počekat ćemo, dok večera.« Apostoli nisu o tome htjeli ni čuti, pa su im odgovorili: »Idite kući, naš Gospodin ima pametnijeg posla, nego da se nateže s vašom djecom!« I tako su se neko vrieme prepirali. Najednom se među njima pojavi dragi Isus, pa im progovori: »Pustite malene k meni i ne branite im!« Zatim je uzeo naj-

manje na ruke i blagoslovio ga. I sve tako jedno za drugim. Svako Mu je diete dalo ručicu, a On ga je blagoslovio, siromašno kao i bogato.

Zar ne, da bi i ti htio biti tamo tako blizu Isusu, da te blagoslovi? A eto, i danas smijemo k Njemu, pa nam je to i mnogo lakše učiniti. Ti znaš, da je u maloj zlatnoj kućici na oltaru dragi Isus. U maloj Hostiji čeka na djecu, da Ga prime u svoje srdašce. Kao mali bieli kruh dolazi u naša srdca, moje, tvoje i tatino. Hoćeš li, da on dođe naskoro i u tvoje srdce?«

Odzivam se, Isuse,
Jer ti mene zoveš,
Jer ti mene hoćeš:
Ave Jesu!

Dolazim ti, Isuse,
Jer ti mene tražiš
Jer ti mene paziš:
Ave Jesu!

Gledam u te, Isuse,
Jer ti mene tješiš,
Jer ti mene kriepiš;
Ave Jesu!

Ljubim tebe, Isuse,
Jer ti mene ljubiš,
Jer ti mene žudiš;
Ave Jesu!

Moj Isuse, razkriljujem k Tebi ruke,
Da se sjetiš svoga križa, svoje muke.

Moj Isuse, otvaram Ti usta svoja,
Da sve čuješ, što mi želi duša moja.

Moj Isuse, odkrivam Ti srdce svoje,
Priestolje da sveto nađeš u njem svoje.

Moj Isuse, uzdižem Ti bolne oči,
Zviezdo moja, svietli meni u toj noći!

Tamo u maloj Hostiji bieloj
Tamo na sriedi oltara,
Isus me čeka, a u mom srdcu
Želja se za Njim stvara.

O dođi, mali Isuse, k meni!
U malo mi srdce dođi!
Pa onda sa mnom u školu, na poso,
U igru — svakuda pođi!

Sva je moja mala duša,
Čista poput liera biela,
Oh, kako bih s njime rado
Oltar Kristu kitit htjela

Dragi Kriste, sačuvaj mi
Lier u duši! U nju stavi
Oltar sebi ponajljepši,
Sada i u vječnoj slavi.

Ima mnogo mogućnosti, da se u dječjem srdcu probudi ta velika želja za sv. Pričesti. Kao polazna točka mogu ti poslužiti i ozbiljni događaji, kao traženje konačišta u Betlehemu, bieg u Egipat i polaganje u grob. Samo od sebe postavlja nam se pitanje, ne bi li htjeli dati Isusu svoje srdce za konačište, stan ili kao mjesto počinka?
Promisli, draga majko, kako kod dobroga odgoja tvoga djeteta imaš moćnoga pomagača u sv. Pričesti! Zlo ne smijemo više činiti, jer ga Isus tjera iz našega srdca. Činit ćemo samo dobro i liepo, da Ga razveselimo, pa da radije ostane u našem srdcu. Tako možeš diete uputiti, da u mjesecu svibnju sagradi u svojem srdcu Marijin oltarić. Sve što činimo Njemu za ljubav, predstavlja cvjetiće, koje stavljamo na oltar našega srdca, da Ga razveselimo. Žrtvice, koje doprinosimo jesu kao malene trieske, koje polažemo na ognjište našega srdca, da ne ugasne vatra ljubavi i da naše srdce ostane toplo. Kako bi žalostno bilo, da Isus mora zebsti u našem srdcu! Krasan sag u našem srdcu načinit ćemo Mu od kratkih molitvica: »Isuse, ja Te ljubim« ili »Zdravo Marijo«. Kad kod nas bude sve tako liepo uređeno, pozvat ćemo Isusa, da se nastani.
Tako možeš opore rieči »to ne smiješ« ili »to moraš« okrenuti u djela pobožne ljubavi prema Bogu. Može biti, da se na to sve moraš najprije i sama naviknuti, da ti ovakav način služenja Bogu postane neusiljen. Tim bolje, jer ćeš tako i ti postati diete pred Bogom. Time ne ćeš ništa izgubiti!

PRVA SV. IZPOVIED

Prije sv. Pričesti mora diete ići k sv. izpoviedi. Možda ti se čini još težim, da moraš svojega maloga sama za to pripraviti. Ne tari si glave! To je vrlo jednostavno i lagano. Moraš se osloboditi naviknutoga uzorka sv. izpoviedi, koji si naučila iz molitvenika, i sjetiti se duše tvojega djeteta. Diete ne mora znati na pamet deset zapoviedi Božjih. Pa ni to, o koju se zapovied Božju ogriešilo, kao ni to, što je u njegovu kratkom životu bio veliki ili mali, težki ili laki grieh. To sve nije važno, da se dobro izpoviedi. Pusti na stranu te nepotrebne brige. Je si li počela sa svojim djetetom svaki dan obavljati izpitivanje savjesti? Ako nisi, ne oteži! To je najbolja priprava za sv. izpovied. Sjetiš li diete navečer na pogrješke minuloga dana, pomoći ćeš mu k pravom izpitivanju savjesti. Ponovi opet pričanje o duši i pričaj ponovno, kako čovjek nikada ne zna, kada će mu dragi Bog pozvati dušicu k sebi. Život nam daje za to dosta dokaza. Tu umre diete, tamo se dogodi nesreća. Zato moramo uviek paziti, da haljina naše duše bude čista. To nam je dragi Bog olakšao time, da se možemo izpovjediti i očistiti dušu, da postane opet liepa i čista oslobođena od svih grieha i mrlja.

Možda ćeš moći kupiti kakvu zgodnu knjižicu,* pa neka je diete čita ili ako ne zna, čitaj mu

* Na pr. mali dječji molitvenik »Sv. Alojzije« (za dječake) ili »Sv. Terezija« (za djevojčice). Dobiju se kod Uprave Glasnika Srdca Isusova (Zagreb, Palmotićeva 31), a urešeni su liepim slikama u boji.

ti. Pripoviedaj mu sliedeću zgodu iz sv. Evanđelja: Bilo je to na prvi Veliki petak. U blizini grada Jeruzalema stajala su tri križa. Bilo je tek tri sata podne, ali svud naokolo bilo je tamno kao u rogu. Sunce se sakrilo. Ono nije htjelo vidjeti muku dragoga Spasitelja. Zločesti ljudi pribili su Isusa na križ. Probili su Mu ruke i noge debelim čavlima. To Ga je jako boljelo. Na glavu su Mu stavili trnovu krunu. Ako bi glavu samo malo pomakao, trnje Mu je zadavalo velike boli. Šibama su Ga izranili do krvi. Kako Ga je to na križu boljelo!

Tri sata visio je siromašni Spasitelj na križu i trpio grozne muke. Njegova je krv kapala na zemlju. Sveti anđeli s neba klečali su izpod križa. Oni su znali, da dragi Spasitelj toliko trpi za nas, da nam Nebeski Otac otvori nebeska vrata i da smijemo po tom k Njemu doći u nebo. Već znaš, kako Adam i Eva nisu slušali dragoga Boga i onda nitko više nije mogao doći u nebo. Pa ni ljudi poslije njih nisu slušali dragoga Boga. I ti si bio kojiput zločest. Zato je dragi Spasitelj za nas umro na križu. Najednom je podno križa nastao bistri izvor. Ovo su čudo gledali začuđeni anđeli. Oni su odmah znali, da je to izvor milosti za ljude. Tada su rekli sveti anđeli: »Dragi Spasitelju, mi Ti zahvaljujemo, da si tako dobar prema siromašnim ljudima. Smijemo li sve grješnike dovesti Tvojemu križu, da se očiste?« I najednom su uz brdo Kalvariju počeli u dugom redu dolaziti ljudi, ozbiljni i tihi. Svi, koji su već davno umrli: Adam i Eva, Abel i Set, Abraham i

Mojsije i svi ostali, kako su se već zvali. Došli su svi dobri ljudi, koji su jednom živjeli na zemlji. Svi su oni morali čekati pred nebeskim vratima. Sada su se svi oprali u izvoru milosti i njihove su haljine postale biele i sjajne kao sunce. Posljednja su došla nevina dječica, koju je Herod dao pogubiti. Na Uzkrs ujutro otvorila su se nebeska vrata i svi su smjeli ući u nebo k dragom Bogu.
Kad je dragi Spasitelj na križu umirao, mislio je i na tebe i na mene i na taticu i na sve ljude, koji će još živjeti na zemlji. I nas je sve jako volio. Zato je učinio, da izvor milosti teče i dalje. Gdjegod u crkvi gori vječno svietlo, tamo je izvor milosti. Mi ga ne vidimo da teče, ali on je tu. Zato smijemo i danas u njem oprati svoje duše. Kad se diete pokrsti, opere dragi Bog njegovu dušu, da bude biela i čista. Kada je ponovno uprljamo, kad smo zločesti, moramo ići na sv. izpovied. Ako nam je uistinu žao, što smo uvriedili dragoga Boga i ako se hoćemo popraviti, očisti On našu dušu ponovo u izvoru milosti, u sv. izpoviedi. Sigurno ćeš htjeti sa mnom poći sv. izpoviedi, da za Božić (Uzkrs) razveseliš dragoga Spasitelja i da Mu za blagdan doneseš čisto srdce.«
Radi li se o pripravi za svetu Pričest, reci: »Da tvoje srdce bude čisto, kad sâm Spasitelj dođe k tebi, uredit ćemo za Njega liepu čistu sobicu u srdcu.«
Jedno poslije podne pođi s djetetom u crkvu, pa mu pokaži izpovjedaonicu. »Gledaj, ovamo ćeš tiho

ući, prekrižit ćeš se i reći: »Ja, siromašno, malo diete, molim dragoga Boga blagoslov, da se mogu dobro izpovjediti i da mi srdce opet bude čisto.« Zatim ćeš reći: »Izpoviedam se prvi puta« (kasnije ćeš reći: izpovjedio sam se prije ... dana, tjedana,« prema tome, kada je billo). Poslije toga reci razgovjetno, ali ne glasno, što si sve zlo učinio.
U izpovjedaonici je mjesto dragoga Boga gospodin župnik. On će ti reći, kakav moraš biti, dobro pripazi, što ti govori. On će ti odrediti, da izmoliš jednu malu molitvicu, pa ne zaboravi na to. Kad ti bude rekao, da se pokaješ, da moliš dragoga Boga za oproštenje, izmoli molitvu, koju moliš svaku večer:

Kajem se od svega srdca, što sam uvriedio Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim na sve svoje griehe i tvrdo odlučujem, da ću se popraviti i da ne ću više griešiti.

Tu molitvu već dobro znaš. Kada ti gospodin župnik bude rekao: »Hvaljen Isus«, ti mu odgovori: »Navieke!« Zatim izađi iz izpovjedaonice i klekni u klupu.«
Ovaj postupak kod sv. izpoviedi moraš djetetu nekoliko puta ponoviti. To možeš učiniti i kod kuće. U ostalom, ako ti pripravljaš diete za sv. izpovied, možeš ići s njime i prije same sv. izpoviedi, i dati mu nekoliko uputa, ako je potrebno. Dobro je, ako dadeš djetetu nešto sasvim tiho pripoviedati »kao kod sv. izpoviedi«, da se priuči na razgovjetan i tihi govor.

Draga majko, priprava za sv. izpovied ne može se obaviti u jedan dan. Ona mora teći polagano i sve najpotrebnije iznosi jedno za drugim. Za taj posao uzmi ono doba godine, u koje imaš najviše vremena za diete.

Jednog poslije podneva ili večeri reci djetetu: »Naskoro ćeš ići na sv. izpovied. Molit ćemo stoga, svaki dan Duha Svetoga, da ti pomogne pa da se možeš dobro izpovjediti:

Duše Sveti, daj mi milost, da upoznam svoje griehe. Pomozi mi, Majko Božja. Anđele Čuvaru, moli za me.

Dođi, Duše Presveti,
Sa neba nas posjeti
Zrakom svoje milosti.

Dođi, Otče ubogih,
Davaoče dara svih,
Dođi, srdca svjetlosti!

O, dođi Duše Sveti,
U srdce moje, prosim,
Pokaži meni griehe,
Što u svom srdcu nosim.

Razsvietli me svietlom,
Da svoje griehe vidim,
Pomozi mi, Otče,
Da se od srdca stidim.

O, daj mi milost Tvoju,
Kroz molitvice svete,
Pa opet neka budem,
Tek Tvoje dobro diete.

Drugom zgodom moli se s djetetom Anđelu Čuvaru, da mu i on pomogne. »On je uviek s nama, pa vidi svako zlo, koje smo učinili. Na sve će nas sjetiti, ako mu se molimo«:

O Čuvaru moj Anđele,
De izpitaj srdce moje,
Pa mi reci moje griehe,
Ja ću slušat rieči Tvoje.

Vodi mene jadno diete,
Vodi natrag dobrom Bogu,
On je razpet radi mene,
Da ja dobra biti mogu.

Anđele Čuvaru dragi,
Daj da budem opet čista,
Nauči me, kako svagdje,
Moram volit dragog Krista.

Pripravu za sv. izpovied obavit ćemo ozbiljnije, nego je to možda dosada bio običaj u obitelji. Nisi li prije vodila svoje diete sv. izpoviedi i Pričesti, pripravi ga i ne prepuštaj toga samo vjerskoj obuci u školi. Imaš li u kući diete, koje će ići k prvoj sv. izpoviedi ili sv. Pričesti, počni za vremena. Svaki dan u jutarnju i večernju molitvu uključi i za njega jedan »Otče naš« ili »Zdravo Marijo«. U korizmi moli

za dobru uzkrsnu sv. izpovied. Potaknimo ga zgodimice za kakovu malu žrtvicu »za dobru sv. izpovied«, ili za revniji polazak k dnevnoj sv. Misi. Pripazi na diete, koje polazi u školu, da točno nauči zadaću iz katekizma i da nauči zgode iz biblije. Pozove li gospodin župnik jedne večeri sve majke, kojih djeca idu na prvu sv. Pričest, ne smiješ izostati, već nagovori i povedi i druge mlake i ravnodušne majke. Tamo ćeš čuti, kako možeš pomoći svećeniku u tom poslu. A to je vrlo važno.

ŠTO I KAKO SE TREBA IZPOVIEDATI

Kod večernjeg izpitivanja savjesti možeš lako pomoći, da diete izpravno pronađe, što treba izpovjediti.

»Pazi, drago diete, da liepo izpovjediš sve ono, što žalosti Anđela Čuvara. Promisli, pa ćeš već znati, što se ne sviđa Nebeskom Otcu.« Zatim mu pomozi. Ti ćeš već dobro znati, što je osobito manjkavo i slabo.

»Danas si opet bio tvrdoglav... svađao si se s bratom..., govorio si ružne rieči..., tukao si drugu djecu. Kad budeš išao na sv. izpovied, reći ćeš u izpovjedaonici, kako je bilo:

»Bio sam tvrdoglav, otresit. I zato se često svađam s drugom djecom. Tukao sam se, rugao sam se drugima... Drugima sam govorio ružne rieči...«

Kod drugoga bit će možda ovako: »Bio sam sebičan i tvrdoglav i ništa ne slušam. Majka me mora nekoliko puta zvati, da nešto učinim.«

Ako ti uviek s djecom moliš, onda će ići lakše. Ali, evo drugog pitanja: možda koje diete nerado moli ili moli samo onda, kad si ti prisutna. Za to mu moraš pronaći prave rieči: »Ja nerado molim i činim to samo zato, jer moram.«

Nisi li uviek kod jutarnje i večernje molitve, neka samo diete odgovori na postavljeno pitanje: »Jesam li jutarnju molitvu i večernju molitvu hotimice zanemario?« Raztumači djetetu razliku jasno i točno. Pripazi malo, što ću ti reći! Ako ujutro brzo ustaneš, obučeš se i brzo odeš i ne misliš na to, da moraš moliti, onda nije grieh. Ali, ako imaš vremena i Anđeo Čuvar te opominje: »Moli, imaš još vremena,« a ti se skanjivaš i misliš, da ćeš moliti kasnije... ili što drugo, pa ne moliš, onda nisi dobro učinio, pa moraš izpovjediti: »Ujutro (navečer, kod stola) hotimice sam zanemario molitvu«.

Školska djeca moraju nedjeljom i blagdanom prisustvovati sv. Misi. Misli na to, draga majko! Ako nisi dosada mnogo pazila, da li se točno vrši ta zapovied Božja, pripazi na to kod priprave za sv. izpovied.

»U nedjelju nisam bio iz lienosti kod sv. Mise. Koliko puta? U petak sam jeo meso (na pr. kobasice), koliko puta? Kod ovih pogrješaka mora se reći broj. Ako ti je diete naučilo već i psovati i kleti, opomeni ga, da se sjeti, koliko je puta klelo.

Osobito težka čini se majkama šesta zapovied. Ako sigurno znaš, s kim se tvoje diete druži i da su mu griesi šeste zapovjedi tuđi, ne moraš mu o tome

uobće govoriti. Kod školske djece pripazi na to više, makar je to jedva moguće provesti. Kod dječje igre lako se dogode takove trice, koje nisu grieh, ali mogu do njega dovesti. Svuda ima djece, koja odviše vide, čuju i znadu. Ima nažalost i odraslih, koji si odviše dopuštaju pred djecom. Diete, koje budno dugo leži u krevetu, može doći do svakovrstnih nepristojnosti. Ako nisi sigurna, kako je s tvojim djetetom, reci mu: »Ti znaš, da se moraš uviek liepo pokriti i da se ne smiješ dolje na svom tielu igrati. Ne smiješ dopustiti, da se drugi ovako s tobom igraju, a ni ti ne smiješ druge doticati. Kad majka previja malo diete u suho, ne čini ništa zla. Kad se pereš ili te tamo nešto boli, možeš tamo pogledati. Inače se tamo sa znatiželjom ne gleda, niti sebe niti druge. Sa svojim se tielom ne igraj, i drugima to ne smiješ dopustiti. To ne gledaju rado sveti Anđeli Čuvari. Kada hoće tkogod drugi ovako se nepristojno igrati, pa bio velik ili mali, odmah bježi od njega i dođi k majci! S djecom, koja žele takova šta učiniti, ne smiješ se družiti! Ako si nešto ružno učinio, moraš to reći na sv. izpoviedi: »Nepristojno sam se vladao...« ili »s drugima sam se nepristojno igrao« ili »od drugih sam se dao nepristojno doticati...« ili »hotimice sam druge gledao...« ili »sebe samoga...«

Mjesto rieči »nepristojno« možeš uzeti riec »ružno« ili »nečedno«. Čisto ili nečisto nije za djecu jasan pojam. Njegovo je srdce od svakoga grieha nečisto. Označi djetetu odnosne dielove tiela njegovim

nazivima. U tom slučaju najbolja je kratka i jasna riječ.

POKAJANJE

Kod izpitivanja savjesti za sv. izpovied moraš pomoći svakome djetetu posebno, a ne u krugu obitelji. Na svršetku probudi s djetetom savršeno pokajanje. Pokaži na križ pa mu reci: »Gledaj, diete, koliko je dragi Spasitelj trpio za nas! Toliko boli zadali su Mu ljudi. Ali ne samo onda. I danas Ga ponovno mučimo, ako smo zli i ne ćemo da budemo Njegova dobra djeca. Kad uprljamo svoju dušu griehom, to Ga tako boli, kao da ga ponovno razapinjemo. Zato više ne ćemo ponovo vrieđati dragoga Isusa. Zamolit ćemo Ga, da nam oprosti. Poslije ćemo paziti, da više ne griešimo.«

Moj Bože, žao mi je, što sam griešio. Žao mi je zato, jer sam griesima zaslužio, da me Ti kazniš. Ali osobito mi je žao, što sam uvriedio Tebe, koji si moj najbolji Otac, najveće i najmilije dobro. Obećajem, da Te ne ću više vrieđati. Ti mi pomozi, da mogu držati, što sam sad obećao. Amen.

☆

Ne plači Isuse sladki,
Ne plači ja Te to molim,
Kad plačeš, meni je žao,
Jer ja Te odviše volim.

Bole Te griešnici mnogi,
Pa i ja griešim, Bože,
Ali Te dječija duša,
Ipak utješit može.

Uviek ću ostat kod Tebe,
Brisat ću suzice Tvoje,
Ti ćeš me zato nazivat,
Sestricom ljubavi svoje.

PRIZNANJE

Makar diete još i ne znalo deset zapoviedi Božjih, ipak moramo uvesti neki red u izpitivanju savjesti, odnosno kod kazivanja grieha. U prvom je redu dragi Bog. Dakle: što sam skrivio u molitvi, u vladanju u crkvi, u nedjelju; zatim kletva, uzaludno izgovaranje imena Božjega, prekršaji zapoviedi o nemrsu u petak.

Iza toga dolazi bližnji; neposlušnost prema roditeljima, učiteljima, župniku; svađa, mržnja, laž, krađa, ogovaranje, nečistoća, prkos, lienost...

Zar ne, draga majko, da ćeš si ukrasti malo vremena da pomogneš svome djetetu kod prve sv. izpoviedi? O njoj mnogo ovisi, da diete dalje stupa po pravoj stazi. Ako desetgodišnje diete dođe k svetoj izpoviedi sa ovakovim priznanjem: »Svađao sam se, tukao se, lagao i sve drugo«, to znači, da je premalo truda uloženo kod priprave za ovaj sv. sakramenat. Nauči diete kakvu kratku uvodnu molitvu i izpravno priznanje prestupaka. Kada s tim svrši i

ne sjeća se ništa drugo, može reći: »Žao mi je za sve učinjene griehe i molim dragoga Boga, da mi oprosti.« — Ovo nekoliko rieči naučit će brzo napamet.

U vrieme priprave za sv. izpovied pripoviedaj djetetu Spasiteljevu pripoviest o izgubljenom sinu. Sigurno je znaš. Na svršetku reci ovako: »Jako ćemo razveseliti dragoga Boga, ako čim prije dođemo k Njemu i kažemo: Oprosti, nebeski Otče, što sam bio zločest. Nastojat ću da se popravim.«

Možeš mu pripoviedati i priču o dobrom pastiru, koji je tražio izgubljenu ovčicu. Zaključak je: Mi ne ćemo dopustiti da nas Spasitelj dugo traži. Naskoro ćemo Mu se povratiti.

Drugiput opet pripoviedaj zgodu o deset gubavaca. Znadeš li je?

»Jednom došao dragi Spasitelj u neko mjesto, da propovieda. Ususret Mu dođe deset gubavaca. Guba je strašna bolest. Tko je ima, podnosi velike boli i dugo trpi. Nitko mu ne može pomoći da ozdravi. A k tomu je ta bolest priljepčiva, pa svi bježe od bolestnika. Eto, takovih deset bolestnika, deset gubavaca došlo je ususret Isusu. Kako po zakonu nisu smjeli blizu, vikali su izdaleka: »Isuse, smiluj nam se! Pomozi nam!« A Isus im odgovori: »Idite i pokažite se svećenicima!« Prije je bio zakon: Ako bi gubavi ozdravili morali su se pokazati svećenicima i istom kada su im oni dali svjedodžbu, da su zbilja zdravi, smjeli su opet među ljude. Tako ova desetorica odmah pođu svećenicima. A putem opa-

ze, da su ozdravili. Jedan od njih se odmah okrene i vrati se Spasitelju, da Mu zahvali.

ZAHVALA

Pomisli, samo se jedan vratio, da zahvali. A ostala devetorica nisu toga učinila. Vidjevši Isus ovog jednoga samoga reče: »Zar niste desetorica ozdravili? Gdje su druga devetorica? Zar je došao samo jedan, da se Bogu zahvali?«

I danas ljudi malo misle na to, da dragom Bogu treba zahvaljivati. Zato, kada pođemo k sv. izpoviedi i dragi nam Bog oprosti naše griehe i naše je srdce ponovno čisto, ne smijemo odmah izaći iz crkve, nego Mu moramo na tome daru zahvaliti. Klekni u klupu i moli ga. Zahvali dragome Bogu što ti je srdce opet čisto, pa moli:

Hvalim Ti od svega srdca, dragi Isuse, što si u svetoj izpoviedi milostivo očistio moju dušu. Obećajem, da Te ne ću više vriеđati. Pomozi mi. Daj, da radije umrem, nego da učinim težki grieh.

Nebeski Otče, zahvaljujem Ti, što smijem opet biti Tvoje diete. Dragi Spasitelju, hvala Ti, što si i za mene umro na križu i očistio moje srdce na izvoru milosti. Zahvaljujem i Tebi, Duše Sveti, što mi je srdce opet čisto. Sada si opet rado kod mene. Odsada ću Te, dragi Bože, uviek rado slušati. Kao nađena ovčica bit ću uviek

kod Tebe. Ti ćeš mi pomoći, da ne uprljam svoju dušu. Neću više ... (tu reci svoju glavnu pogrješku). Učinit ću malu žrtvicu u znak zahvale (promisli što, bi to moglo biti). Izmolit ću pokoru i jednu desetku krunice. Nebeska Majčica i moj Anđeo Čuvar neka Ti se u moje ime zahvale, što si bio sa mnom tako dobar.

Eto tako možeš liepo moliti. Istom iza toga ćemo poći kući.

SRDAČNA MOLITVA

Znade li diete čitati pa moli iz molitvenika, uputi ga, neka se poslije obavljenih molitava iz molitvenika prije i poslije sv. izpoviedi, još kratko i izkreno pomoli samo od srdca. Tu molitvu ne smijemo zanemariti. Dapače, to nam mora biti glavno. Molitvenik je samo pomagalo. Slobodni i srdačni razgovor s Bogom bolji je od onoga, što ga pročitamo iz molitvenika. Za to su jako dobri dječji stihovi, jer dolaze iz dječjeg srdca i daju djeci one rieči, kojima misli njihova duša.

I iza sv. Pričesti neka se tako moli. »Kad je dragi Isus kod Tebe, razgovaraj s Njim kao s tatom ili sa mnom. Reci Mu od prilike ovako: Dragi Isuse, ja sam tako sretan, što si došao k meni. Moje je srdce još tako maleno, a ja sam takva neznalica, da ne znam mnogo moliti. Zato se osobito veselim, što si došao k meni. Htio sam i nastojao sam, da moje srdce bude liepo, ali sam mnogo puta na to zaboravio. Mama je me je morala često na to pod-

sjetiti. Zato Ti nisam pripravio tako mnogo žrtvica i cvjetića. Ništa zato, znadem da si Ti ipak rado došao k meni. Ti nas djecu jako voliš. Znadeš, da sam ja još malo diete, pa Te molim da mi pomogneš, da postanem sve bolji i da Te razveselim. To Te liepo molim. Ti si jednom svu djecu tako liepo blagoslovio. Molim Te, blagoslovi i mene i ostani uviek kod mene. Ja ću nastojati, da Ti bude liepo u mojemu srdcu. Moj Anđeo Čuvar neka Te moli za mene. Neka dođu svi anđeli s neba i neka Ti se klanjaju, kao onda u Betlehemu. Ti si sada u mojem srdcu položen kao u jaslicama. U to čvrsto vjerujem. Molim Te, da mi blagosloviš tatu i mamu. Pomozi, da moj tata može zarađivati za naš svagdanji kruh (ili druge obiteljske brige). Pomozi mi, da dobro učim, a osobito da napredujem u vjeronauku! ...

Ima toliko toga, što možeš reći Isusu. Ako ništa više ne znaš, onda opetuj svoje male molitvice ili moli iz molitvenika.«

Našao sam Isusove blage zjene,
Tu će Isus rajskim hljebom hranit mene.

Našao sam, koga žudim, koga ljubim,
Čuvat ću Ga, da Ga nikad ne izgubim.

Isus i ja: On me gleda, ja Ga gledam,
Za sve blago toga svijeta ja Ga ne dam.

PRVA SV. PRIČEST

Draga majko, ako se pribbližava vrieme, da tvoje milo diete pođe k prvoj sv. Pričesti, da prvi puta primi Spasitelja, pomozi mu nježno kod priprave za to, kao što smo već više puta rekli. Sjećaj se, da će Spasitelj skoro doći tvome djetetu i nemoj da prođe dan, da niste izmolili jedan Otčenaš za prvopričestnika. Njega pak upućuj, da čini male žrtvice, da se odvikne od svojih pogrješaka i da moli kratke molitvice. No nemoj pretjerivati. Moraš postupati razborito, da u djetetu ne ubiješ veselja i da mu to ne postane muka. Sjeti se, da dan prve sv. Pričesti nije svršetak, već prvi korak na novome putu. Zato nemoj reći djetetu: »To je tvoj najljepši dan«, nego mu reci: »Danas smiješ prvi puta primiti dragoga Spasitelja. Time si započeo primati sv. Pričest. Iza prve sv. Pričesti sliedit će još mnoge sv. Pričesti, a naše srdce mora biti svaki puta sve bolje pripravljeno.«

Na dan prve sv. Pričesti čuvaj svoje diete, koliko ti je moguće, od vanjske buke i raztresenosti. Taj dan mora biti za dušu blagdan. Haljinicu, vjenčić i svieću nabavi već prije, da se diete time odviše ne uznemiruje. Što te stvari budu jednostavnije to bolje. Nemoj nakititi svoje diete tako, da ne zna, kako bi se držalo i okretalo. Biela haljina kazuje, da nam je srdce čisto, svieća govori: »Moj Bože, ja vjerujem!« Neka prvopričestnik upravi svoje srdce Bogu, a ne vanjskim tricama. Ovakvo držanje je glavna stvar, pa moraš na to polagati glavnu

pažnju. Ako te stvari i dobro jelo držiš jednako važnim onda će i diete postati lakomisleno. Postaviš li pak duhovnu pripravu na prvo mjesto, a sve drugo urediš samo uzput, kao manje važno — jer tako mora i biti — ne će niti diete okrenuti svoje srdce od Isusa, nego će se i ono savjestno brinuti, da se što bolje pripravi za Njegov posjet.

DOBRA ODLUKA

U predvečerje sv. izpoviedi ili sv. Pričesti kaži svojemu djetetu koju dobru rieč: »Moramo biti vjerni. Ne smijemo zapasti u stare pogrješke. Osobito ćemo se čuvati... (glavne pogrješke)« Uputi ga, kako će se osloboditi glavne pogrješke. Neka se vježba u kreposti, koja je protivna toj pogrješki. Tako diete sklono srdžbi neka nastoji, da bude mirno, kad ga što razljuti, neka mirno i liepo s drugovima razgovara i neka bude pripravno da im pomogne i bude s njima ljubezno. Prkosno diete neka odluči, da će iz ljubavi k Isusu brzo slušati i prijazno odgovoriti, kad ga se zapita. Sladokusac neka se revno trudi u malim žrtvicama i u čekanju.
Mi smo vojnici Kristovi, pa se moramo junački boriti i biti vjerni. Ne će biti težko pronaći ono pravo, što se tiče tvoga djeteta. Ako si nesigurna, pitaj za savjet svoga duhovnog vođu.

ZADOVOLJŠTINA

Važno je, da ne zaboraviš, da smo dužni i dati zadovoljštinu. Često čuješ, kako se govori: Ja ću se izpovjediti, pa je opet sve u redu! Ali to

nije istina! Nije u redu, ako s takvim osvjedočenjem griešimo, pa se izpoviedamo i opet lakoumno griešimo. Dužni smo u prvom redu, paziti da se u buduće klonimo grieha i učinimo s naše strane sve, što je za to potrebno. Također moramo drugome naknaditi svaku učinjenu štetu. Inače nam Bog ne može oprostiti.
Zato iza prve sv. izpoviedi govori s djetetom o tome: »Promisli dobro, da nisi kome učinio kakovu štetu: razbio prozor..., razderao knjigu..., raztrgao igračku..., štogod ukrao... Ako jesi, a ti uzmi novac od svoje uštednje, pa štetu nadoknadi. Ako si s drugovima učinio kakvu glupu šalu, kaži im, da to ne ćeš više učiniti. A da to popravimo, učinit ćemo nešto dobra. Ako si u nedjelju propustio sv. Misu ili blagoslov, ići ćeš dragovoljno dvaput na sv. Misu u obični dan. Ako si se nekomu rugao, učini mu sad kakvo veselje. Budi junak i sjeti se, kako je to bilo ružno. Djeca Božja moraju biti junačka i odvažna i zlo popraviti dobrim. A time ćeš razveseliti i roditelje, kad vide, kako si se popravio.«

OBITELJSKA SV. PRIČEST

Draga majko, kako bi nedjelja uistinu bila pravi sunčani dan, kada bi svi zajedno, roditelji i djeca, pristupili k stolu Gospodnjem! Neka ne bude blagdana bez zajedničke obiteljske sv. Pričesti. Za to je lako pripraviti dječja srdca. Ako bi se otac u početku možda i nećkao, ti s djecom odvažno

prednjači. Znam, ima kod toga raznih zapreka. No baš zato je to još veće i zaslužnije, jer nas stoji truda i žrtve. Gdje ima dobre volje, nađe se i put. Možete i vi čitav tjedan razdieliti kao sv. Alojzije: ponedjeljak, utorak i srieda zahvala za veliki dar, koji ste u nedjelju primili, a u četvrtak, petak i subotu opet pripravljajte se za sliedeću sv. Pričest.

Dobra je zamisao ići i u praznicima čitav jedan tjedan s djecom na sv. Pričest, kao božićni ili uzkrsni dar dragome Bogu. Ili recimo osam dana prije Tielova! Za vrieme praznika dade se to najlakše provesti, jer djeca nemaju škole. Počni odvažno, draga majko! Vidjet ćeš, da će te djeca poslušati.

POLAZAK K SV. MISI

Još nešto bih te htjela pitati: Kako tvoja obitelj polazi k sv. Misi? Znam, da ne pripadaš onim kršćanima, koji nedjeljom prisustvuju sv. Misi od Evanđelja do Pričesti, tek toliko, da ne sagrieše težko. Kad bi se ubrajala među takove, ti uobće ne bi imala ni volje da svoje diete uzgojiš kao pravoga kršćanina. Ali znam, ti se raduješ, kad možeš u nedjelju ići k sv. Misi. Ona ti je glavni dio dragog blagdana. Ti šalješ nedjeljom i djecu svoju k sv. Misi i o tom sam uvjerena.

Ali kako je s tim u radne dane? Razžalim se, kad u radne dane gledam crkve prazne. Tako je u gradu, a tako je i na selu. A svaki se dan Krist žrtvuje za nas na oltaru. Vjerujemo li mi uistinu u to? Ako

vjerujemo, zašto Ga ostavljamo da bude sam, kad se On za nas žrtvuje? Zašto smo tako mlaki? Zašto ne bi rekli Božjoj Ljubavi, da ćemo doći sami od sebe i sudjelovati kod sv. žrtve, koja se za nas prikazuje? Ako nastane kakva velika zapreka, zašto ne bismo poslali na sv. Misu kao zastupnike naše obitelji barem djecu, koja polaze u školu? Na selu, gdje je samo jedna sv. Misa, majka uistinu ne može uviek prisustvovati. Mora se zadovoljiti željom ili mjesto sebe poslati svoga Anđela Čuvara. To je dobra zamjena. No još je bolje poslati djecu. Kad sam ja išla u školu išli smo svaki dan k sv. Misi. Bili smo ponosni, da možemo zastupati našu obitelj, kad je otac morao na posao, a majka nije imala vremena. Često je majka išla s najmanjim djetetom kad je navršilo pet godina.

Taj plemeniti ponos možeš i ti usaditi u srdca svojoj djeci. Neka barem oni žele da budu prisutni, kada se Isus za nas žrtvuje. Ne tuži se, da će onda djeca morati ranije ustati..., da je hladno i t. d. Ta danas naša djeca proborave polovicu dana na kiši i studeni, pa ipak velimo, da je to zdravo, da će to od njih načiniti zdrav i odporan naraštaj. A zašto smo tako u tolikom strahu, kad se radi o pola sata prisustvovanja sv. Misi? Naše kršćanstvo vriedi toliko, koliko je naše poštivanje sv. Mise i revnost da joj prisustvujemo i sudjelujemo.

Razjasni djetetu što ranije uzvišenost sv. Mise. Povedi sa sobom na sv. Misu već diete od četiri godine. Ono će se zabaviti svojom krunicom. Ali možeš mu

ipak reći: »Pripazi dobro. Kada na oltaru zazvoni zvono, pokazat će nam svećenik dragoga Boga. U maloj bieloj hostiji nalazi se dragi Bog.« Djetetu od šest godina možeš u širokim potezima raztumačiti sv. Misu prije nego nauči čitati:* »Sutra ćeš s majkom u crkvu na sv. Misu. Pripazi sada, što ću ti reći. Kod sv. Mise najprije molimo dragoga Boga za oproštenje. Onda treba da izmoliš pokajanje. Dragi Bog će nam dati čisto srdce.

Kad svećenik odkrije kalež, onda je p r i k a z a n j e. On prikazuje dragom Bogu kruh i vino. Mi ćemo položiti uz kruh i naše srdce i moliti: »Dragi Bože, poklanjam Ti svoje srdce, sve svoje radosti i boli. Prilažem to kruhu, koji svećenik žrtvuje. Sve neka bude za Tebe!«

Kada zazvoni više puta, dolazi Isus u mali bieli kruh. Tada se kruh i vino pretvori u Njegovo Tielo i Krv. Zato velimo, da je to p r e t v o r b a ili podizanje. Kada nam svećenik pokaže hostiju, u njoj je Isus. Molimo se kao anđeli, pastiri i sv. Tri Kralja u Betlehemu pred jaslicama: »Dragi Isuse, ja vjerujem, da si ti ovdje! Molim Ti se! Ufam se u Te, Isuse! Uviek ću Te ljubiti!« Kad svećenik digne kalež, molimo: »Isuse, Tebi živim! Isuse Tebi umirem! Isuse, Tvoj sam živ i mrtav!«

Kod svete pretvorbe žrtvuje se za nas dragi Isus

* Djeci, koja već polaze u školu daj u ruke koji dječji molitvenik, gdje se nalaze prilagođene misne molitve, na pr. za djevojčice »Sveta Terezija«, a za dječake »Sveti Alojzije« — Uprava »Glasnika Srdca Isusova«, Zagreb I/147.

svaki dan, kao na Veliki Petak. Onda su izpod križa stajali samo Majka Božja, sv. Ivan i nekoliko pobožnih žena. A sada želimo mi stajati uz Isusa. Ne ćemo Ga ostaviti samoga. Molit ćemo se zajedno sa sv. anđelima i zahvaljivat ćemo Mu.

Iza toga molimo za duše u čistilištu i za sve dobre ljude: za otca, majku, tetu, braću, gospodina župnika i za sve zajedno. Svi smo mi djeca Božja.

Kasnije, kada opet samo jednom zazvoni, onda je sv. P r i č e s t. Kada dragi Isus dođe u naše srdce, to zovemo sv. Pričest. Kod sv. Mise dođe On svaki put u srdce svećenika i sviju ljudi i djece, koja Mu hoće pokloniti svoje srdce. Iza toga svećenik primi dragoga Spasitelja. Svi ga ljudi smiju primiti. On tako rado dolazi k nama. I mi ćemo Ga naskoro (opet) primiti. Liepo Ga moli, da dođe:

O Isuse, srdcem cielim
Tebe sada primit želim;
O izpuni moju želju
Dođi k meni, Spasitelju!

Dragi Bog će danas doći
K mojoj duši malenoj
Vodite me, Majko Božja
I Anđele mili moj!

Srdašce mi u njedrima
Od velike sreće sja,
Dođi, dođi moj Isuse
Tebe primit želim ja!

Sutra ujutro pazi na sv. Misu, a ja ću ti ponovo reći, kada je Prikazanje, Pretvorba i sv. Pričest. To ćeš brzo i sam znati.«

A sutradan, draga majko, kada diete stoji do klupe ili sjedi uz tebe, tiho mu reci: »Sada je Prikazanje ... Pretvorba...« Možeš sasvim tiho započeti odgovarajuću molitvicu. Na primjer kod Pretvorbe: »Dragi Isuse, ja vjerujem, da si ovdje!« To ne će smetati ni jednog pametnog čovjeka.

Kada ti diete nauči čitati, pokaži mu, kako će iz molitvenika moliti misne molitve.

Većem djetetu možeš reći i ovo: »Misliš li, da je bilo liepo, što su apostoli pobjegli i ostavili samoga Spasitelja, kada je na križu za njih umirao? No mi znamo, da oni onda još nisu znali, što vriedi za njih sv. žrtva na križu. To ih donekle izpričava, kao i njihov strah i smetenost. Ali mi znamo i vjerujemo, da se Isus za nas žrtvovao. Nije li onda od nas još ružnije nego od apostola, ako iz puke lienosti ostavljamo Spasitelja sama, kada se za nas žrtvuje u sv. Misi?« Možeš mu još reći: »Zamisli si, da imaš dobroga prijatelja. On hoće, da ti učini neko veliko dobročinstvo i čeka te cieli dan. A tebe nema, pa nema. Zar to ne bi bilo vrlo nepristojno? Tako dragi Spasitelj nas uviek čeka. On se za nas žrtvuje, da možemo jednom doći u nebo. Želi nam pokloniti vječno blaženstvo. Reci onda sam, nije li od nas vrlo ružno, ako ne ćemo ići k sv. Misi? Tebe ništa ne prieči da to činiš, pa možeš zamieniti tatu i mene.«

Ako ti diete odvrati: »Pa i drugi ne idu«, pitaj ga: Jesu li apostoli manje krivi zato, što su se i vojnici rugali Spasitelju. Dobar dječak čini ono, što je pravo i ne gleda na druge. Uviek je znak kukavičluka, ako najprije gledaš, što drugi rade. Ti ne ćeš valjda biti takav! Samo odvažno, diete, kao pravi junak!«

No pripazi, majko, kako se ti i otac u tome držite. To je najbolja opomena. Ako vi cienite sv. Misu i revno polazite na nju, onda ćete lako i svoju djecu odgojiti u istom duhu. Sama pak opomena i savjeti ne pomažu ništa.

VRIEME POPUŠTANJA

Tvoje diete pomalo raste, postaje samostalnije. Dolazi vrieme, da i tvoje vođenje pomalo popušta, pa diete postaje pomalo samostalno i u vjerskom životu. Kada ti diete pođe u školu, prestani s pripoviedanjem. Bit će dobro da barem u zimi ili u nedjelju čitate sveto Evanđelje, ili kakovu svetu legendu, ili život svetaca. Može to biti i kakova druga dobra knjiga. Ti ćeš ih i sada upućivati i voditi, ali im moraš dati slobodu u vlastitoj izgradnji. Polazak svibanjskoj pobožnosti ili zajedničkoj sv. Pričesti više ćeš izraziti kao želju, a ne kao zapovjed. »Bilo bi dobro, kada bi u nedjelju opet pošli svi zajedno sv. Pričesti, kao što smo to prije činili.«

Primietiš li, da se odrasla djeca sustežu od zajedničke molitve, nemoj biti osorna i srdita. Kod svakoga čovjeka nastupa vrieme, kada radije sam razgovara s Bogom nego u zajednici. U tom je slučaju

dobro probuditi osjećaj odgovornosti. Reci mu: »Ja ti vjerujem, da ćeš sam moliti. Ali mali braco i seka to ne mogu razumjeti. Oni će misliti, da samo djeca moraju moliti, a odrasliji ne. Ti moraš njima dati dobar primjer i pomagati im. Zato ćeš sigurno skupa s nama moliti . . .«

POTEŽKOĆE

Dopusti, da diete slobodno pripovieda, što čuje izvan obitelji. Ako bi netko rekao djetetu nešto protiv vjere ili njegova vjerovanja, moraš to popraviti. To nije nikakvo ogovaranje. Reci mu jednostavno: »Zar si zaboravio, da su se farizeji i pismoznanci neprestano htjeli sa Spasiteljem svađati, jer su držali, da znadu više od Njega. Takovih je ljudi uviek bilo, a ima ih još i danas. Ono, što su ti oni rekli, nije istina. Tvoj prijatelj ili bio tko mu drago, ne razumije to bolje. Ono, što su ti kazali tvoji roditelji i gospodin župnik, to je pravo. Zar misliš, da taj momčić, koji je još napola diete, to zna bolje od tvoga tate ili svećenika?«

Ako bi ti se diete tužilo, da ga izmjehivaju, što u nedjelju polazi sv. Misi, onda mu kaži: »Veliki njemački pjesnik Goethe je rekao, da se ljudi izrugivaju samo onome, čega ne razumiju. To vriedi i za one, koji se tebi rugaju. Pravi dječak ili čovjek nikada ne govori o onome, što ne razumije. To ti reci svojim prijateljima, ako te ne puste na miru.«

Ako te potežkoće ne bi prestale, neka se otac požali učitelju ili komu drugomu, na koga to spada.

Draga majko, ne budi u brizi za diete, koje si od prvih njegovih dana odgajala u kršćanskom duhu i katoličkoj vjeri. Ono će ići svojim putem Bogu, makar i kroz oluju vremena. Samo treba da tvoja vjera živi u obitelji, kako ti je ova knjiga pokazala. Vjera ne smije biti samo neki prazni čini i molitve. Nego sve to mora biti od srdca, puno oduševljenja i radosti za više, božanske stvari. Zato je pripoviedanje tako važno, jer dušu čini mekšom i vodi je k razmišljanju, ljubavi i djelovanju. Sv. Pavao je napisao: »Vjera dolazi po slušanju.«

DOMOVINA

U vjerski život naše obitelji, pa tako već i odrasle naše djece, stavimo i našu dragu domovinu. Prema prilikama i potrebi upozori svoje diete, da je ono po volji Božjoj diete hrvatskoga naroda. »Ti znaš, da si dobio dušu od dragoga Boga. Ali gledaj, dragi Bog je poslao tvoju dušu k meni. Tako si prema Njegovoj volji rođen u našoj domovini Hrvatskoj, od hrvatskih roditelja. Ti ne pripadaš kao diete samo svojoj obitelji, niti samo kao kršćanin sv. Crkvi, ti pripadaš i našemu hrvatskom narodu. Dragi Bog nam je dao i državu, da sami možemo sobom upravljati i biti neovisni o drugim narodima i državama. Zato moramo moliti za sve, koji upravljaju hrvatskim narodom i hrvatskom državom, da ih dragi Bog prosvietli, da samo dobro odlučuju, i da ih ojači, te rade sve na veću slavu Božju i na dobro sviju nas.

SAMO ODVAŽNO!

Nemoj se prestrašiti od množine zadataka. Sve dolazi u liepom redu, jedno za drugim. Najprije pročitaj tu knjižicu tiho i mirno za sebe. Zatim razmisli: »Gdje sam ja sa svojim djetetom u vjerskom odgoju? Gdje ću započeti?« A onda počni junački tamo, gdje ti se čini najzgodnije. Imaš pred sobom godine da izpuniš tu zadaću. Već nakon prvih koraka opazit ćeš, kako skoro sami od sebe idemo dalje putem i kako naravno izlazi jedno iz drugoga. Tvoje diete ne mora znati sve molitve, koje su ovdje navedene. Brzo ćeš opaziti, što mu najbolje odgovara. Prepusti mu slobodno, da si izabere jednu, koja će mu biti najmilija. Ako u obitelji upotrebljavate druge molitvice, a ne ove, koje su u knjizi, ostani mirno kod njih. Pripazi, da ne zaboraviš na Majku Božju, Anđela Čuvara i Duha Svetoga.

Ti i ja... molit ćemo svaki dan Duha Svetoga, da nam kod naše djece uspije veliko djelo vjerskog odgoja. A Majka Dobroga Savjeta neka nam u tome pomogne!

STVARNO KAZALO

SADRŽAJ

